

ROMÂNIA EROICĂ

REVISTĂ PENTRU PROMOVAREA ROMÂNISMULUI

Director: ION COLFESCU-DELATURDA

Redacția și administrația: BUCUREȘTI, Str. Antim, 19

„Numai aceia vor purta titlul glorios de educator
ai generațiilor de mâine, cari vor fi în acelaș timp
eroi spirituali ai neamului în care au văzut lumina
zilei“.

(Din „Spirit și Materie“ de I. Colfescu-Delaturda)

Conținutul :

Alexandru Constant: Eroismul Românesc.
„România Eroică“: În pragul nouilor vremi.
Ion Colfescu-Delaturda: Dela procesul Căpitanului. — O apărare zădărnicită.
Alexandrina Gr. Cantacuzino: La umbra morții.
Petre Cucijna: Dela un refugiat din Basarabia: O mărturisire de conștiință.
Victor Hortopan: Medievală (vers).
General Gh. Băgulescu: Eroii Neamului.
Gheorghe Sbârcea: Aspecte din Luigi Pirandello.
Epaminonda Lucaciu: Satu-Mare și Sătmărenii.
Mathilda M. Sandovici: Bunul simț.
D. Iov: Basarabia (vers).
Flavius: Reforma Parchetelor.
Alexandrina Gr. Cantacuzino: Frânturi din inimă către mamele române.
Ion Finteșteanu: Antisemitismul marelui poet Vasile Alecsandri.
Victor Hortopan: Mitologice: Pribeag (vers).
Flavia: Fulg de nea (schiță).
I. D. Pietrari: Plășul dela Chișinău (vers).
Dr. Ilie Rădulescu: Familia și Neamul.
Flavius: Evenimentele din Ardeal în lumina istoriei.
Justin Ilieșu: Se mișcă Moții (vers).
I. D. Pietrari: Veteranul (vers).
Ion Colfescu-Delaturda: Un anahronism în centrul Europei.
România Eroică: De Nașterea Domnului.
Armand Constantinescu: Ce este Astrologia?
Cronică: General Ion Antonescu. — Era cea nouă. — Intrarea României în Axa Berlin-Roma. — Drumul Căpitanului spre veșnicie. — Iași, Cetate Legionară. — Mausoleul de la Predeal. — Vizitele tineretului Italian, German și Român. — Presa cea nouă, etc.

Abonament anual 250 lei ; instituții și străinătate 1000 lei. Abonament de sprijin 2000 lei.

Un cuvânt către abonații și cititorii noștri

Calamitățile cari au căzut asupra noastră au adus după ele perturbări adânci. Provinciile mari, bogate și scumpe ne-au fost reslățite. Dacă aceste calamități au putut lovi pe abonații noștri rămași în țară, apoi ele ne-au lovit mai întâi și mai dureros pe noi și pe acei dintre abonați cari au rămas în afară de granițele țării sau au pibegit în locuri necunoscute încă. Cei rămași dincolo de frontiere, până la redresarea noastră, despărțiți de soarele binefăcător al spiritualității care ne animă, sunt cei mai greu încercați. Cu cei reslățiți în cuprinsul țării, am pierdut contactul, pierzându-ne urma reciproc.

După mari eforturi și grele sacrificii, noi ne refacem. Revista re apare în condițiuni mai bune ca mai înainte, cu colaboratori dintre cei mai prețioși și continuându-și linia ei de conduită, conform programului schițat dela primul număr, din Mai 1937, împrejurările fiind azi, din punct de vedere spiritual, mult mai prielnice, dat fiind că noua conducere de stat a inaugurat statul național legionar al cărui steag, noi cei grupați în jurul acestei reviste, am căutat să-l onorăm și să-l ridicăm, în timp ce fosta conducere de stat care a dus țara la dezastru, îl stropia cu noroi și-l ascundea sub obroc.

Lupta pe care am dus-o timp de patru ani, în atât de tragice împrejurări, capitalul moral pe care l-am câștigat în interval nu se poate lăsa astăzi în părăginire. Nu se poate să ne cuprindă descurajarea și să părăsim câmpul de luptă. Din contră va trebui să ne unim toate puterile și să facem toate sacrificiile ca să mergem înainte, alături de noii și valoroșii tovarăși de luptă, în spiritul statului național-legionar,

după care, în timpurile de restriște, oftăm din umbră.

Dorința noastră este ca să răspândim această revistă pretutindeni unde există o suflare de român și să aparem cât mai des și în condițiuni cât mai bune. Depinde de cititorii noștri, de spiritul lor de sacrificiu, de elanul lor patriotic, ca să ne putem îndeplini această arzătoare dorință.

Restriștea trebuie să ne facă mai mari, mai puternici mai iubitori de cinste și adevăr. Noua conducere de stat ne ajută ca să redresăm cinstea și omenia, să ne iubim și să ne respectăm reciproc.

Cu acestea înainte și cu credința neclintită în viitorul glorios al Patriei și al Neamului, facem apel la abonații noștri cari au rămas la locul lor să ne trimeată abonamentele în curs și cele restante, iar cei răslățiți să ne indice nouile adrese pentru a le putea expedia revista, urmând ca, după putere și spirit de sacrificiu, să facă și ei față obligațiilor ce le au pentru susținerea și perpetuarea acestei reviste.

„ROMANIA EROICĂ“.

Românul cinstit își îndeplinește obligațiunile: nu primește revista fără a face față îndatoririi elementare de a-și plăti abonamentul.

Neplata la timp a abonamentului îngreunează apariția și scumpește costul revistei în paguba tuturor.

ROMÂNIA EROICĂ

REVISTA PENTRU PROMOVAREA ROMANISMULUI

Organul Uniunii Zlariștilor Români din Transilvania

Director:
ION COLFESCU-DELATURDA

APARE LUNAR

Redacția și administrația:
BUCUREȘTI. STRADA ANTIM No. 19

EROISMUL ROMÂNESC

Pentru a intra în Istorie, pentru a face Istoria, un popor nu este de ajuns numai să trăiască. Trăind teluric un popor este amenințat să dispară de pe înălțimile de viață unde se făuresc și strălucesc valorile culturale, sociale, politice, unde stăruie eternitatea. Numai eroismul deschide porțile Istoriei, numai cheltuirea pentru singura realitate, fără sfârșit, neamul, dă valoare vieții individuale. Un neam nu trebuie dar să trăiască; el trebuie să se realizeze, să „învie”.

Existăm astăzi, după două milenii, aci la Dunăre și Carpați, mulțumită eroismului cătorva generații trecute. Existăm aci pe te-

meiul pergamentelor istoriei noastre, însă cu sângele eroismului românesc. Prin întinderea istoriei, prin intensitatea vitalității prezente, măsurăm eroismul trecutului. Prin eroismul generației legionare, eroism al jertfei, al intransigenței, al răbdării, al muncii, se asigură viața în istorie a generațiilor viitoare.

Eroismul românesc este piatra de temelie a existenței și mândriei noastre.

Voim să construim o epocă mare? Să fim demni de eroismul trecutului istoric, de eroismul prezentului legionar.

ALEXANDRU CONSTANT

În pragul nouilor vremi

Cu câteva zile în urmă, pe una din străzile centrale ale Bucureștilor, mi-a fost dat să întâlnesc un cortegiu nemaivăzut prin acele locuri. Era o nuntă țărănească. În frunte, în costume naționale, cu căciuli țurcănești, călare pe niște cai de toată frumusețea, o echipă de flăcăi voinici deschideau drumul cântând „Sfântă Tinerețe legionară”. Urmau pe jos mirele și mireasa, nașii și nuntașii, în ordine legionară, îmbrăcați în aceleași costume. Cortegiul era închis de o altă echipă de voinici legionari, călări, în căciuli și sumane, și cântând același cântec tineresc, după care urma convoiul de automobile. Cu tot aspectul ei țărănesc, nunta aceasta, prin aspectul ei înstărit, nu indica deloc că ar fi a unor oameni simpli dela țară. Nu, deloc. După bo-

găția costumelor și a scenariului, se putea ușor constata că cei căsătoriți aparțineau unor clase sociale sus puse.

În paginile acestei reviste ne-am plâns și am protestat încontinuu în contra culturii de împrumut. Am afirmat că clasele noastre conducătoare, dela academician și până la cel din urmă funcționar, sunt alcătuite din figuri decorative. Nimic nu ne aparține. Totul e de împrumut. Ne îmbrăcăm în haine străine și ignorăm propria noastră ființă. În învățământ, în justiție, în administrație, în viața economică, în politica internă în general, cași în cea externă; nicăiri nu apare ființa noastră națională. Suntem străini în țară proprie.

În asemenea condițiuni era natural ca o

nuntă de oameni înstăriți să nu apară decât în fracuri, în toalete de mătasă, în blănuri scumpe, și dansându-se tangouri și alte dansuri la modă, pentru a se sfârși în șampanie și îmbuibare. Ce eveniment mare, ce schimbare extraordinară s'a făcut în țară, pentru ca să fie posibilă, pe neașteptate, o atât de radicală schimbare de moravuri! Căci, judecând după ceea ce a fost și este încă, e o adevărată minune să vezi oameni „sus puși”, bărbați și femei, părăsindu-și deodată fracul și luxul pentru a îmbrăca sumanul și catrința strămoșilor noștri.

Această minune a făcut-o Legiunea. M'am oprit asupra acestei apariții ca din povești, pentru că, ea simbolizează lumea cea nouă pe care o înfățișează noua conducere de stat. Este un suflu nou de viață care, prin Căpitan, prin ceilalți martiri, prin cei vii și prin cei morți, pune stăpânire pe națiune. Putea această de refacere este irezistibilă. Geniul Căpitanului și al Legiunii lui salvează țara și neamul, scoțând din adâncuri specificul nostru național, punându-l în valoare și eliminând cu bici de foc străinismul și cultura de împrumut. Astfel se explică minunea de mai sus. Ea se produce în toate domeniile de activitate, în mod spontan, irezistibil, ca tot ce e din profunzimi, din geniul specific al rasei, polarizat în marii ei exponenți.

În schița de program din primul număr din această revistă, program de care nu ne-am despărțit nici un moment, am spus:

„Vrem o voință unitară, o singură armată spiritualizată, eroică, cu un singur trup, cu o singură animă; cu un singur ideal, care să le rezume pe toate: neamul și devenirea lui istorică în complexul popoarelor lumii.

„Ne dăm seama că lupta este grea; că ceea ce avem de câștigat în ordine internă echivalează cu ceea ce s'a câștigat prin sacrificiile marelui război, care a dus la întregirea neamului.

„Pentru războiul cel mare care ne va da putința să realizăm România spirituală de mâine, România muncii creatoare, cu înlăturarea a tot ce e străin de aspirațiile neamului, de devenirea sa istorică, cu strivirea tuturor agenților dizolvanți și parazitari, ne dăm seama că va fi nevoie de lupte și sacrificii, cari pot să nu fie mai prejos de acelea ale marelui război; că trebuie să fim treji și gata oricând de luptă, pe viață și pe moarte, pentru a reface din temelie această țară, pu-

nând în valoare bogățiile ei incommensurabile, materiale și morale, cari zac astăzi îngropate în adâncuri”.

Am scris aceste rânduri în Mai 1937. Evenimente mari și dureroase, interne și externe au trecut peste noi. Tinerimea țării a fost chinuită și martirizată în exponenții săi cei mai aleși. Eroismul generațiilor cari se ridică a fost pus la grea încercare. Dar minunea s'a produs. S'au pus bazele viitoarei măririi a României. S'au zidit în temelii eroi legendari, cele mai scumpe odrasle ale neamului.

Au putrezit boabele de grju. Vor veni, vor trebui să vie, recolte bogate. Pământul este bun; neamul e vânjos; recolte nu pot fi decât pe drum. Foștii stăpânitori ai țării își făceau iluzii. Victoriile nu se câștigă în ordine materială, ci numai în ordine spirituală. Despre acest adevăr axiomatic nu-și pot da seama decât acei cari trăesc în spirit legionar.

La 1918 s'a creat o Românie Mare. Dar pentru cine s'a creat această nouă configurație geografică? Unde era și în ce consta conținutul ei spiritual? Românul, adevăratul ei creator, nu apărea nicăiri. Toată fațada țării era de împrumut. Pentru străini, pentru paraziți, pentru mercantili, pentru corupție, anarhie și debandată, nu se creează nimic și nu se poate nimic păstra. Ar fi și nedrept și imoral în ordine imanentă. Tot iredentismul extern și toate vicisitudinile externe și interne au fost provocate și întreținute de această stare mizerabilă de lucruri. Nu eșise la suprafață o atare spiritualitate care să justifice noile granițe și însăși existența statului și a națiunii în noua configurație spirituală a continentului.

S'a câștigat victoria internă, după care au alergat marii exponenți ai acestui neam. Nu mai suntem un cadavru îmbrăcat pompos și cu tunuri de carton pe la frontiere. La conducerea treburilor publice au ajuns oamenii cari întruchipează viitorul Patriei: „o voință unitară, o singură armată spiritualizată, eroică, cu un singur trup, cu o singură animă; cu un singur ideal care le rezumă pe toate: neamul și devenirea lui istorică în complexul popoarelor lumii”.

Înainte de a se înfăptui, orice eveniment există în ordine spirituală. Înainte de a se declanșa războiul actual, germanii aveau victoria și Franco-Englezii, înfrângerea. Și una și alta era pregătită în spirit. Înainte de a se prăbuși granițele noastre, erau pierdute în ordine spirituală.

Pierderea faptică nu era decât pecetluirea unei pierderi deja existente. Era pe acea vreme pierdut în ordine spirituală mult mai mult decât ceea ce s'a realizat în ordine materială. Astăzi situația se prezintă invers. Ne prezentăm cu granițele ciuntite, dar mărite în ordine spirituală. Incepem să devenim o realitate vie, palpabilă, irezistibilă, un subiect de drept în noua ordine internațională. La interior, cași la exterior, ne afirmăm puternic prezența. Pe măsură ce vom deveni noi înșine, drepturile, cași datoriile noastre naționale și internaționale, vor crește. Pe când, în starea veche de lucruri, reprezentam o verigă dintr'un lanț de interese perimate în concertul popoarelor, astăzi reprezentăm o verigă dintr'un lanț de creațiuni în tovărășia celor ce creează istoria nouilor timpuri și a noiei ordine internaționale. Eri eram obiect, astăzi suntem subiect de istorie. Eri ni se creea, astăzi ne creem singuri destinul. Am devenit Demiurgi. In această ipostază, și îmbrăcați cu această armură, nu va exista dușman care să ne poată sta în cale. Destinul nostru e pe drum și e pe drum pentru că e în propriile noastre mâini.

Aceasta reprezintă nunta țărănească pe care am văzut-o străbătând haiducește centrul Bucureștiului. E o întrezărire de fulger. E o scântee eșită din amnarul corpului legionar. Este viziunea României legionare de mâine. Este o anticipație asupra purificării totale care va veni. Este simbolizarea statului și poporului Român, liberate de străinism, de mercantilism, de parazitism și devenit el însuș cu toate puterile lui genuine.

Nunta pe care am văzut-o este o dovadă vie că: Am trăit să vedem punerea temeliilor renașterii poporului nostru, renaștere care însemnează cucerirea locului lui sub soare; dovada capacităților sale, dreptul lui de viață; începutul de unire a celor vii și a celor morți pentru dărâmarea operei întunericului care l-a ținut până acum în stărpiciune.

Să fim mândri și să fim încrezători; eroismul legionar ne va aduce victoria. E pe drum. Ea va sosi pe aripi de eroism. Să fim cu toții gata ca să ne jertfim pentru ea.

ROMÂNIA EROICĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DELA PROCESUL CĂPITANULUI

O a p ă r a r e z ă d ă r n i c i ț ă

În ajunul procesului Căpitanului, în primăvara anului 1938, s'a prezentat la locuința mea din Cluj un grup de tineri, aparținând organizației legionare desființate, comunicându-mi dorința Căpitanului de a-i fi apărător în procesul ce i se înscenase. Am primit cu dragă inimă rolul ce mi se încredința prin voința aceluia care pentru mine reprezenta viitorul țării acesteia. Tinerii mă solicitau să plec încă în acea zi la București, pentru a lua imediat contact cu Căpitanul. Împrejurări independente de voința mea m'au împiedecat să plec imediat, astfel că am părăsit Clujul abia după două zile, în care timp procesul Căpitanului începuse.

Când am sosit la București, procesul era încă în faza inițială. Poliția și autoritatea militară nu m'au lăsat însă să intru în sala de ședințe. Din această cauză s'au audiat o parte din martori în absența mea. După ce

autoritățile polițienești și militare mi-au zădărnicit o zi întreagă intrarea la proces, am comunicat cazul președintelui tribunalului militar, care a dispus să fiu imediat introdus. Totuși, am mai pierdut o jumătate de zi, așteptând la poarta tribunalului militar.

Am intrat în ședință în după amiaza celei de a doua sau a treia zi dela începerea procesului. Președintele a luat notă de prezentarea mea ca apărător. Am luat și cuvântul la un incident, ridicat de unul din apărători. În sala în care se retrăgea Căpitanul în timpul suspendării ședințelor, am avut apoi o lungă întrevedere cu el, expunându-i cu acest prilej planul meu de apărare. Erau prezenți mai mulți dintre apărători și, după câte-mi amintesc, și grefierul tribunalului.

Căpitanul s'a arătat satisfăcut de felul meu de a concepe apărarea. Întru cât însă, mă prezentasem la

proces după începerea desbaterilor și după ce grupul de apărători era deja determinat în absența mea, Căpitanul, care ținea la numărul de 7, mi-a comunicat că va trebui să determine pe unul din apărători să se retragă dela pledoarii, pentruca să nu treacă peste numărul de mai sus, la care căuta să se mențină.

— Nu vroiam să trimit în Spania pe Marin — mi-a spus el. L-am trimis totuși numai după insistențele lui și ale Generalului. Astfel, au plecat opt în loc de șapte. Rezultatul a fost că am pierdut pe Moța și Marin!...

Am plecat dela acea consfătuire care a durat mai multe ore, cu cuvântul de ordine ca să ne vedem din nou, în acelaș loc, după masă la ora patru. Prezentându-mă după masă, la ora indicată mi s'a comunicat dela poartă că mi s'a interzis intrarea. Orice insistență a fost de prisos!

Iată, după câte îmi ajută memoria, care a fost punctul esențial expus de mine Căpitanului, privitor la apărarea ce urma să i-o fac :

«Procesul, în întregimea lui, nu este decât o odioasă înscenare. Cei ce l-au pus la cale, au trebuit să se asigure, în prealabil, și de acuzare și de completul de judecată. Apărarea, în amănunt, cu privire la fiecare capăt de acuzare, o pot face unii dintre apărători. Apărarea aceasta însă nu și-ar avea rațiunea, întru cât niciun jurist nu și-ar putea însuși interpretările juridice escamotate, cari servesc la încadrarea faptelor ce i se pun în sarcină. Acuzarea cade dela sine. Numai reaua credință flagrantă și perversitatea celor ce-au pus la cale procesul, pot da o consistență capetelor de acuzare formulate.

Nu cu mult înainte părăsisem magistratura. Am fost — în timpul din urmă — timp de șapte ani în Parchet. Aveam experiența acuzărilor și a interpretării textelor penale. Nu era de demnitatea mea ca să examinez punct cu punct și să combat capete de acuzare, cari de la cea mai ușoară examinare își trădau inconsistența.

— Altceva trebuie să fac, Căpitane! — i-am spus eu. Trebuie să acuz. Trebuie să punem la zid pe acuzatori, să transformăm apărarea în acuzare și să dovedim că, adevărații trădători de patrie și conspiratori împotriva ordinii publice, a siguranței și a viitorului acestei țări, sunt aceia cari au pus la cale acest infam proces.

Pus în fața imposibilității de a mă prezenta la pledoarii, am luat condeiul și am așternut pe hârtie apărarea pe care urma s'o susțin în fața tribunalului militar. O redau aici, ca document istoric, așa cum a fost concepută în primul moment, fără nici o retușare ulterioară. Poate că, apărarea mea prezintă lacune. Să mi se treacă cu vederea, deoarece a fost scrisă în grabă mare, în atmosfera apăsătoare a acelor zile tragice și fără să mi se dea posibilitatea de a studia cauza mai

de aproape în raport cu ideologia și frumusețea morală cari animau pe Căpitan, și de a-mi formula cu răgazul necesar, concluziile.

Această apărare scrisă reprezintă substratul de gândire, care, de singur, ar fi dobândit o altă structură și o altă amploare, dacă ar fi fost dezvoltat oral în ședință.

APĂRAREA CĂPITANULUI

Dos. No. 2785/938 Trib. Mil. C. 2 A.

Anumite înalte cercuri, interesate ca să facă să dispară depe arena publică Corneliu Zelea Codreanu, au pus la cale procesul de față, prin care e acuzat de următoarele fapte:

I. În cursul anului 1935 ar fi fost în legătură cu o asociație străină, căreia s'a adresat printr'un apel în scop de a primi ajutoare și instrucțiuni pentru a pregăti în România o revoluție socială, realizând programul social al așa zisei mișcări legionare, fapt pedepsit de art. 210 c. p.

II. Faptul de trădare prev. și pedep. de art. 121 par. 1 și 2, comb. 190 c. p., crimă comisă prin aceea că, în calitate de șef al gărzii de fier, organizație dizolvată, camuflată în partidul totu pentru țară, a deținut anumite acte secrete date de prefecturi și de inspectoratele de jandarmerie, acte interesând siguranța statului, fără calitate de a lua cunoștință de ele.

III. Faptul că, în cursul anului 1937—38, cu intențiune culpabilă, a înarmat o parte din membrii mișcării legionare al cărui șef era, depozitând arme în diferite părți ale țării, în scop de a provoca un război civil în România, fapt prev. și pedepsit de art. 210 c. p.

Din instrucția urmată în cauză, din expunerea din ordonanța de trimetere în judecată, din desbaterile orale în ședință, ca și din rechizitorul parchetului militar, rezultă că întreaga acuzăție e complet lipsită de temei, un monument de rea credință și de perfidie, un atentat la siguranța statului, o trădare de patrie.

Dintre faptele imputate, acela cu privire la legătura cu o asociație din străinătate și acela cu privire la înarmarea partizanilor «cu intențiune culpabilă», sunt pe deantregul inventate. De nicăiri nu rezultă că acuzatul ar fi fost «cu intențiune culpabilă», în legătură cu vreo asociație din străinătate «cu scopul de a răsturna ordinea socială în România», iar faptul de a găsi la unii membri ai partidului arme ruginite, amintiri din război, revolvere necesare pentru apărarea individuală, fie chiar și fără autorizație, nu implică dovada că el, Corneliu Zelea Codreanu, ar fi comis acte preparatoare, dintre acelea prev. de art. 228 comb. 204 și 207 și art. 210 c. p. cari se vizează în cauză.

Din cea mai elementară examinare a faptelor re-

zultă că totul este ticluit «*cu intențiune culpabilă*» evidentă, pentru a se putea aduce contra acuzatului învinuiri cari să facă verosimilă cea de a doua acuzațiune «trădarea», cu ajutorul căreia acuzatul să fie scos din viața publică.

Acuzațiunea de trădare se referă la acte, în legătură cu alegerile, interceptate de acuzat, pentru a se putea apăra în contra măsurilor abuzive, ilegale luate de partidele dela guvern, pentru a-l paraliza în exercițiul drepturilor sale cetățenești.

ESCAMOTAREA TEXTELOR DE LEGE

Vom vedea mai jos ce ar putea însemna aceste crime, puse în sarcina acuzatului. Trebuie însă să spunem dela început că însăși formularea acuzațiunilor și perseverarea diabolică care le-a dat naștere, constituiesc, prin ele însele, crima de înaltă trădare, aceea de uneltire contra siguranței statului, pe lângă delictul prevăzut și pedepsit de art. 269 și 271 c. p.

În adevăr, din momentul ce a mijit în mintea autorilor, necesitatea de a nimici pe Corneliu Zelea Codreanu și mișcarea lui, printr-o acțiune de justiție care să dea aparența de apărare legitimă a statului în contra unor răufăcători, o propagandă intensă, prin Radio și Ziare, în țară și peste granițe, a țesut, prin abuz de puterea de Stat, o serie de insinuațiuni și de neadevăruri menite să prepare opinia publică pentru lovitura de grație care se prepara în culise, făcându-se în acelaș timp imposibil orice răspuns și paralizând orice apărare, prin mijlocul cenzurei și a teroarei stărei de asediu.

Deși vom vedea că toate acuzațiunile sunt cusute cu ață albă, și nu rezistă la cea mai mică examinare, totuși va trebui să examinăm faptele pentru a desvălui și pune în adevărata lor lumină intențiile și mijloacele folosite de aceia cari urmăresc desființarea acuzatului.

TOTI SUNTEM APĂRĂTORII STATULUI ȘI AI NAȚIUNEI

Acuzatorii escamotează textele de lege pentru a scoate, prin argumentații și denaturări învinuiri în contra lui Corneliu Zelea Codreanu.

Deaceea, înainte de a intra în analiza faptelor, este locul de a face câteva reflecțiuni supra noțiunilor de stat, siguranță publică, de trădare prin necredință (v. art. 190 c. p.), și, în ce ar putea sta, în legătură cu cauza de față, uneltirile în contra siguranței statului.

Ne oprim asupra acestor considerațiuni, pentru că ordonanța de trimetere în judecată ne spune că «Siguranța Statului nu poate însemna altceva, decât complexul de măsuri luate de reprezentanții statului și exe-

cutate de organele subordonate acestora, pentru conservarea ființei lui». Și pentru că tot ordonanța ne spune: «*Statul se compune din trei elemente: Suveranitate sau putere publică, populație și teritoriu.*

Trebuie să reținem noțiunea esențială: «*pentru conservarea ființei lui*» și să mai adăugăm dispozițiile constituționale cari ne spun:

«Toate puterile emană dela Națiunea Română (art. 29) «Regatul României e un stat unitar indivizibil (art. 1). «Teritoriul României e inalienabil» (art. 2). «Teritoriul României nu se poate coloniza cu populațiuni de seminție străină» (art. 3). «Toți cetățenii români... sunt egali înaintea legii, datorându-i respect și supunere» (art. 5). «Toți românii... sunt datori: a socoti patria drept cel mai de seamă temei al rostului lor în viață, a se jertfi pentru apărarea integrității, independenței și demnității ei; a contribui prin munca lor la înălțarea ei morală și propășirea ei economică» (art. 4).

Am reprodus textele de mai sus pentru a se vedea că românul nu este un animal de muncă brută, o ființă necuvântătoare, bună numai să se supui oricărui abuz care investește o formă oficială și este executat de oameni, cari prin însăș existența lor în rândurile deținătorilor autorității de stat, pot atenta la viața statului și să-l expună la cele mai grave pericole. Deaceea în limitele principiilor de mai sus, constituția stabilește că: «românii se bucură de libertatea conștiinței, de libertatea muncii, de libertatea învățământului, de libertatea presei... (art. 10). Art. 12 garantează libertatea individuală și art. 13 stabilește principiul că nimeni nu poate fi sustras dela judecătorii să firești.

Prin urmare, nu numai un șef de partid, dar cel mai umil cetățean este în drept și este dator să supravegheze ca funcționarii statului, să nu treacă peste atribuțiunile lor legale, să nu compromită, prin actele lor, demnitatea și viitorul națiunii, să nu confişte în mod abuziv drepturile și libertățile cetățenești. Și tot așa guvernele țării sunt în funcție de conștiința colectivă a întregii națiuni și a fiecărui individ în parte. Dacă cetățenii nu ar avea aceste drepturi, dacă nu ar fi adevărat principiul că «*toate puterile emană dela națiune*», dacă cetățeanul nu ar fi privit decât numai ca un animal necuvântător; numai în cazul acesta ar fi concludente expunerile și argumentele din ordonanța de trimetere în judecată și din rechizitor, cu privire la «siguranța statului», «trădare», «acte secrete», pentru că, în acest caz siguranța statului s'ar confunda cu interesele personale ale stăpânilor și trădarea ar fi compromiterea acestor interese.

În constituția veche nu era trecut formal principiul: «*toți românii sunt datori a socoti «patria drept cel mai de seamă temei al rostului lor în viață, a se jertfi, etc.»* Dar acesta e principiul care stă la baza vieții noastre

publice. Un român, dacă nu e o celulă moartă a neamului său, e dator să contribuie cu toată ființa sa la bunul mers al treburilor publice, la respectarea drepturilor lui fundamentale, cari singure garantează existența și propășirea patriei, pentru că se confundă cu însuș sufletul ei.

Toate noțiunile de mai sus trebuiesc privite în lumina principiilor legii noastre fundamentale, cari sunt în acelaș timp și principiile cari stau la baza legilor divine și umane cari garantează existența și propășirea Patriei. În lumina aceasta privind viața socială, este evident că puterile publice cari nesocotesc principiile noastre fundamentale, idealurile cari sunt concretizate în constituția țării, în tradițiile și în necesitățile ei vitale, atențază la «siguranța statului», și trădează *Patria*, patria ideală, adevărata noastră patrie și că cetățeanul, și cu atât mai mult șeful de partid, cași orice conducător spiritual, ca și orice purtător de cuvânt al neamului său, fie că ocupă sau nu o funcție publică, este dator să ia măsuri. El se găsește în legitimă apărare, atât ca membru al națiunii sale, cât și ca datorie constituțională.

Dacă, conform art. 4, toți trebuie să socotim *Patria* drept cel mai de seamă temei al vieții, *să ne jertfim pentru ea*, atunci nimeni nu poate sta impasibil la destrămarea ei, la colonizarea ei, la jefuirea ei, la anarhizarea vieții publice, la compromiterea existenței și viitorului ei. Prin definiție, cetățeanul e dator să fie prezent oriunde se agită chestiuni cari interesează *Patria* lui. Libertățile cetățenești, instrucția publică, ordinea și disciplina în stat, nu pot avea altă rațiune de a fi.

În spiritul legii noastre fundamentale, nimenea nu poate sta deci impasibil în fața atentatelor contra siguranței publice, și cu atât mai mult nu poate sta impasibil, cu cât aceste atentate, vor fi făcute de aceia cari dețin puterea publică, aceștia fiind cei dintâi datori să averse și să respecte drepturile, libertățile prin cari respiră toată viața spirituală a națiunii, constituind patria însăș, sub aspectul ei spiritual. Un român care ar asista impasibil la destrămarea patriei lui, comișă fie chiar și de deținătorii vremelnici ai puterilor publice, comite un act de trădare. Prin arbitrar, prin regimul bunului plac, «*ființa statului nu poate viețui*» (art. 4). Autoritățile publice, guvernele țării, fiind primele datoare «de a respecta legile», «*de a le datora respect și supunere*», faptul lor de a le viola constituie un atentat la siguranța publică, pe care orice cetățean și cu atât mai mult un conducător spiritual, e dator să-l împiedice, în virtutea drepturilor și datoriilor lui cetățenești. Românul nu poate fi considerat ca un sclav, umil și docil, un animal de muncă brută, care să se supuie fără murmur, fără discernământ actelor abuzive de gu-

vernământ sau de autoritate, profund dăunătoare patriei sale.

NAȚIUNEA, O SPIRITUALITATE VIE

Ordonanța de trimitere în judecată face teorii de circumstanță. Căutând să lămurească conceptul de patrie, divide această noțiune în: *teritoriu*, *populație* și *suveranitate*. Fondul acuzațiunilor fiind slab, trebuia să fie suplinat printr'un aspect de erudiție de împrumut. Să căutăm a pune la punct cele trei subdiviziuni ale noțiunii de patrie puse în discuție de autorul ordonanței.

Teritoriul este al națiunii; națiunea e populația alcătuitoare de stat și suveranitatea este puterea colectivă a națiunii de a se conduce pe sine însăș, prin reprezentanții consimțiți de ea și în limitele lor conferite: «Toate puterile emană dela națiune». Națiunea nu e deci o colecție de indivizi. Națiunea e spiritualitatea care-i dă ființă, aspirațiile care i-au determinat evoluția, i-au creat prezentul și-i asigură viitorul. Aceste aspirații, patria vie, țara spirituală, singura care există în adevăr, nu se poate confunda cu indivizii cari întâmplător dețin frânelor puterii, ci acești indivizi trebuie să se identifice, să rolarizeze aceste aspirațiuni, ideologia specifică a națiunii.

Orice popor e într'o continuă agitațiune. E viața însăș în continua ei curgere. Ea prezintă ascensiuni și căderi. Viață și moarte. În viața noastră interioară, dela război încoace, întregul suflet al națiunii s'a concentrat în lupta pentru alungarea anarhiei morale din țară, pentru înlăturarea demagogiei partidelor politice, a democrației destrăbălate și pentru înlăturarea de la conducerea statului a acelor latifundiași de voturi cari stăpâneau țara în virtutea scăderilor pe cari le prezentau. În luptele noastre interne, cine nu știe că garda de fier s'a născut în împrejurări grele din însăș această supremă necesitate care constituia singura ei rațiune de a fi. Ea a întruchipat ideologia care garanta continua devenire a națiunii. În virtutea acestei ideologii, în virtutea Patriei însăș întruchipată în spiritualitatea ei, a pornit la lupta titanică în contra persoanelor, în contra coteriilor cari camflau propriile lor interese sub aspecte mincinoase, cele mai respingătoare viții, sub aspectul patriotismului și al nationalismului, condamnând astfel prezentul și viitorul națiunii.

Națiune, teritoriu și siguranță, totul se rezumă în puterea de afirmațiune, în ideologia care le încheagă și le dă ființa spirituală, care trece peste indivizi, peste colectivități trecătoare, peste generații. Trădător în principiu nu poate fi decât acela care calcă în picioare, pentru interese străine de ființa spirituală a neamului, însăș această ființă perpetuă. Deaceia crima de trădare,

alături de atentatele contra capului statului care simbolizează patria, apare ca cea mai odioasă și ca cea mai greu pedepsită de codul penal. Ființa spirituală a națiunii, fiind mai presus de toate, grija oricărui român, «*cel mai de seamă temei al rostului lui în viață*», acela care se îndepărtează dela această grijă, îi devine necredincios și o trădează. merită să fie scos din corpul social și să i se aplice cea mai grea pedeapsă. Crima aceasta este în adevăr cea mi odioasă.

prăpastie; că țara e colonizată și continuă a se coloniza dela un cap la altul de o seminție străină, constituind cea mai periculoasă invazie, o invazie care-i confiscă și-i otrăvește toate resursele de viață.

Cu cinci voinici pornește la drum acest erou. Și în 15 ani ajunge a pune stăpânire, prin spiritualitatea lui, pe întreaga țară, în așa măsură în cât această spiritualitate a pătruns până și în sala tronului, a pus stăpânire pe cei ce dețin puterile publice și a determinat fău-



ATMOSFERA CRIMEI — O MONSTRUOZITATE MORALĂ.

Să fim oare aici în fața unei asemenea crime? Unde este atmosfera crimei? Care este aureola spirituală care îmbracă pe criminal?

Am amintit mai sus împrejurările în cari a luat naștere garda de fier și necesitatea din care a eșit.

Iată un român care a constatat că țara se sbate într-o cumplită anarhie morală, că, grație acestei anarhii, și complicităților criminale eșite din rândurile conducătorilor inconștienți și criminali, patria alunecă spre

rirea noiei constituțiuni, noului pact fundamental al statului, noului cadru al patriei spirituale a poporului român care este constituită cea nouă, această constituție, acest cadru nou de viață ne fiind în esență de cât *Revoluțiunea* pe care o urmărea acest ales fiu al Patriei.

În lupta aceasta titanică, toate puterile iadului i-au stat împotrivă. Cu o tenacitate, cu o dragoste de glia strămoșească, cu un spirit de sacrificiu și de eroism, care nu se poate cu nimic egala, el a reușit să adune în jurul său tot ce este nobil, tot ce este putere de fermentațiune și de viață din neamul său și să determine apariția pe orizontul patriei strălucita eflorescență de as-

țazi, pe care caută a o camufla constituția cea nouă.

Și acest om, în loc să se bucure de recunoștința între-vei națiuni, în loc de a i se ridica pedestal de glorie, e împins pe banca acuzării, pentru a fi condamnat la ocnă, pentru crimele cele mai odioase, acelea de ne-credință, de trădare, de uneltire, de răsvrătire în con-tra Patriei sale. Nici nu se poate închipui o mai mare monstruozitate.

UNDE E TRĂDAREA ?

Unde este aici trădarea, cine e trădătorul! Acuzatorii îi spun Căpitanului: *Ce poți reprezenta D-ta, n'ai nici o cultură, n'ai activitate, nici trecut și mai ești și străin de neam. Spiritualitatea țării nu poate fi la un om ca D-ta, la un intrus și la un incult. Spiritualitatea țării o reprezintă aceia cari strălucesc prin inteligență, știință și cultură.*

Punem și noi o întrebare: pentru ce acești străluciți reprezentanți ai inteligenței și culturei românești, acești mari oameni ai națiunii, n'au putut recruta ei și pune în funcție toate acele energii creatoare ale neamului cari au câștigat pentru acuzat întreaga tinerime, toată floarea românismului, întreaga țară!

Se judecă simplist. Se pierde din vedere, că nu tot ceea ce strălucește conduce, fermentează și crează spiri-tualitatea unui neam; conduce ceea ce este viu, ceea ce trăește cu adevărat. Căpitanul a reușit în câțiva ani să se multiplice pe suprafața țării într'un număr atât de considerabil, încât s'a cutremurat catapeteazma tutu-ror curenților dizolvante, tuturor partidelor destruc-tive, cari săpau și continuă a săpa la temeliiile acestei țări; să compromită opera de acaparare și de demora-lizare pe care izrael o desăvârșea în toată libertatea pe toată suprafața țării și în toate măruntaele ei. Corneliu Zelea Codreanu, numai în câțiva ani, grație geni-ului care-l anima, a efectuat o operă de refacere, de re-generare, pregătind țării și neamului său pedestalul de pe care să se poată ridica la lumina zilei viitorul, cu marile lui înfăptuiri.

Ce au realizat, și ce realizează aceia pe cari îi «stri-vește»; ce au realizat fiii partidelor politice, exponenții puterilor destructive, contra cărora cel pus azi pe banca acuzării, aliindu-și țara spirituală, a dus o luptă titanică! Acești exponenți, după ce au martirizat timp de 15 ani tot ce era mai nobil și mai curat în acest neam, în tovărășia și la remorca Cahalului, se îmbracă azi cu spiritualitatea pe care a evocat-o din adâncuri și a pus-o în valoare acuzatul, o prezintă ca fiind a lor, deși au maltratat-o și au scuipat-o în față și continuă a o scuipa în sinea lor, să camuflează îndărățul ei și, sub această mască, în postura mincinoasă a regeneratorului, mis-tifică țara netezidu-și drumul spre putere și dominare,

consolidându-și situația, care numai prin înlăturarea lui Corneliu Zelea Codreanu și a legionarilor lui se poate face.

DACĂ NU SUNTEM CINICI ȘI PERFIZI!...

Țara reală, țara spirituală, înaltele puteri de afir-mațiune și de înfăptuire, pe cari le întruchiepează acu-zatul și pe cari ei le-au ținut și le țin în inacțiune, le stă însă înainte ca un blestem și ca o condamnare.

Aici trebuie să căutăm înverșunarea cu care e urmărit acuzatul. În justiție nu au ce căuta ura, perfidia și falsele valori cu cari se prezintă. Nu aparența, nu haina cu care te îmbraci, trebuie să căutăm, ci realitatea vie, dătătoare de viață. Nu tot ce strălucește are valoare și nu tot ce se aruncă în cenușe de puternicii zilei este de lepădat. Pot fi și în cenușe mărgăritare. Și pot fi și în cele mai înalte și strălucite situații lepădături mo-rale. Creștinismul a fost înființat de un om născut în iesle și mort pe cruce cu tâlharii, ceea ce nu l-a împie-decat să fie Dumnezeu viu la care se închină astăzi, sincer sau fățarnic, puternicii popoarelor, și a fost răs-pândit de doisprezece descuți, cari au fost apostolii Lui și de infinitatea de eroi spiritali și de martiri, din sân-gele, sacrificiile și suferințele cărora a eșit o nouă lume, lumea de care beneficiem noi astăzi.

Suntem și acum în pragul unei lumi noi, o lume pe care o detestă acuzatorii în sinea lor, și pe care caută să o camufleze, dar care nu trăește și nu poate trăi de cât în curățenia sufletească, în spiritul de jertfă, în eroismul pe care, vrând ne vrând, acuzatul și legionarii lui îl prezintă. Puterea de mâine, trează, mândră, dem-nă, capabilă de mari înfăptuiri, nu ese din strălucirea celor mari, din poza, din știința și din inteligența lor, ci din marile sacrificii, din jertfa, din spiritualitatea ce-lor bătuți și alungați pentru dreptate.

Și aici ne trebuie credința, pătrunderea, intuiția ade-vărului. Când Chirst s'a prezentat, după înviere, disci-polilor săi, Toma nu a crezut. Și Mântuitorul i-a spus: «Tu ai văzut și ai crezut; fericiți cei ce nu au văzut și vor crede». Pentru credință, pentru marile înfăptuiri, trebuie să intr'adevăr alte calități, alte valori sufletești, decât acelea pe cari le prezintă omul comun, oricât ar fi el de îmbrăcat cu podoabele, cu strălucirea științei, in-teligenței și chiar a culturei aparente a timpului său. Nu cunosc nimic din realitate ceia ce cred că inteligența și strălucirea celor parveniți conduc lumea. Lumea e condusă de puterea de înfăptuire care ese numai din curățenia, din spiritul de jertfă, din spiritualitatea cre-atoare a neamurilor, care nu are nimic de a face cu exponenții inteligenței și ai științei, dacă, concomitent și în afară de calitatea lor de exponenți ai inteligenței

și științei, nu trăește în ei acea putere de jertfă și de înfăptuire, acea putere care vine de dincolo de existența fizică pe care cei vechi o numeau *Logos* și pe care noi am numit-o în cărțile sfinte «Cuvântul» «*La început a fost Cuvântul*». Cel ce are «Cuvântul» are busola vieții. Acela are adevărul cu el. Crede și nu cercetează și totuș nu rătăcește. Are cu el: «*Calea, Adevărul și Viața*». Pe când cel ce strălucește de știință și de inteligență ajunge la arguții, la rătăcirii ca aceea care a dat naștere procesului de față. Mergi alături de drum, alături de realitate, rătăcești în haos, cu toate că cercetezi, și nu crezi, până nu vezi. Și cum o să vezi, dacă ești orb, dacă nu ai «*Scânteia de adevăr*» cu tine, din care numai es marile elanuri, marile înfăptuiri ale vieții.

Să crezi și să nu cercetezi, dar să ai puterea creatoare în tine. Picioarele nu știu că merg și totuș merg. Stomacul nu știe că digerează și totuși digerează. Ferice de cel ce digerează, fără să știe, și vai de cel ce știe, dar nu digerează.

Dacă nu suntem cinici și perfizi, orbi și surzi și dacă avem posibilitatea să privim adevărul în față, atunci ne dăm seama că nu școala, inteligența, hainele, aparențele, situațiile sociale sau umilința, modestia, cu cari s'ar îmbrăca acuzatul, ci puterea lui de înfăptuire, curătenia sufletului său, creștinismul său viu, ființa lui însăș, spiritualitatea lui sunt acele cari decid de valoarea lui. Numai valoarea lui de dincolo de inteligență și știință i-a putut cuceri tineretul și i-a dat posibilitatea să i se pregătească patriei sale un nou viitor, o nouă viață, o viață care să-i asigure triumful față de dușmanii ei dinăuntru și din afară, asigurându-i o regenerare totală. Sunt calități eminente pe cari nu le pot înțelege pleava umană care se agită la suprafața păturei noastre conducătoare.

DENATURĂRI INDRĂZNEȚE

Dar pe lângă inexistența lui în rândurile celor ce «activează», acuzatul mai este și străin de neam. El e polonez, e fiul lui Zelinski și al Elizei Brauer. Și acest om fără nici o activitate, fără cultură, fără suprafață, fiind și străin de neam, să vie să «strivească» o generație de oameni cu carte, de oameni mari! Cum se poate! Neamul acesta nu e în stare să scoată un vlăstar la suprafață, ne trebuie un străin de sânge! Așa glăsuște ordonanța. Și concluzia se impune dela sine: *să-i luăm omului averea și să-l aruncăm în ocnă, ca să-l facem inofensiv*. Înălăturând păstorul, se va risipi turma. Cu persecuții, cu teroare, cu abuzul de putere al unei întregi organizații de stat, vom reuși să înălăturăm din calea noastră pe acest om «nefast» acest «străin de neam» care a reușit să capteze puterile vii ale poporului.

Numai aceasta poate fi rațiunea urmăririi lui Codreanu. Să fie predat prizonier, cu arme și bagaje, în mâinile dușmanilor săi, în mâinile dușmanilor țării. Căci dacă «Zelinski Codreanu» s'a născut și a crescut în mijlocul marei mase a poporului pe care o reprezintă; Regele țării, s'a născut în mijlocul claselor noastre parazitare cari, au putut să-i lase reziduuri adânci în suflet, cari să-l facă astăzi, cu știință sau fără, instrumentul lor. Dar dacă căutăm originea etnică, câți din figurile cari se agită la suprafață, dintre «marii oameni ai neamului», nu vor fi găsiți în deficiență! Și totuș nu le caută nimenea dinții din gură. Sunt argumente, cari ar putea fi discutate pe un plan superior, dar cari aici nu apar decât ca arguții, bune pentru a discredita pe un adversar în ochii poporului și ai presupușilor săi judecători.

Noi trebuie să spunem lucrurile pe numele lor: Trădător de patrie nu poate fi acela care pregătește viitorul Patriei sale; trădători sunt aceia cari caută să o paralizaze, ascunzându-se sub aspectul marilor ei comandamente, pentru a-și face interesele de dominare, putere, îmbogățire și parvenire, gânduri cari, pentru orice om de bună credință și cu putere de pătrundere, nu au putut niciodată miji în sufletele curate, eroice, cari sunt legionarii și căpitanul lor.

Trebuie să spunem lucrurile pe numele lor. De fapt aici nu se urmărește ideologia căpitanului și a legionarilor săi, ideologie, care a devenit a țării, a generațiilor cari se ridică și peste care, spre fericirea acestui neam, nu se mai poate trece. Am ajuns azi la acest adevăr: *Patria, legionarii și căpitanul lor sunt unul și acelaș lucru*; însăși spiritualitatea eroică a Căpitanului, trecută și văzută prin prisme străine de adevărata ei ființă.

O TALHĂRIE DE DRUMUL MARE

Oricât intervine cenzura, teroarea emanată din cercurile înalte, sentimentul unanim este că ne găsim în fața unei tâlhării de drumul mare. Nu ideologia Căpitanului, «Revoluția», pe care vrea să o propage, căci această revoluție este de fapt în plină desfășurare, ci confiscarea roadelor muncii lui, moartea lui, ca să se poată împăuna cu moștenirea lui asasinii: aceasta se urmărește. E o tâlhărie și o trădare. Căci, odată împău nați cu moștenirea căpitanului vor putea să o anihileze, agitându-i totuș stindardul, spre a-și asigura parvenirea și deliciile puterii.

Omul acesta trebuie suprimat. Și dacă legile țării nu permit suprimarea lui fizică, dacă asasinarea lui directă ar provoca reacțiuni, de cari urmăritorii, în lășitatea lor, se tem, se recurge la mistificarea țării, la confiscarea judecătorilor legitimi, prezentând pe acuzat cu acte și dovezi mincinoase și perfide, pentruca să se facă posibilă asasinarea lui pe o cale de «legalitate», care să nu ofenseze prea mult sentimentul de dreptate și de justiție, care încolțește undeva ascuns în sufletul fiecărui om, în orice inimă omenească, și să nu jignească prea mult spiritul de independență al judecătorilor, confiscați pentru o cauză atât de odioasă. Dacă acuzatul nu poate fi suprimat direct, e suprimat indirect, fiind trimis la ocnă, alături de tâlharii și asasinii pe cari instanțele noastre judiciare i-au scos din societate: Il pune pe cruce și-l face să apară ca și mântuitorul între cei doi tâlhari.

Ne găsim deci în fața celei mai odioase încercări de asasinat din istoria poporului român. Se caută a se suprima, nu numai Căpitanul și mișcarea lui, ci se urmărește, prin această suprimare, comiterea unui atentat asupra însuș sufletului țării, asupra ființei ei spirituale. Prin suprimarea acuzatului se încearcă distrugerea a tot ce este mai sfânt din patrimoniul nostru național: onestitatea, cinstea, omenia, curățenia sufletului, inspirația eroică. Se urmărește, în mod înconștient și criminal, năruirea întregului patrimoniu național.

RĂZBOI CONTRA PATRIEI

Prin această urmărire s'a declarat război contra Patriei, contra patriei noastre spirituale. În adevăr, ce a făcut acuzatul pentru ca să merite oprobriul guvernărilor, oprobriul scontat al poporului român? Iată numai câteva din aceste fapte:

I. A revoluționat resorturile intime ale omului, determinând apariția *Necesității* de a se întrona cinstea și omenia, virtuțile creștine, în viața publică și privată.

II. A sanctificat munca, dând cel dintâi exemplu, muncind alături de legionarii săi muncile cele mai grele, din acelea pe cari poporul le considera până acum ca fiind cele mai degradante. Prin aceasta el a pus temeliiile marilor înfăptuiri viitoare ale națiunii, din cari «munca pentru interes obștesc» nu e decât o palidă și meschină imitațiune.

3. A subminat minciuna, parazitismul, meschinăria vieții noastre publice, în primul rând, prin sufletul său neprihănit, care n'ar fi putut cuceri tineretul, întregul neam, dacă n'ar fi fost curat ca o lumânare de ceară.

4. A compromis viitorul și demoralizarea iudaică din țară; s'a făcut șampionul luptei titanice, în contra acestei lepre, cea mai periculoasă dușmană a neamului.

5. A polarizat în persoana sa, simplă și fără pretenții, însăși acțiunea de regenerare a neamului.

6. A readus la viață posturile și rugăciunea, nu superficial și fără convingere, după cum se practică de cei ce-l maimuțăresc, ci profund, real, regenerator de suflete. A reînviat creștinismul, care, pentru urmăritorii lui nu e decât un simplu paravan, dar fără de care nu se poate imagina însănătoșirea morală a acestui popor și regenerarea lui totală.

7. A înființat practice pentru purificarea sufletelor și a trupurilor, a făuririi omului celui nou, reînviind în același timp și practicând el însuși tradițiile noastre de post și rugăciune, făcând din ele un vehicul de purificare și regenerare, supunându-se el cel dintâi acestor practice.

8. A pus în practică *Decalogul* cu poruncile lui: să nu minți, să nu furi, etc., făcând din ai lui caractere de granit, gata oricând de orice sacrificiu pe altarul patriei și al înaltelor comandamente ale vieții.

9. A făcut să trăiască în suflete, marele, eternul adevăr că, prin moarte se ajunge la viață, făcând din eroism și sacrificiu, scopul însuș al vieții.

Și am putea multe să înșirăm din înfăptuirile acestui om «lipsit de suprafață», «fără activitate», «străin de neam». El a pus poporul român pe un pedestal cum n'a mai fost. I-a creat o aureolă măreață pentru prezent și viitor. *Nici nu ne dăm seama prin ce momente sacre am trecut, grație activității providențiale a acestui om, «SIMPLU», «FĂRĂ CULTURĂ», «FĂRĂ ACTIVITATE», «STRĂIN DE NEAM», care îndrăznește să «STRIVEASCĂ» «MARILE FIGURI ALE VIEȚII PUBLICE».*

O LUPTĂ TITANICĂ : SCHIMBAREA TABLEI VALORILOR ; OMUL NOU.

Din viața și din actele lui Codreanu, putem constata, că e mic în aparență, dar că e mare prin sufletul său, prin sufletul neamului pe care-l polarizează. Pe când cei ce-l urmăresc, «marile figuri ale neamului», pe cari el le lovește, apar, tot din actele și din viața lor, ca fiind mari în aparență, dar mici și sterpi în fond. E o luptă titanică între David și Goliat. Și totuși David, deși martirizat, răstignit, va ieși învingător, va trebui să ese, căci altfel ar trebui să disperăm de viitorul acestui neam.

Pe peretele uneia din expozițiile dela Roma, capul guvernului italian a făcut să se graveze aceste cuvinte ale lui Titu Liviu:

«Dacă este un popor care are dreptul de a considera sfinte originile sale și de a le atribui zeilor, acest popor e cel roman... se recunoaște bucuros legenda că Marte îi e părintele și părintele fondatorului său». Corneliu Zelea Codreanu a scos din adâncuri originile noastre, le-a raportat la Christ, pe care-l recunoaște patron

cu care strămoșii noștri au luptat și au biruit, și, cu ajutorul oștilor îngerești, ale acelor rari conduceau în bătălii pe Ștefan Cel Mare, precedat și secundat de Mântuitorul neamurilor, cu Arhanghelul Mihail ca simbolizare și icoană sfântă în față, a declarat război tuturor acelor cari subminau Patria și-i secătuiau patrimoniul ei sacru.

El a determinat în partizanii săi, în tinerețea școlară și universitară și a insuflat țării întregi schimbarea tablei valorilor, inițiind făurirea omului nou, care să ne dea o altă Românie, aceea pe care o reclamă geniul nostru ancestral, moștenirea noastră sacră și sacrificiile părinților, moșilor și strămoșilor noștri. Acțiunea sa amintește cuvintele Apostolului Pavel: *«Nebun ce ești, nimic nu înviază, dacă nu moare mai întâi»*.

Una din marile învinuiri ce i se aduce, din ignoranță, din superficialitate, din rea credință, este aceea că el a intronat teroarea în țară «care nu este în tradițiile poporului român». Parc'ar fi vorba de o teroare guvernamentală! Nu teroare a urmărit el, ci adevărul, dreptatea, sacrificiul, eroismul. Într-o lume mercantilistă, pierdută în haosul fără eșire al anarhiei morale, el, acest om *«simplu și străin de neam»* a intronat în țară marele adevăr: că prin moarte se ajunge la viață. Care, dintre epigonii vieții noastre publice ar fi putut să-l înțeleagă! Când toată suflarea care se agita în viața noastră publică, alerga după beneficii, după glorie și parvenire, el cel dintâi a spus partizanilor ce și-a recutat: căutați moartea, pentru că să găsiți viața; alergați, și întrebuințați toate puterile fizice și spirituale de cari dispuneți, pentru sacrificiu pe altarul Patriei. Și de fapt, pentru partizanii lui nu existau beneficii, ci numai sacrificiu, suferința și moartea.

De aceea, cei ce sunt în stare să vadă adevărul, își dau seama, că întronarea acestui fel de viață, produce un popor și o țară ca nici o alta pe lume.

MORTII NAȚIUNEI

El nu a cercetat și nici nu a făcut teorii. A crezut și a lucrat. Și astfel, fără teorii, fără savantlăc, fără a deveni *«mare figură a neamului»*, *«fără cultură»*, *«fără activitate»*, el cel dintâi a făcut să trăiască în el și în partizanii lui, adevărul etern că existența fizică nu «e nimic, că existența spirituală e totul. Și astfel s'a ajuns la *«misticismul»* care face din legionari o forță invincibilă, face din ei însuși spiritul pe cale de înfăptuire. A creat starea de spirit a marilor înfăptuiri. Prin moarte se ajunge la viață. Se poate omori corpul, dar spiritul, cu atât mai mult își va face drum și-și va crea noi forme, corpuri noi viguroase, spiritualizate, cari vor lua locul celor răpuse și vor răpune la rândul lor pe omoritori. Așa s'au omorât martirii și a înviat crești-

nismul din sângele lor. Așa s'au înfăptuit marile revoluții, marile progrese ale popoarelor. *Așa va învia România de mâine la o viață nouă, din sângele, din sacrificiul, din moartea legionară.*

«Nimic nu e stabil în univers afară re schimbarea însăși. Continua schimbare, devenirea perpetuă, fiind legea vieții, numai ignoranța noastră, ne face să ne legăm de existența fizică, de viața în carne și în sânge. Egoismul e însăși moartea; devotamentul, sacrificiul, iubirea, eroismul spiritual, e însăși viața. Egoismul ne izolează destinându-ne morții, iar eroismul ne creează, identificându-ne cu însăși creațiunea».

«Avem o singură substanță care curge vecinic, materia, și o singură realitate, spiritul care viază în noi. Aici e adevărul. Dar atâta timp cât nu vedem decât persoana noastră, cât timp nu ne gândim decât la ea, persoana noastră se dresează ca un zid între noi și adevăr». Așa au crezut, fără să cerceteze, acuzatul și ai lui. E un adevăr etern pe care nu-l prinde decât aleșii neamurilor.

Se glorifică moartea! Cu drept cuvânt, pentru că acceptarea morții cu inima ușoară, dovedeste completa spiritualizare a omului. Aceasta e revoluția: *Țara Legionară*.

Când cineva plutește în sferele spirituale, iar nu în haosul fără eșire al vieții materiale care face substratul vieții noastre publice, își dă seama că așa zisele crime ce se atribuie legionarismului trebuiesc privite prin latura lor spirituală, iar, nu cea materială. Când se glorifică «Nicadorii» și când li se cântă:

Toti trei pornit-am într'un gând
Și ne-am legat prin jurământ
Pe camarazi să-i răzbunăm
Și țara s'o salvăm.

V

Arhanghelul ne-a ajutat
Să pedepsim pe vinovat
Nu ne 'nspăimântă nici un chin
Putem să și murim».

Vedem pe erou renunțând la toate bunurile vieții, la viața însăși și acceptând toate torturile pentru idealul suprem: *Salvarea Patriei*. Nu se glorifică crima, ci spiritul de sacrificiu, curajul, eroismul. Înaltele idealuri și se deplâng victimele nevinovate. Din asemenea material spiritual, nu sunt croiți decât marii înfăptuitori, marii creatori de destine ai popoarelor. Asemenea fiuri trebuiesc reproduse la infinit. E singura garanție de viitor. Intuiția poporului trezit la viață, îl face să reardă, nu ca să fie pedepsiți și *«stârpiți»*, ci preamăriți și glorificați. Aceeași intuiție cere stărpirea calamităților naționale pe cari spiritul lor de sacrificiu caută să

le înlătore. Poporul simte că «crimele» acestor eroi nu sunt decât un avertisment, un *memento* de reculegere și de îndreptare. Justiția abuzivilor a putut să-i pedepsească. Dar legile divine nu-i pot decât glorifica.

A încerca să strivești pe omul care a inițiat această măreață mișcare, pe omul care o poartă în sufletul său, în întreaga sa ființă, a căuta să strivești mișcarea însăși însemnează să 'nplânți un pumnal în însăși inima românismului, în inima țării, în inima Patriei Române, a încerca asasinarea sufletului național, în profitul plevei și al judaismului care l-a secătuit și l-a condamnat.

Noi trebuie să ne întrebăm însă, cine a aruncat jalea în țară, aruncând în ocnă sau în neființă aceste vic-time nevinovate?

Nu sunt decât victime nobile pe toată linia. Noi însă suntem datori să căutăm pe adevărații autori, pe cari nu-i putem găsi, decât în rândurile asasinilor sufletului neamului românesc, a patriei lui spirituale. Morții noștri, ca și condamnații — morții vii, — sunt morții națiunii, morții pe altarul purificării, ai liberării ei din ghiarele satanismului.

REGENERAREA ȚĂRII PRIN CĂPITAN

E rădător Zelea Codreanu!

Da, pentru că a determinat apariția pe fața țării a unei infinități de Codreni, ca niște eroi din povești, a unei infinități de germeni spirituali, cari au cuprins țara dela un capăt la altul și de sus și până jos, cari subminează și condamnă lumea care a fost.

Da, e trădător, pentru că a declanșat marea luptă. lupta pe viață și pe moarte între Patrie și trădarea cinică, perfidă, înarmată cu puterea de stat și ascunsă sub faldurile tricolorului național pe care-l spurcă. Da, e trădător, pentru că stă eroinic în calea acțiunii criminale, pornită din egoism atroce, din cumplită orbire, din lipsă totală de orizont, care tinde a țintui pe loc progresul neamului și de a-i compromite viitorul.

Da, e trădător, pentru că nu înțelege a se da la o parte și a lăsa drum liber acelora cari vor să-i distrugă opera lui inegalabilă, substituindu-se marelui ei autor și condamnând-o în însăși spiritaualitatea ei dătătoare de viață. Stă în calea acelora cari prezintă regenerarea totală a țării sub formă de «muncă de interes obștesc», «străjerie», și creșterea noilor generații prin școli în «devotament, abnegație, cinste, omenie, muncă constructivă», etc. strivind însă în același timp marile pilde vii; cari cultivă existența la suprafață a produselor vechilor stări de lucruri, cari neagă, prin însăși existența și structura lor, existența și propășirea patriei spirituale, a patriei celei noi, a revoluției, a regenerării sub cari caută să se camufleze.

Socotelile sunt însă simpliste. Căci, regenerarea, odată începută, nu va mai putea fi ținută pe loc, ori câte puteri diavolești se vor mobiliza și se vor ascunde sub faldurile ei. Vor fi strivite sub dărâmături. E indiferență soarta fizică a acuzatului. E Țara însăși, care nu va primi fără reacțiune palma ce i se aplică.

Urmăritorii nu înțeleg marile comandamente ale creațiunii: Dacă vrei să crezi un popor, condamnă-l. Dacă vrei să salvezi pe un om, martirizează-l. E legea firei, legea divină, morala imanentă care condamnă pe agresor și salvează pe cel ce posedă viața spirituală. Averile spirituale nu se pot însuși pentru că ele presupun dispariția totală a celor ce le urmăresc. În zadar desființezi partidele, în zadar înființezi starea de asediu, cenzura; în zadar înființezi constituții cu scopuri ascunse; tot nu vei putea deveni stăpân pe teren, pe soarta țării și pe averea furată dela acuzat, pentru că această avere însemnează moartea agresorului.

JUDA RÂNJEȘTE DIN UMBRĂ

Țara merge spre regenerare, iar ceice o conduc, preocupați de a păstra puterea pentru ei, sub cuvânt că conduc și canalizează energiile naționale, le paralizează în tot ce au ele mai dinamic și mai sănătos, pentru a le înlocui cu surrogate cari să dea aparențele regenerării, dar cari să menajeze viciile stăpânilor cari ne-au adus pe marginea prăpăstiei. Această acțiune nefastă își produce roadele. Patria, moștenirea ancestrală pierde terenul. Jidovimea bea șampanie: Goimii se distrug între ei. Juda rânjește din umbră. I-a fost deajuns ca să-și arate colții, pentru ca un guvern naționalist să fie răsturnat în 24 de ore. Mai face încă o mică opintire și, iată că înlătură din calea lui și pe cel mai periculos dintre adversari, legionarismul.

Cerul se limpezește pentru fiii lui Izrail și pentru puterile întunericului. Românismul, Patria, sunt aruncate într-o grea cumpănă. Pe când străjerismul, festivitățile, osanalele, se țin lanț, românismul agonizează și puterile întunericului jubilează. Pe când tipăm regenerare, refacere totală, ne îndreptăm cu pași repezi spre prăpăd. Numai la astfel de rezultate se poate ajunge, atunci când se caută a se înăbuși singura putere constructivă: inima și sufletul unei națiuni. Sub serbări fastuoase, sub aparențe înșelătoare, își deschid drum larg lașitatea, necinstea și parazitismul trecutului. Căci odată cu alungarea eroismului legionar, nu se poate să nu dispară în același timp și «*Spiritul Sfânt a toate dătător de viață*». Se luptă din răsuputeri pentru a alunga zeii de pe firmanentul vieții naționale. Archangelul Mihail, Avram Iancu, Horia, Cloșca și Crișan, Mihai Viteazul, Ercule, Minerva, Vestalele, Scaevola, Grachii, numai în carte pot fi prezenți, vii, activi; n'au ce căuta între noi. O cumplită decădere ne pândește, sub aspectele cele mai înșelătoare.

SE CULTIVĂ LAȘITATEA ȘI TRĂDAREA

Se scot din rânduri eroii ca Moța și Marin. Ei și întregul lor stil eroic de viață, sunt declarați *corupători*, *trădători*. Și cine sunt aceia cari sunt prezentați generațiilor cari se ridică drept pilde vii! Dacă căutăm fondul lucrurilor, constatăm că se urmărește a se răstigni: abnegația, cinstea, onoarea, sacrificiul, eroismul, adevărata iubire de patrie, adevărata viață închinată neamului și țării.

Zadarnic se pretinde contrarul. *Omul nou*, ce se pretinde că se crează prin noua educație a tinerimei, prin străjerie — camuflarea legionarismului — nu se poate obține cu vorbe, cu pilde hibride luate dintre conducătorii de stat, recrutați din lumea veche și prezentați ca îndrumători ai lumii celei noi. Ne trebuie fapta, sacrificiul, abnegația, eroismul personificat, pilda vie întrupată în eroi autentici cari să se reproducă la infinit în generațiile tinere.

Trăesc oarec aceste entități în cei ce ne conduc! Și dacă trăesc, pentru ce se caută să se omoare avântul, eroismul, care apare, care izvoarește din adâncuri, din cele mai curate izvoare, întrucât nu poartă pecetea oficială? Ce caută perfidia, necinstea, înscenarea, cu cari se urmăresc fiii aleși ai neamului cu înverșunare de către cei din lagărul celor ce dețin puterea publică!

Sunt atâtea lașități cari trebuiesc urmărite în țară — începând cu lașitatea proprie. Sunt atâtea trădări. Pentru ce nu se urmăresc acestea cu energia care se desfășoară pentru strivirea legionarismului! Cugetul curat al celui care lucrează în arena publică are linia de conduită care îl conduce cu logica și curățenia care es din intuiția adevărului. Și această linie de conduită, dacă ar fi linia conducătorilor, ar impune *necesitatea* de a se urmări distrugerea adevăratelor elemente distrugătoare de țară și a coadelor de topor cari au înlesnit colonizarea Maramureșului, a regiunilor de graniță, a orașelor, urmărirea coloniștilor nepoștiți, a acaparatorilor, a profitorilor de pe urma averilor naționale.

Sunt atâtea lașități și trădări, pentru urmărirea cărora ar trebui să se pue în funcție înverșunarea celor de sus! Mijloacele necinstite, perfide, ce se întrebuințează în cazul nostru vorbesc prin ele însele pentru a caracteriza valoarea de regeneratori, valoarea morală a celor ce întreprind acțiunea de față.

A mobiliza toată șiretenia și toată perfidia oamenilor de structură veche, pentru a paraliza, pentru a distruge, tot ce e mai nobil în acest popor, toată floarea lui morală, toată puterea lui de rezistență și de afirmațiune, este a comite cea mai abjectă trădare de patrie, cu atât mai culpabilă, cu cât se ascunde sub masca patriotismului, a apărării supremelor interese de stat, uitându-se că, cu lașități, cu interese meschine, cu perfidii, marile

comandamente naționale se pot numai compromite. Aceste mari comandamente se pot realiza numai cu mijloacele și cu armele pe cari conducătorii cată să le elimineze din inima și sufletul românilor, să le stârpească de pe suprafața țării.

PATRIA SÂNGEREAZĂ PRIN TOTI PORII

Oricari ar fi intențiile conștiente. Am spus că nu inteligența conduce lumea și că nu conștiința — care-i corespunde — constituie busola vieții. E o conștiință mai profundă, e intuiția, care ese din subconștientul profund și colectiv al rasei. Acest subconștient condamnă fără apel pe urmăritori și face ca sufletul și inima întregii țări să se simtă adânc rănită prin procedeele lor. Acest subconștient colectiv străbate înreaga ființă a națiunii și o face să simtă în întreg organismul ei, indiferent de generații și de existență fizică, oroarea față de asemenea procedee. Acelaș subconștient scoate în evidență adevărul că, prin asemenea mijloace, nu se pot salva decât aparențele, aparențe sub cari vor putea să opereze în liniște puterile destructive, aparențe cari nu vor putea decât să arunce Patria pe marginea prăpastiei.

Pentru regenerarea noastră, ne trebuie eroi vii; nu de carton. E o socoteală naivă și simplistă care respiră prin toți porii urmăririi de față, care ne vorbește de atacul întreprins în contra «oamenilor mari» ai țării, în contra valorilor consacrate. E vederea omului inteligent și instruit, dar lipsit complet de orientare. Se confundă strălucirea aparentă cu realitatea vie; forma, cu fondul; inteligența, cultura oficială, diplomele și situațiile câștigate în stat, ca un rezultat al vechei stări de lucruri, cu marile elanuri de înfăptuire cari apar din adâncuri, în anumite epoci de mari prefaceri, cari se obiectivează în suflete lipsite de fast, în sufletele acelor cari sunt gata re sacrificiu, în acele suflete lipsite de cinism și perfidie, desbrăcate de aparențe înșelătoare, de valori oficiale, dar pline de adevăr, de avânturi înălțătoare, de iubire reală, nu mincinoasă și perfidă, de Patrie, pline de «misticism» național, de putere de înfăptuire pe teren, de putere de reînnoire, de sacrificiu și eroism.

Nu voința conștientă de a face un lucru te duce la succes, ci faptul dacă ceace zici că vrei să faci, trăește realmente în tine, este una cu ființa ta. Inteligența și știința celor pretențioși, celor ce urmăresc pe Corneliu Z. Codreanu și mișcarea lui, nu sunt de natură de a produce roade. Unde e gând ascuns, imoralitate, perfidie și cinism, nu poate fi putere creatoare. Totul nu e, nu poate fi, decât o simplă mistificare. Nu poți realiza ceea ce nu porți în suflet. S'a pornit cu străjeria, cu munca de interes obștesc, cu premilităria etc. Toate vor

merge, cât aor trăi în ele izvoarele de unde au eșit: eroismul legionar, eroismul pe care-l vedem azi pus pe banca acuzării și care stă totuș la baza statelor în plin avânt de regenerare. Odată acesta mort, toate se vor arunca, într'un fel sau altul, la fer vechiu.

Lumea nu se conduce după inteligența și știința omului: ce ar fi! Lumea se conduce de iubirea divină, de acel spirit creator, pe care ni l-a sădit providența în suflet, care nu trăește decât acolo, unde e abnegație, simplitate, cinste, omenie, sacrificiu, eroism. Intuiția este aceea care ne călăuzește; intuiția, arma spiritului. Poporul o are și el simte unde este adevărul.

Să ne ducem pe teren, să vedem cum sunt oamenii și ne vom da seamă de insanitatea morală, de inaniția tuturor mișcărilor așa zise de regenerare inițiate de stăpânirile cari nu au spiritul creator cu Decalogul la spate. Acuzatul a înțeles, mai bine decât oricare, acest fapt, atunci când a spus să se dea guvernului un răgaz de doi trei ani pentru a-și încerca puterile. Un spirit viu nu urmărește succesul personal — persoana pentru el nu există —, ci succesul ideologic. Acesta poate veni de oriunde, rezultatul singur importă.

CĂPITANUL : EROU DE EPOPEE

Trebue să privim deci lucrurile dela înălțimea pe care o comportă. Nu putem primi acuzațiunea. Nu se poate sta de vorbă cu trădătorii înșiși, cu asasinii sufletului națiunii lor, cu reprezentanții oficiali ai acestora, pe cari acuzatul i-a urmărit în tot timpul activității sale publice, făcând din această urmărire scopul vieții sale; cu reprezentanții oficiali ai acestora pe cari el caută să-i scoată din corpul națiunii.

Trebue să privim lucrurile prin prisma marilor credințe cari stau la baza legionarismului și a regenerării reale a acestei țări. Nu putem fi acuzați de trădare, de către înșiși trădătorii. De va fi achitat, acuzatul își va urma drumul. *De va fi condamnat, nu se va ajunge la alt rezultat decât acela de a i se crea un înalt piedestal de afirmare, ciur dacă ar fi să sucombe sub greutatea condamnării. Va deveni, în sufletul acestei țări, în sufletul generațiilor viitoare, un erou de epopee.*

Ar fi să disperăm de viitorul acestui neam, dacă ar putea fi determinat să vadă lucrurile supt altă prismă. Nimeni în țară, nici azi, nici mâine, nici odată, nu va crede, nu va putea crede că Corneliu Zelea Codreanu a fost un trădător. Dar vor stigmatiza cu odiul public pe urmăritori. Se va crea din acuzat un simbol al regenerării, al marei lupte cu puterile destructive, un zeu național. Oricât de criminal ar fi actul condamnării, va avea totuș un rol constructiv, după cum orice cri-

mă va fi urmărită și pedepsită în ordinea immanentă a lucrurilor.

Poporul acesta, care are atâta nevoie de eroi reali, vii, puternici, invincibili, cari să-i stea înainte, pentru regenerarea lui, va avea ca icoane de închinat și preamărit pe acei eroi cari s'au stins, supt o formă sau alta, în mișcarea legionară. Martirizarea inițiatorului va crea supremul vehicol de afirmare pentru acest popor. Va fi pus, la rândul lui, în fruntea eroilor imaculați, în rândul lui, în fruntea sfinților acestui neam, oricât s'ar pedepsi de legile omenești: «*glorificarea crimei*».

Patria, e ideologia care conduce și dă viață colectivității naționale, făuritoare de stat, peste generații. Nu se confundă cu voința arbitrară a unor persoane cari ar pune mâna pe putere și cari ar vrea să se impue prin forța brută, ajutată de aparatul de stat confiscat în profitul lor. Lupta contra acestor persoane și contra coteriilor lor nu este lupta contra Patriei, ci salvarea ei, salvarea patrimoniului național.

Singură această ideologie este aceea care constituie Statul, Patria, în ființa lor perpetuă. Ea trăește în întreg corpul social alcătuit de stat, în continua lui devenire. Ea trăește în noi, în orice individ al neamului istoric, indiferent de generații, în orice individ cu strămoșii adânc înfiți în Patrie, în subconștientul fiecăruia, în subconștientul poporului, a cărui evoluție istorică, a cărui ideologie, al cărui spirit creator, a cărui patrie spirituală, a dat naștere statului, în formația lui actuală, în formațiile lui trecute și care va determina evoluțiile viitoare, care-i va crea Destinul. Această Patrie trăește, mai presus de toate în Eroii ei, în aceia cari, în anumite timpuri, în timpuri grele, ideologia aceasta se polarizează și cari constituiesc instrumentele ei de înfăptuire și de afirmare.

Când e vorba de chestiuni ca cea de față, e însăș Patria, în continua ei devenire, care intră în joc. E însăș Patria, patria vie, în funcția ei eternă, care e acuzată de trădare. Și Patria vie, eternă se rezumă astăzi într'un singur cuvânt: *Corneliu Zelea Codreanu*.

NIMBUL CĂPITANULUI ȘI PROPAGANDA MINCINOASĂ.

Fiecare purtăm cu noi anumite imponderabile. Națiunea are și ea imponderabilul ei. Aureola care se desfășoară în jurul capului acuzatului este aureola națiunii sale. Poporul își simte aureola. Se încălzește la razele ei. Se scaldă în lumina divină pe care o reprezintă. Nu poate decât iubi și diviniza pe cel ce o încarnează. Și nu poate decât urâ pe cei ce o neagă.

În sală, la proces, se simte trădarea pe banca apărării? Trădarea se simte undeva, dar nu pe această bancă. Această trădare își trădează existența în pro-

paganda mincinoasă ce s'a făcut în jurul acuzatului, pentru a-l prezenta pe el, cel mai curat fiu al neamului său, în aureola falsă a trădătorului de neam, a corupătorului tinerimei, a uneltitorului și a distrugătorului neamului său; în măsurile ce s'au luat pentru a împiedica mișcările apărării, în teroarea care s'a desfășurat în jurul procesului, pentru a înăbuși și ascunde adevărul, în înscenarea însăși a acestui proces. Procesul: un decor postum pornit din necesitatea de a suprima pe Căpitan!

Astfel cum se prezintă înscenarea, are toată aparența unui decor *post factum*. E o perfidie în plus. Soarta acuzatului a fost pecetluită de mai înainte. Ce putea urmări în definitiv propaganda fără răspuns! Acuzatul a fost judecat și condamnat înainte de a ajunge în această sală. Autorii condamnării au însă nevoie de a fi acoperiți printr-o procedură *«legală»*, procedură care are de fapt menirea de a confirma atmosfera pregătită și sentința de mai înainte pronunțată în umbră. Și, pentru ca tabloul decorului să fie complet, după ce s'au luat toate măsurile de a se înlătura orice surpriză, s'a dat, în mod perfid, și o aparență de libertate în apărare și de liberă deliberare a judecătorilor.

În aranjarea și conducerea decorului au fost în adevăr maiștri. Au selecționat totul după trebuință. Au determinat până și pe acuzat ca să accepte discuția unor fapte inexistente, să se recunoască susceptibil de trădare, prin însuș faptul că a acceptat discuția faptelor, fără ca să spulbere mai întâi însăși atmosfera ce s'a creat prin înscenarea infamelor acuzații.

Și, dacă în fața decorului, zis judecată, s'a putut totuși discuta cel puțin de formă, pentru mistificarea apărării și a rarilor asistenți, cari au reușit să pătrundă prin toate cele nouă vămi ale văzduhului instituite de măsurile de ordine, luate, înăuntru, înafară, pretutindeni; în afară nu s'a auzit, înainte, în timpul și după decor, decât numai acuzarea, ticluită după toate regulile artei unei justiții formale, care palmuește adevărul și torpilează dreptatea. Ordonanța și rechizitorul, nici nu au fost bine redactate și au făcut ocolul lumii. Apărarea, așa paralizată cum a fost, nu a fost nicăieri auzită. Până și întrebările puse de apărare și admise de președinte, ca și depozițiile luate martorilor, nu au putut fi decât în conformitate cu cenzura și constrângerea oficială care condamnă mai dinainte orice apărare și implica pedepsirea acuzatului. Nici nu se putea proceda altfel, pentru că acuzațiile erau atât de monstruoase, în cât o apărare, chiar stârcită, le-ar fi spulberat ca pe o construcție de carton.

Intrucât judecata nu a fost în pretoriul tribunalului militar, ci afară de zidurile lui, această judecată apare ca un ucaz al unui despot care taie și spânzură, fără a da socoteală nimănui. Așa a fost condamnarea antici-

pată a lui Corneliu Z. Codreanu: un caz venit de sus, investmântat ulterior într'un decor de judecată pentru a mistifica țara, care asista impasibilă la această crimă. Cenzura, radio, publicistica, toate și-au dat concursul forțat pentru ca nimic să nu pătrundă, înăuntru și în afară, ce ar fi putut contraria, hotărîrea de mai înainte scontată.

Chiar dacă în ordine fizică ar fi ceva schimbat din expunerea de mai sus, în ordine spirituală totul s'a petrecut după acest tipic. Acuzarea, apărarea, deslăterile — *«cu larga libertate și bunăvoința judecătorilor»* — toate, au pornit dintr'o singură necesitate, aceea de a înlătura pe acuzat din calea puternicilor zilei, din calea dușmanilor Patriei. Era singura piedică care sta dâr, curat, cinstit, eroic în fața ticăloșiei lumii vechi, a judaismului disolvant și hrăpăreț, a lașității publice; era singura putere care desgropa din adâncuri și punea în valoare eroismul ancestral, adormit de secole. Patria însăși, eroică, imaculată, înarmată pentru a izgoni din viața publică puterile întunericului. Aceste din urmă puteri nu se putea să nu pue în funcție toate mijloacele diavolești pentru a suprima pe acuzat, din momentul ce acesta a fost făcut prizonierul lor.

(Va urma)

I. COLFESCU-DELATURDA

La umbra morții*)

Câte suspinuri, câte lacrimi, câte inimi zdrobite, ce noi-n de dureri apasă omenirea prăbușită în foc și sânge. Câți copii au pierdut părinții, câte soții au rămas văduve, câte mame și-au plâns fiii, câte cămine distruse, câte țări desființate și mii de oameni vagabonzi, scoși din rosiurile lor, fără patrie, răducind din loc în loc, din poartă în poartă, cerșind adăpost și găsind tot ferecat: hotare, uși, inimi, fiecare temându-se să nu fie târât fără voe în hora morții.

În mijlocul acestor pustiiri de bogății, de pământuri și suflete, stau neclintii conducătorii orbiți în patimile lor cari fiecare pe rând cere dreptul la viață pentru țara lui, întrebându-l pentru acest scop mijloace de asasinat colective.

Ce nebunie, Doamne, năpăstuește pământul? Ce totaia lipsă de creștinism! Unde sunt și ce fac Bisericele lui Hristos, când gândul Lui de iubire și frăție este așa de grozav pângărit??

Unde sunt Apostolii cari cu crucea în mână să se arunce pentru a opri măcelul?

În nopțile de veghe ale soldaților în tranșee, ale refugiaților răducind pe drumuri străine, ale soștilor parăsite lângă leagănul pruncilor nevinovați, ale mamelor ce sunt martirele acestor vremuri de jertfire groaznică, către Domnul se ridică rugi și lacrimi ca El, făcătorul de minuni să înlănească fiarele, să facă să cadă lanțurile robiei, să amutească urile năpraznice și să reaprindă pe Golgota lumina de nădejde și de mântuire.

Doamne, ascultă ruga credincioșilor Tăi creștini!

ALEXANDRINA GR. CANTACUZINO

*) scris în noaptea de Crăciun 25 Decembrie 1939.

O mărturisire de conștiință

Deși a trecut aproape o jumătate de an, dela declanșarea celei mai cumplite și sguuitoare tragedii naționale, totuși nu ne putem regăsi liniștea sufletească, suntem stăpâniți mereu de puternica emoție a clipelor pe cari le-am trăit, iar rana sufletească e mereu sângerândă și nu se va vindeca decât atunci când dreptatea românească va triumfa.

Ne-am legat și iubit prea mult pământul strămoșesc, iată de ce durerea noastră nu mai cunoaște margini.

Trecând Prutul am rămas profund mișcat de dragostea, amabilitatea și deosebita grijă cu care am fost peste tot primiți de către autorități, populație civilă și în special, profund impresionați de noblețea sufletească și spiritul de deosebită ospitalitate al tineretului nostru școlar; au fost momente pe cari noi, refugiații, nu le vom uita niciodată.

Cei cari am avut norocul să avem cu ce pleca și salva viața, în orice clipă ne punem întrebarea: care e soarta fraților noștri, rămași acolo să îndure durerea și umilința, căci fiind surprinși de evenimente, n'au avut cu ce, dar nici timpul material ca să se poată refugia.

Orheiul a fost unul din cele mai frumoase și curat românești județe ale Basarabiei, căci din cei peste 300.000 locuitori, circa 96% au fost moldoveni, răzeși și mazili, urmași ai arcașilor lui Ștefan cel Mare.

Bieții oameni și-au pus toată nădejdea în noi, dar vitregia vremurilor pe cari le trăim, momentan, nu ni-a permis să ne facem datoria față de bunii și înțeleghătorii noștri plugari, cari, timp de 22 ani, au dovedit cu prisosință cele mai curate sentimente dinastice și au manifestat în toate împrejurările, admirația și recunoștința față de Patria Mamă.

De aci, unde este liniște, armonie și belșug, un adevărat paradis pământesc, noi le transmitem fraților asigurarea că soarta lor pentru noi este singurul ideal al vieții.

Dela Sfânta zi de 27 Martie 1918, noi fiii provinciei de peste Prut, am prezentat cu ocazia diferitelor solemnități naționale, un pios și recunoscător omagiu în cinstirea și preamărirea memoriei celor 800.000 eroi ai acestui neam, cari, cu sângele lor vărsat pe câmpul datoriei, ni-au lăsat, drept moștenire sfântă, o Românie Mare, în granițele ei firești.

În fața cimitirelor unde zac osemintele martirilor, noi ne-am legat cu un suprem jurământ că vom ști

să păstrăm neștirbită comoara sfântă ce ni-a fost încredințată și s'o apărăm cu orice jertfă și sacrificiu, că nu vom ceda nici un petec din pământul strămoșesc, pe care îl vom apăra până la ultima picătură de sânge.

Și dacă situația internațională și interesele superioare de stat, nu ni-au permis să ne facem datoria, cu toată credința neclintită în Dumnezeu și bravura glorioasei noastre armate, toate acestea spre a evita momentan inutile vărsări de sânge și aceasta grație politicii nenorocite dusă de către guvernanții din trecut, cari, în mare parte, ni-au înșelat buna credință, ni-au spulberat cele mai frumoase idealuri și ne-au adus în situația în care ne găsim;

Trăim cu credința neclintită că viitorul apropiat va face dovadă omenirii întregi că n'am plecat din Basarabia ca niște lași, lăsând pe frații noștri în voia soartei, ci că, strânși uniți în jurul Tronului, sub domnia tânărului și înțeleptului nostru Rege Mihai I și a Conducătorului Statului, General Ion Antonescu, care a știut la timp să salveze Țara din ghiarele peirei, în cadrul Statului Național Legionar, ne vom face în totul datoria, și că, prin aceasta, vom merita de a fi considerați ca urmași ai celor ce au făcut România Mare.

PETRE GUCIJA

Medievala

*Ca o luntre pe oceanul răsvrătit,
trece luna... cadaverică stafie,
norii 'n valuri de cărbune, — o înghit
și-apoi iar răsare palidă 'n mânia.*

*Noaptea-i sumbră ca un Burg medieval,
numai luna sparge bezna îndrăzneată
cu-a ei sulii, cari curg în val de val,
iar orașul schinteiază pal din ceață...*

*Umbre triste și lumină se perindă
peste goticele turnuri de cetate,
cum în suflet se abate și colindă
deziluzii și speranțe 'ngemănate...*

VICTOR HORTOPAN

Eroii neamului

În anul 1921 am scris articolul «Eroii Neamului», ce prinde astăzi caracter documentar. Pentru aducerea la București a «*Ostașului Necunoscut*» am lucrat de asemeni din greu, găsiind în vremea aceea tare puțină înțelegere.

Era o vreme când presa judaică da directive «*autorităților de vânzare*» a României. Ca să răspund acestei prese, am scris atunci:

Nu putem să aducem la București oasele «*Ostașului nostru necunoscut*» fiindcă — spune amintita presă — am maimuțări streinătatea.

Nu putem aplica «*Numerus Clausus*», fiindcă nu avem exemple în străinătate.

Reproducem documentul vremii, pentru îndemnul și învățăturile prezentului.

12-XII-1940.

General Gh. Băgulescu

*

Erou. — Un cuvânt care a început să devie nu numai banal (?) dar chiar neplăcut la urechea multora.

Și cu drept (?) cuvânt.

Sunt trei ani de când s'a terminat războiul. O veșnicie !

Dar nu prin astfel de gândiri și judecăți preconcepute, cuvântul de «*Dumnezeu*» și-ar putea pierde valoarea.

Intr'adevăr o cauză, — este:

Este o deosebire între eroii, câmpului de luptă-*eroul necunoscut*, și eroi ce vin deseori cu trenul.

A fost deajuns ca un ostaș să moară, nu pe front, dar la căruțele din zona etapelor, într'un bordeiu jucând poker sau la partea sedentară, de indigestie ori mușcat de o minusculă insectă, pentru a i se spune erou.

Cunosc într'un sat din Oltenia un cârciumar căruia sătenii îi zic Ministru, și un țigan pe care oamnei l-au botezat Dumnezeu, acestea în glumă bine înțelese.

Partea tragică, este că și unul și altul au luat-o în serios și astăzi se supără dacă îi chemi pe numele lor adevărat.

Și cum eroii din categoria de mai sus, aveau alții sedentariști în jur, aveau bani, aveau cu ei rude, prieteni și chiar întreaga familie, au avut timpul și mijloacele suficiente să fie îngropați cu *cinste* și cruce înaltă și coroane de flori, pentru ca după 2 și 3 ani să fie iarăși desgropați cu pompă, transportați cu trenul și îngropați cu funerarii naționale.

Nu, eu nu mă gândesc și nu mă îngrijesc de acești eroi...

Eu mă gândesc la umilul ostaș: Ofițer, soldat sau mic voluntar cu inimă mare, ce a murit lovit de glonțul

inamic în piept, atunci când și corpul și sufletul lui mergeau pe drumul conștiinței datoriei.

Mă gândesc la ostașii ce au murit cu mâna încleștată pe armă, cu fața în jos, acoperind pământul smuls de el și ai lui, din mâna inamicului, mă gândesc la cei îngropați noaptea, sub bombardament la lumina exploziilor de obuze, aruncați unul peste altul și căzuți cum graba le-a dat voie, mă gândesc la cei ce jalonează în lung câmpul de bătae, fără cruci sau cruci plecate, dărâmate și frânte, mă gândesc la cei pe cari copiii și părinții îi știu plecați, dar nu-i mai revăd, la *marele erou necunoscut*, căci doar sacra inscripție ce se găsește pe majoritatea crucilor de pe front este: un ostaș necunoscut mort pentru patrie.

Mă gândesc la ostașul ce odihnește sub crucea pe care nu-i scris nimic sau al cărui nume a fost șters de ploaie și indiferența noastră a celor vii, mă gândesc la multele morminte fără cruci, — ce nu au fost și nu sunt, — și pe cari deci nu se putea scrie nimic.

Pe toate acestea însă se poate *ceti*.

Părintele sau frații întru sedentar ai celor morți de parte de front și-au făcut și-și fac chiar mai mult de cât datoria, atunci când năzuesc să dea numele de erou pe lângă alte cinstiri, morților lor.

Părintele ostașului mort vitejește — Regimentul — nu șia făcut-o?

Iată motivul care mă face să scriu articolul de față.

Viu de pe tranșeele Moldovei, pe cari zilele de Paști mi-au dat voie să le văd.

Viu de acolo, din Erusalimul României, cu sufletul înălțat și întărit, pentru a spune adevărul absolut și fără tendințe și fără considerațiuni. Viu cu un suflet ce a fost atât de sbuciumat în cât dacă ar fi continuat să mai rămână acolo o zi mai mult, ar fi ajuns să conceapă lumea sub altă formă, să fie crezut de alții nebun, ori ca el însuși să vadă întreaga lume într'o stare anormală.

Un individ lipsit de multe, poate trăi cu deviza: «Nu-i nimeni drac, nu-i nimeni sfânt», sau cu credința că dacă ar fi avut deavolul bani în lupta lui cu dumnezeirea, ar fi astăzi stăpân pe tronul lumii. Acest individ, om fiind și el, trăește cel mult un secol. O țară care ar urma aceiași deviză nu poate depăși cu mult durata vieții individului.

Sunt tari expresiile, dar mai tari au fost comorziile simțite în fața simfoniei morții.

Eu scriu aici pentru luptători, pentru Români, pentru suflete, eu scriu aici pentru apostolii bisericei neamului.

Eu nu cer unui lăutar de bălcu să înțeleagă simfoniile lui Bethoven.

Vorbesc cu simțirea unui lupătător ce-și vede pe cei morți ai lui târați de ape din mormântul lor fără semn, vorbesc cu impresia ce mi-a lăsat-o osul alb, de pe dealul Albert, stăbătut de două gloanțe de mitralieră, și craniul gol dintr'o surpătură de tranșee de pe Coșna în care am găsit o bucată de schijă; vorbesc cu revolta sufletească ce izbucnește în fața unui cimitir din jurul istoricei biserici din satul Bogdănești-Oituz pe mormintele cărora nu se găseă în prima zi de Paști nici o lumină — dar peste cari pășteau porcii satului.

Sunt atâția cari vorbesc în altă parte în numele neamului, în numele celor vii și sunt foarte mulți cei ce nu vorbesc decât în interesul personal.

Pe mine m'au ales morții dela Cașin și Oituz în noaptea de Vinerea mare, cei dela Târgul-Ocna în noaptea de Inviere, pentru ca să vorbesc.

Indrept vorbirea mea spre Regimente, spre cei ce au urechi de auzit, spre cei ce au suferit alături de cei morți, pe când aceștia erau vii, spre Drapelele atâtor Regimente — rămase aceleași, în timp ce majoritatea Comandanților și Ofițerilor s'au schimbat după nevoile serviciului; mă adresez celor ce au luptat, celor ce simt românești, ei sunt frații și părinții celor morți.

Ei și numai ei știu în ce împrejurare le-au murit ostași.

Din sufletul lor vremea și ploaia nu au putut șterge cum a șters de pe cruci numele sgârțat cu creionul, în graba și timpul ce ți-l dădea bombardamentul inamic și chemarea în fiecare clipă de a lupta în alt sector.

Ele (Regimentele) au buletinele de morți, ziua și locul morților, — ei (Comandanții) au mijloacele necesare și datoria de a cinsti pe cei ale căror fapte le-au dat lor înaintare în grad. Regimentului renume, Drapelului, Mihai Viteazul, iar Țării, mărirea. Să fie lege militară, după cum legea morală și a dreptății o cere, care să oblige pe fiecare Comandant de Regiment, ca, odată cel puțin pe an, însoțit de toți ofițerii și de cât mai mulți ostași — de nu se poate toți — să viziteze o parte din frontul unde Regimentul și-a lăsat copiii.

Acolo să alerge tineretul, pentru ca numai străbătând câmpurile de luptă să asculte cea mai frumoasă lectie de patriotism, acolo mai întâi și apoi în excursii de plăcere și instruire peste granițele țării.

La Oituz să vie să se deschidă Corpurile Legiuitoare,

La Mărăsești să se voteze legea agrară, la Nea Ilfov sau Târnavele-Drăgănești să se închidă Parlamentul.

Acolo, pe tranșee, să fie trimis trădătorul să reflecteze asupra fantelor sale și omul de inimă pentru a se oțeli în acțiunile viitoare.

Aici, în miilocol cimitirelor răslete, să-și numere milioanele îmbogățitului de războiu și să se înfrâneze cei ce mănâncă din banii orfanilor.

Aici, unde însuși dumnezeirea coboară, unde însuși deavolul se pocăiește, unde inimile de piatră încep să

simtă și ochii avarului să lăcrămeze, — aici unde crește la umbra crucilor floarea dreptei judecăți și dispar patimile lumesti: Aici se vor renaște cei morți sufletește.

Câmp de luptă! Tu ești astăzi cea mai înaltă școală de filosofie și patriotism.

Un Comandant de Regiment cu suflet, va găsi mijloacele pentru a-și cinsti morții lui cum trebuie. Mijloace materiale adunate din serbări, echipe de soldați lemnari, cari, detașați pentru un număr de zile sub supravegherea unui ofițer, să facă crucile și să aranjeze cimitirele.

Avem o societate a mormintelor eroilor, dar, cu tot sufletul conducătorului ei, ce poate face o societate la morții celor aproape 200 de Regimente înșirați pe 1000 km. de front și zeci de km. adâncime; sutelor de mii de morminte. Căci ostașii noștri au știut să moară, compensând prin viața lor tehnica vrășmașă.

Tot cu această ocazie mă adresez diferitelor societăți de ocrotire a mormintelor sau orfanilor de războiu, pentru a le spune că față de morți nu avem decât datorii nu și drepturi. Mă adresez părinților cu stare și sănătate, ce au copii morți pe front, să vie să-i vadă și dacă nu știu care le este mormântul, să împodobească unul — cel mai apropiat de linia de luptă, cel mai părăsit.

Mă adresez celor sănătoși din regiunea fronturilor, cu rugămintea de a supraveghea și păzi cu sfințenie mormintele. A nu lăsa vitele într'un cimitir este o datorie, a pune o folare pe un mormânt, o floare de câmp crescută și înflorită de Dumnezeu, este o pietate.

Să nu se aștepte prea mult dela centru, iar în schimbul criticilor ce le-am auzit dela mulți, critici cari obosec mintea, să li se obosească brațul în aceeași măsură făcând o cruce pe un mormânt.

Fă 10 cruci, îngrijește 10 morminte, și atunci vei avea dreptul să ceri celui asemenea în putere cu tine să facă și el 5 și va face.

Spritiul latin critică mult. Să păstrăm aceasta pentru cei vii; morții sunt oamenii faptelor. Să-i respectăm prin fapte, prin liniște, prin munca și simțirea noastră.

Mijloace se găsesc.

E țara istovită? E țara săracă?

Se poate.

Sunt sute de mii de morminte și țara numără cu câte-va zeci de mii mai multe automobile și cam tot atâți îmbogățiti.

E țara săracă?

N'are câțiva franci pentru fiecare mormânt?

Dar sunt sute de mii de buzunare cari, înainte de a fi mormintele acolo n'aveau franc, și astăzi au milioane!

E țara săracă!?

Da.

E săracă sufletește.

Căpitanul BAGULESCU

Aspecte din Luigi Pirandello

„Io vedo come un labirinto, dove per tante vie diverse, intricate, l'anima nostra si agita, senza più trovar modo di uscirne. E vedo in questo labirinto un' erma che da una faccia ride, e piange dall'altra, ride anzi da una faccia del pianto della faccia opposta».

LUIGI PIRANDELLO ¹⁾

Organicitatea viziunii cosmice a lui Luigi Pirandello se evidențiază mai cu seamă în faptul că, sub toate trei aspectele: a) teatru, b) roman și c) nuvelă, opera sa literară este una și aceeași. Dacă, multe din piesele lui nu fac decât să amplifice — tratând din perspectiva dramatică — anumite conflicte și personaje, apoi romanele continuă în cadrul unui precipitat ritm epic investigațiile psihologice din nuvelele sale, de crude și irreverențioase notații despre om și ale lui. A defini personalitatea lui Pirandello, care pune o serie de inedite probleme criticului literar, circumscriindu-i poziția sa istorică în atlasul literaturii universale, nu este o sarcină ușoară. Pentru că, după însăși a sa mărturisire, Luigi Pirandello nu-și găsește nicio aderență cu tradițiile sau cu nouile curente literare ale epocii. «Am combătut întotdeauna tendința epocii mele — spune el undeva —. Am fost potrivnic atât materialismului istoric, cât și oricărui naturalism artistic, deci a *verismului* ²⁾, a impresionismului și a tuturor celorlalte curente ale epocii mele ³⁾.

Intuiția specific pirandelliană a vieții își caută o expresie artistică nouă și adecvată și de aici rezultă apoi unicitatea de timbru și ton a operei lui. Psiholog, explorând omul în diversitatea lui complexă și contemporană, pătrunzând cu un scalpel incisiv în lumea fără contururi precise a ființei lăuntrice, pentru a arunca un snop de raze revelatoare asupra sufletului nesfârșit, divers și contradictoriu al omului contemporan, universul său nu se apropie nici de literele franceze, nici de atmosfera sufletească proprie literaturii ruse. Scrisului său de bogată frământare cerebrală nu i se poate afla în întregul peisagiu al literaturii universale o echiva-

lență sau măcar asemănare. Luigi Pirandello este unic, în sensul în care se poate vorbi, bunăoară, de unicitatea lui Cervantes. Investigația sa psihologică, urzită de portativul autobiografic, concepția dualistă despre viață, umorul lui amar și cerebral, dialectica filosofică prezentă în teatru, ca și în romanele ori nuvelele sale, aceea limpezime proprie întregului opus pirandellian, fac dintr'însul un robust și foarte personal notist al tragicului condiției noastre umane.

Cunoscător al întunecimilor din viață, acest scriitor «trecut prin câteva iaduri pământene», condensează în scrierile lui o foarte concentrată esență umană. Fără să uite nimic din ceea ce duce la înțelegerea eroului, Personagiile sale se conturează în fuga condeiului, schematic, abia schitate, aducând la suprafață, din atât de mult exploratul și atât de puțin cunoscutul încă suflet omenesc, o nouă lacrimă, o nouă suferință, o nouă amărăciune ori desamăgire. A fost o epocă în care o anumită critică se pronunțase asupra subiectelor pirandelliene, numindu-le inumane. Ceea ce provine de acolo că Luigi Pirandello își caută temele în acea lume cenușie a burgheziei, în care întâmplările extraordinare ⁴⁾ apar — prin antagonism — neverosimile, ireale. Luigi Pirandello poate totuși să pară inuman celei mai stricte obiectivități critice, dar afirmația nu e valabilă decât referindu-ne la procedeul investigației sale, la incisivitatea observației, la năzuința lui permanentă de a vedea dincolo de planșa anatomică a omului, dincolo de aparente, dincolo de măștile pe care le purtăm, pentru a da de urma și rosturile acelui mecanism ascuns, care este motorul întregii vieți. Aceasta însă nu se referă decât la *procedeul* și nici de cum la *esența* operei pirandelliene, a *cărei finalitate este prezentarea umanității nude și necontrafăcute*. Pentru că a căuta adevărul este ultima rațiune a acelor pentru care *a crea* este sinonim cu *a trăi*. «N'am încercat niciodată să distrug altceva decât iluzii — răspunde undeva Luigi Pirandello acuzației formulate de critica literară că opera sa ar fi distructivă prin pesimismul și inumani-

1) „Eu văd ca într'un labirint, unde pe numeroase și diverse cărări, încălcite, se sbate — fără să găsească portită de scăpare — sufletul. Și mai văd în acest labirint o masă, care cu o față râde și plânge cu cealaltă, râde cu un obraz de plânsul obrazului opus” (Din nuvela «L'erma bifronte»).

2) Sublinierea este a lui Pirandello, care se pare a vrut să dea un răspuns definitiv acelor care, insistând asupra câtorva aspecte folklorice din operele sale — îl socoteau drept un continuator firesc al tradiției lui Verga.

3) Vezi introducerea de Giuseppe Morpurgo la „Novelle” di Luigi Pirandello, scelta, introduzione e commento di Mondadori, Roma, 1937, pag. 20.

4) *extraordinare* în sens de neobicinuite prin sensul pe care observația acută a scriitorului îl desprinde din ele.

tatea ei. — «Oare a încerca să deschizi văzul oamenilor asupra a ceea ce îi poate apropia de realitate se numește distrugere?»⁵⁾ Realitatea nu este numai ceea ce filtrează intelectul ca atare, ci și «toate acele sentimente, profunde și nebuloase, visuri, amintiri și fantasme, al căror instrument de sesizare este intuiția. Viața, conform raționalismului cartezian își are legile ei apriorice existenței, rigide și imutabile, ori după concepția pirandelliană, *viața*, torentul vital, nu cunoaște nici legi, nici constrângeri în anumite planuri, ci doar aceea infinită diversitate de aspecte și manifestări, aceea mobilitate și extraordinară facilitate de a lua diferite forme, care alcătuiește însăși *esența vieții*»⁶⁾.

Dar unde este și care e aspectul definitiv al acestei realități despre care Luigi Pirandello spune următoarele: «Nimic nu este real (adevărat, autentic). E reală marea, reali munții, reală stânca, real un firicel de iarbă; dar omul? El e deopotrivă de travestit de toate aceste lucruri pe care el și le închipuie că ar putea deveni: *frumos, bun, grațios, generos, nefericit*, etc., etc. Ceea ce te silește deopotrivă să râzi și să meditezi»⁷⁾. Acești oameni chinuți de orgeliul bovaric alcătuiesc apoi galeria de personaje de definitivă consistență, care «navighează în timp» pe nava construcției pirandelliene, deschizând noi orizonturi pentru creația literară. Iar acel «deopotrivă să râzi și să meditezi» este însăși substanța umorului pirandellian. Dar odată cu luminișul umoristic, în viziunea cosmică a lui Pirandello se despică vastul orizont sumbru și însingurat al tragice profunzimi și complexității. Este o simbioză organică, din care naște specificul acestui scriitor, care nu are nimic din esența intelectualului «de a nu accepta lumea așa cum este» al lui Julien Benda. Dimpotrivă, Luigi Pirandello vrea *adevărul*⁸⁾ și, fără să transforme omul în material de vivisecție raționalistă, scriitorul reușește să pătrundă până în tenebrele unde mocnesc esențele, suferind pentru că viața este așa cum este și nimeni și nimic nu-i va putea schimba substanța și înfățișarea. Dar acel Pirandello «vibrând de spiritualitate și nefericire» care acceptă viața în toată dezolanta ei mascaradă, va scoate tocmai din această a sa plasticitate spirituală criticistă, o operă a cărei noutate revoluționară, adaugă unul din cele mai bogate aspecte filosofice literaturii universale.

5) Giuseppe Morpurgo, op. citată, pag. 5.

6) Iară ce spune doctorul Hinkfuss în prologul piesei «Questa sera si recita a soggetto»: «Vă invit să țineți cont de faptul că o operă de artă e fixată pentru totdeauna într-o formă nestălmăcită, care reprezintă înăsi eliberarea poetului din procesul de creație: decătrânsa liniste (nace) atinsă după toate agitațiile întâlnite dealungul acestui proces. Ei bine: vă închipuiți că poate exista viață acolo unde nu se mișcă nimic? Unde totul se odihnește într'un perfect echilibru?» (Maschere nude, XXVII, Mondadori, pag. 20—21).

7) Luigi Pirandello: L'umorismo. saggio-Roma, 1908.

8) La realtă.

Care este noutatea literaturii pirandelliene, în ce constă acea organicitate a viziunii sale cosmice? Cum se face că personagiile lui se aseamănă între ele «ca două picături de apă» după cum observă cu justeță d. Adriano Tilgher⁹⁾. Cert este că întregul itinerariu al operei pirandelliene trebuie interpretat nu în sensul unei îmbogățiri de aspecte, ci în cel al aprofundării și desăvârșirii uneia și aceleiași viziuni.

Drama intimă a personagiilor pirandelliene — și aceea este după cum afirmam: una și aceeași în teatru, roman sau nuvelă — constă din permanentul antagonism dintre *viață și formă*. Viața este asemenea unui uriaș torent la care cea mai ideală participare ar fi pasivitatea vegetală. Dar oamenii, înzestrați cu funcția rațiunii, se pun de-acurmezișul acestui flux vital, care curge inconștient și mut, prin acel *sentiment al vieții* de care vorbește Luigi Pirandello și care nu este altceva decât existența conștientă (deci nu pasivitatea vegetală), participarea criticistă la viață. În virtutea acestui criticism, personagiile pirandelliene — care alcătuiesc sinteza umanității — își creiază o *realitate*, aparte de viață. Această trăire în ficțiune, contrafacerea vieții deci, îndepărtează pe om de *esențial*, plasându-l în *formal*¹⁰⁾. Prin participarea lui criticistă la viață, omul încearcă să capteze fluxul inițial în forme rigide, între limitele precise ale prejudecăților, năzuințelor, idealurilor și concepțiilor filosofico-social-religioase. Ori «forma e moarte» spune Luigi Pirandello într-o nuvelă¹¹⁾. «Noi toți suntem prinși în capcană, despărțiți de fluxul care nu se oprește niciodată (al vieții) și pironiți locului pentru moarte»¹²⁾. Omenirea lui Pirandello își trăește viața în capcana rigidă a formei care este cor relativul morții, copleșită de prejudecăți și obiceiuri, îngrozită de perspectiva oricărei schimbări în mai bine (pentru că orice schimbare implică efort, ori efortul înseamnă suferință) deși spiritul năzuiește spre o continuă primenire. În tenebrele acestei tentaculare vieți, stăpănită de *formă*, personagiile universalei drame pirandelliene se sbat ca infimele găze prinse în plasa păianjenului, plătind pentru iluzia că spontaneitatea vieții ar putea fi condensată în forme. Luigi Pirandello descoperă primul în literatura italiană¹³⁾ că spiritul nu este acel «lucru simplu cu două dimensiuni, cum se crezuse până la dânsul, ci este o regiune neexplorată încă, străbătută de voci stranie și fantastice, populată cu monștri necunoscuți, unde adevărul are

9) Adriano Tilgher: «Studi sul teatro contemporaneo», Roma, 1928, pag. 243.

10) «Ogni cosa, ogni oggetto, ogni vita porta con sè la pena della sua forma, la pena d'esser così e di non poter p'ù essere altrimenti, finchè non erollano incenerire» (Din nuvela «La candelora»).

11) «La trappola» (Capcana).

12) Idem.

13) Adriano Tilgher, op. cit.

aspectul erorii, realitatea pe cel al ficțiunii, trezvia pare somn, iar binele se luptă cu răul, într-o confuză țesătură, în penumbra misterului»¹⁴⁾. Aici, în această lume necunoscută încă «a ceea ce numim noi suflet și care e însăși viața din noi, fluxul (vital) își continuă cursul său mut, indistinct, dedesubtul tuturor obstacolelor, dincolo de limitele pe care noi i le impunem, alcătuind o conștiință vie, construind ceea ce se chiamă o personalitate. În anumite momente de furtună apoi, năpădite de flux (torrent) toate acele forme fictive se dărâmă, ca un castel din nisip...»¹⁵⁾.

În acest univers mizer, în care fetișismul formei este ridicat la rang de religie suverană¹⁶⁾, indivizii poartă câte o mască, pe care sunt siliți să și-o ticluiască deoarece între schemele artificioase ale vieții, sinceritatea, nuditatea de gânduri și sentimente este condamnată ca un atentat la confortul și siguranța civilizației¹⁷⁾. Gândiți-vă la acel Matia Pascal, eroul straniu și turburătorului roman pirandellian, care își dă seama după originala lui evadare din vechiul lui trai, că participarea la viață se poate face numai *prin* forme, acceptând masca pe care ne-o elaborăm inconștient, lăsându-ne subjugăți de colectivitate, care deși inițial putredă în construcția ei intimă, prilejuiește individului singura participare la viață, mai bine zis la o *anumită* viață, la ceea ce credem noi că e viață.

Acum, personagiile pirandelliene sunt astfel plasate, printr-o minuțioasă și savantă preparație, încât la un moment dat se răsvrătesc împotriva *formei*, care însemnând limită, deci moarte, este dușmana vieții. Care este resortul psihic al acestor resurrecțiuni, care e mecanismul tainic ce deslănțuie aceste «momente de furtună care dărâmă toate acele forme fictive» ce îngădesc fluxul vital? Într'un studiu de vibrantă claritate¹⁸⁾ d. Adriano Tilgher, esteticianul și criticul italian care se pare a fi adus una din cele mai prețioase contribuții la conturarea personalității creatoare a lui Pirandello, arată că această răsvrățire se întâmplă după ceea ce numește d-sa a *vedea viața*. *Intre a trăi și a vedea viața* spune d-sa¹⁹⁾ — sunt, după concepția lui Pirandello, deosebiri esențiale. Cel care trciește fără să se vadă trăind, trăește firesc și simplu. Cine, dimpotrivă, își vede propria viață, înseamnă că n-o mai trăește,

ci o îndură, o poartă ca pe o povară»²⁰⁾. Este cazul celui funcționar nenorocit dintr-o năvălă pirandelliană²¹⁾ care ajutat de flueratul unui tren iese din limitele meschine ale propriei vieți, pentru a și-o vedea cu ochii unui străin și a-și da seama cu obiectivitate de toată meschinăria celui trai înăbușitor pe care nu-l simțise, nu-l putuse simți până atunci, pentru simplul motiv că *îl trăise*. El își va părăsi mai târziu ospiciul unde a fost internat, pentru că rebeliunea lui împotriva cotidianului, a obiceiurilor, deci a *suveranității formei*, apare celor din preajma sa drept demență și își va continua viața pe care o va putea suporta doar cu prețul acelor mici evadări în gând, spre Siberia, ori pădurile virgine din Congo²²⁾.

Conflictul a devenit deci acut și suntem în plină dramă pirandelliană. Cum vor riposta, ce atitudine vor lua personagiile în fața acestei schimbări, care de cele mai adeseori, deși preparate din bună vreme, izbucnesc brusc pe neașteptate, în urma unei *întâmplări*, căreia Luigi Pirandello îi acordă un rol de prim ordin. Personagiile pirandelliene nu se nasc predestinate înfrângerilor și insucceselor, destinul nu le definește aprioric, ci mediul cu neiertătoarele lui tipare este acela care hotărăște destinul indivizilor. De aceea nici tragicul pirandellian nu are nimic comun cu cel al elinilor, al lui Shakespeare, Racine ori al italianului Alfieri, în opera cărora *Ananké*, forța obscură și implacabilă regisează ființele și întâmplările lor. *Întâmplarea* lui Pirandello are o suverană autonomie și scriitorul care înveștește aceste întâmplări cu stranii și tulburătoare vestminte literare, urmărește existențele mărunte, macerările lor lente și fără însemnătate, tocmai la polul opus teatrului clasic, animat de marile forțe pasionale.

Odată ajunse la acest pervaz al existenței lor, unde își *pot vedea* viața, personagiile lui Pirandello vor reacționa vehement. Poate că unele din ele înfricoșate de viață vor dezerta, preferând unei lupte fătige de al că-

20) Iată ce spune Luigi Pirandello în nuvela „La carriola”: „Cel care trăind, nu se vede, trăește... Când cineva începe să-și vadă propria viață, înseamnă că nu o mai trăește: o suportă, o îndură ca pe o povară în cărcă, ca pe un lucru mort. Pentru că orice formă e moartă. Puțini o știu; cei mai mulți, aproape toți, luptă, se străduiesc pentru a-și face, cum spun ei, o situație, pentru realizarea unei forme. Realizând-o, cred că au cucerit viața, pe când de fapt n-au făcut altceva decât să înceapă a muri. Ei n'o știu pentru că nu se vad, pentru că nu se vad, pentru că nu sunt capabili să se deshamă din acea formă muribundă, de care s'au atașat. Nu se știu morți, crezându-se încă vii.

Nu mai acela se cunoaște care reușește să vadă forma pe care și-a dat-o ori i-au dat-o alții, să-și vadă destinul, cazul special, condțiile cu care fiecare s'a născut. Dar a putea vedea această formă, înseamnă că viața noastră a ieșit dintr'însa, pentru că dacă ar fi înăuntrul ei, noi n'am putea-o vedea. Trăim această formă, fără a o vedea și cu fiecare zi murim câte puțin în ea, ea care este însăși o moarte, fără ca noi s'o știm. Putem așa dar vedea și cunoaște numai ceea ce este mort în noi. A cunoaște înseamnă a muri!

21) Il treno ha fischiato (Trenul a fluerat).

14) Idem, pag. 247—248.

15) Luigi Pirandello: „L'umorismo”, pag. 214.

16) Acel Saru Argentu din nuvela „Adevărul și numai adevărul” (La verità) de care rād jurații și asistența, nu este decât victima vieții artificioase în colectivitate, a prejudecăților în virtutea cărora *trebuie* să ucidă pentru a scăpa din odii. „Adevărul și numai adevărul” este grotesca dramă a vieții moderne care e prinsă fără putință de scăpare în lațul prejudecăților, drama grotescă a justiției, această legiferare a *formelor* de conviețuire.

17) Vezi „Adevărul și numai adevărul”.

18) Il mondo poeico di Luigi Pirandello, în op. cit. pag. 259—263.

19) Idem, pag. 259.

rei efort nu se mai simt în stare, soluția morții²³⁾; majoritatea personajilor însă, dându-și seama — împreună cu scriitorul — de provizoriul *forme*, vor arunca măștile și vor accepta lupta, pentru *devenire*, pentru recâștigarea inerției primare. Sufletele — și aceasta se întrevade abia când ele au rămas nude de artificii, în toată dezolanta lor goliciune — păstrează însă tiparele neiertătoare ale *forme*, iar *viața* este asemenea mlădiei închirite și bolnave. Funcționarul nenorocit despre care am făcut mai sus amintire, este tipul acestor insurecțiuni împotriva *forme*. Acest om, «asin umil» cum îl caracterizează scriitorul²⁴⁾, îndură cu răbdare de dobitoc toate insultele și bicele vieții, pentru că i se pare firesc ca existența să fie plină de suferințe. Dar, după acel simplu fluierat de tren, desigur că l-a mai auzit de atâtea ori, în puterea nopții, spiritul ajungând la limitele răbdării lui, el își vede de-odată toată mizerabila viață de până atunci, toată tirania sub al cărei imperiu trăise, fără să fi făcut nimic pentru a schimba aceste condiții. Ce se întâmplă? (Pentru că autorul poate alege între două soluții: sau paharul se revărsă și atunci eroul e condamnat la moarte ori demență, ori prea plinul dinlăuntrul spiritului va fi canalizat spre alte albii, menite să descongeseze «torentul crescut»). Ironic și tragic în același timp²⁵⁾, Luigi Pirandello își salvează personajul, cu prețul unei *noi ficțiuni*, care se substituie primei, pentru ca cercul vicios care este viața, să fie definitiv închis. Eroul va continua să trăiască viața de până atunci, pentru că *forma* este un viciu inițial și evadarea din ea nu este cu puțință decât sau cu prețul renunțării totale la viață²⁶⁾, sau cu cel al împotmolirii și mai irevocabile în *ficțiune*²⁷⁾.

Văzându-și viața, personagiile pirandelliene suferă și meditează intens, raționează fiecare în felul său, cu neșă, pentru a-și vedea în profunzimea sufletelor. În această intensă *filosofare* însă²⁸⁾, întru cât schimbarea dorită se consumă numai în plan dialectic și nu acțional, prea arare ori se dizolvă tragedia lor, raționamen-

tul îndelungat, persistarea în meditație, accentuând tra-gediile, ale căror eroi sunt cuprinși de o «turbare dia-lectică»²⁹⁾, care tinde să rezolve eliberarea eroilor din tenebrele *forme*, spre autonomizarea lăuntrică, spre reintegrarea în fluxul vital.

*
* *

Intreaga operă a lui Pirandello tinde spre formele de exprimare teatrală — afirmă un critic italian. Constatarea poate fi verificată și în producția sa nuvelistică. Personagiile apar și aici sumar schițate, schematice de cele mai multe ori, pentru ca ele să prindă consis-tență de-alungul dialogurilor conduse cu o vivacitate și tehnică, specifice teatrului.

Personagiile nuvelor pirandelliene se nasc aseme-nia ființelor vii, spontan, fără ca îndelungatul proces de elaborare din subconștient să ne fie accesibil. Odată copt pentru o existență estetică autonomă, personajul își impune singur personalitatea ficțională, pe care au-torul nu face decât să o transcrie întocmai, adăugând la ea doar propriile reflecții, care formează acea dia-lectică specific pirandelliană, de inegalată savoare și datorită căreia unii exegeți ai operei scriitorului italian, vorbesc de *cerebralitatea* lui Pirandello. Luigi Piran-dello nu violează tainicul mecanism al creației artistice. El lasă frâu liber spiritului fecund, fanteziei creatoare, pe care natura o întrebuițează «pentru a-și perpetua opera creatoare»³⁰⁾.

Personagiile pirandelliene sunt mai vii, mai veridice decât oamenii în carne și oase,³¹⁾ pentru că ele au con-densat într'însele *toată* viața ce pulsează în tipurile care le sintetizează, dar sunt mai reale și pentru că ni-mic nu mai e în stare să le altereze, ele fiind concepute pe măsura eternității. Creația artistică este deci, după Luigi Pirandello, superioară vieții și această concepție alcătuiește unul din tonurile fundamentale ale gamei filosofico-estetice pirandelliene.

Acea, nouă în ton și tehnică nuvelă: *Tragedia unui personaj*, cuprinde întreg procedeele de lucru și câte-va din concepțiile esențiale despre artă și viață ale lui Pirandello. Doctorul *Fileno*, nemulțumit de lipsa de ta-lent a scriitorului care i-a dat o viață șubredă și fără sevă, nu este altul decât părintele *celor șase persona-gii*³²⁾ din celebra dramă pirandelliană de mai târziu. Tragedia unui personaj este preludiul întregii matu-rități literare pirandelliene, este tragedia inedită și con-temporană a personajilor, care, rămase la discreția în-tâmplărilor,³³⁾ și aspirând la o viață independentă, do-

23) Este cazul Raffaelli din nuvela „Răposatul”, care, înspăimântată de viață, brânindu-și biata existență cu amintirile unui trecut apus pentru totdeauna, sfârșește omorându-se.

24) Beltura din „A fluera trenul”.

25) «Un singur lucru e trist, dragii mei — spune Cosimo Laurentaro din romanul „I vecchi e i giovani” (Bătrânii și tinerii) — a pricepe jocul: Vorbesc de jocul acestui poznas demon pe care fiecare din noi îl avem înlăuntrul nostru și care se amuză a ne prezenta drept realitate, ceea ce, după puțin, el însuși ne face să înțelegem că n'a fost decât o ilu-zie a noastră, răzânduși de neliniștea ce ne-am pricinuit-o singuri pentru o nimica toată și înclinat că n'a știut să ne înșele că, dincolo de această iluzie nu mai este altă reali-tate...»

26) Matia Pascal (Il fu Matia Pascal, romanzo, Roma, 1904, Mondadori).

27) care pare să fie firul călăuzitor de Ariadnă al litera-turii pirandelliene.

28) Eroii din nuvelele „A fluera trenul” și „Remediul: geo-grafia” (Rimedio: la geografia).

29) Giuseppe Morpurgo în introducerea op. cit. la pag. 22.

30) Tragedia unui personaj.

31) Idem.

32) Sei personaggi in cerca d'autore (Șase personaje căută autor) în Maschere nude III, Mondadori-Milano.

33) Personajile trebuiesc înțelese sub dublul lor aspect: ființe și figuri literare.

tate cu o existență autonomă, se sbat desnădăjduite. Din conflictul ce se naște între voința de *devenire* și obstacolele interne și externe, ³⁴⁾ acel «monde exterieure» al lui Théophil Gautier, crește conflictul din *Tragedia unui personaj*, ca și cel din drama ce amplifică și duce până la concluziile finale intuițiile din nuvelă, ca de altfel din întreaga literatură pirandelliană. Pretutindeni personagiile acestui specific univers sunt condamnate la a rămâne în condițiile inițiale de viață, deși lupta continuă perpetuu, până la desăvârșita epuizare. În *Tragedia unui personaj*, scriitorul italian insistă și asupra procesului de creație, de-alungul căruia — din sarabanda de fantasmе haotice și tenebroase ale plămuirii — se desprinde dela sine *personajul*, care a prins consistență în subconștient, cerându-și dreptul la imortalizare în tiparele diferitelor genuri literare.

Odată *personajul* elaborat, scriitorului nu-i rămâne altceva decât să-l plaseze într'un mediu oarecare, născocind o narație potrivită caracterului ce tocmai se vrea ilustrat. Iubind antagonismele, Luigi Pirandello a găsit de cuviință ca acestor eroi care nu sunt decât plămuirea viziunei sale cosmice, de copleșitoare amploare, să-i așeze într'o lume de compromisuri și umilințe, în lumea lipsită de eroisme, cenușie și insignifiantă a micii burghezii. Personajele sale sunt funcționari, profesori, negustori, liberi profesioniști provinciali, pentru că aici, în această mărunță lume a burgheziei provinciale, rigiditatea obiceiurilor, prejudecățile împrumută proporții telurice, viața apărând ca un mizerabil joc de măști și figurine neînsușite. Între măreția viziunii metafizice a lui Pirandello și planul în care se consumă dramele sale (teatru-roman-nuvelă) este o prăpastie care rezultă acel iz bizar, recarat pe bună dreptate de întreaga critică literară contemporană. Numai că, Luigi Pirandello uzează intenționat de acest procedeu, pentru ca antagonismele ce-i sunt atât de dragi, să fie cât mai stridente, cât mai convingătoare. Din acest mediu însă, de mărunți pensionari, funcționăriși și negustori, pierduți în mediocritatea unei existențe îndobitocite, țâșnesc idei îndrăznețe, sisteme de gândire salvatoare și superbe năzuinți spre ideal. De aici ese la iveală acea «filosofie a depărtării» ³⁵⁾ a doctoru-

lui Fileno din *Tragedia unui personaj*, care pare să indice singura posibilitate de fericire: evadarea din timpul luat ca unitate de măsură, deci după formula bergsoniană din *durata timpului*, pentru trăirea prezentului pur, a cărui puritate constă tocmai în faptul că nu are raporturi de dependență, nici cu trecutul, nici cu viitorul. Desigur că doctorul Fileno rezolvă problema în felul său, arbitrar, privind lucrurile și întâmplările prezente parcă ele s'ar fi consumat într'un trecut îndepărtat, astfel că durerile sunt atenuate, bucuriile reduse la un relativism, pe care viziunea personală li-l conferă și stabilind acel echilibru lăuntric care este mai apropiat fericirii. «Filosofia depărtării», după cum se vede din ingeniosul final al nuvelei, nu este însă decât o biată sistemă, o sitemă și nu o soluție practică. Iar doctorul Fileno, când i se cere să-și aplice sieși faimoasa-i filosofie, într'o problemă vitală cum este existența estetică, ese înfrânt pentru că — așa cum spune Amiel — «orice ficțiune se ispășește, căci realitatea se răzbună».

*
* *

S'ar cere făcute câteva considerații pe marginea *relativismului* pirandellian, relativism constatător din negarea unei realități dincolo de noi și afirmarea unei infinite diversități de viziuni personale ale realității, deci: câte personalități atâtea cosmosuri. Singura realitate este cea din lăuntrul nostru, care deși unică și uniformă ca *esență*, formulele ei de exprimare sunt de o infinită varietate. Realitatea unică este suferința, necesară omului pentru că ea umanizează. Această suferință, am văzut că naște din conflictul perpetuu dintre viață și formă. Viața e *movimento*, ³⁶⁾ acel *Panta rei* al lui Heraclitos și omul contemporan s'a îndepărtat mai mult ca oricând de această viață mobilă și autentică, închizându-se în formele create de colectivitatea în care trăiește, ca într'o carapace.

Alimentându-se din această atitudine filosofică, relativismul pirandellian premerge relativismului care e atitudinea filosofică a contemporaneității.

*
* *

Epuizând — sumar, atât cât cadrul îngăduia — aspectele esențiale ale lui Pirandello, subliniind umanitatea din nuvelele lui, umanitate de factură nouă, dat fiind și noutatea viziunei sale cosmice, luarea aminte a lectorului român se cere atrasă asupra *stilului pirandellian*, care păstrează meandrele formelor narrative ale

34) «Nu e suficient să vrem un lucru sau altul; esențialul este să putem deveni aievea ceea ce dorim să fim. Dacă ne lipsește capacitatea trebuincioasă, orice străduință în acest sens poate apare de-adeptul ridicolă». (*Tragedia unui personaj*).

35) «Fără să se știe, unul din cei mai mari umoriști a fost Copernic, care a demontat (smontat) nu atât mecanismul universului, cât orgolioasa imagine pe care ne-o făuriserem despre noi. Citindu-se acel dialog al lui Leopardi intitulat „dal canonica polacca» se vede că lovitura de grație o dă descoperirea telescopului; o a tă masină infernală, care este perechea celei dăruite de natură. Dar pe aceasta am născocit-o noi, pentru a nu ne lăsa mai prejos de fire. În timp ce ochiul

privește din jos, prin lentila cea mică, inima noastră ce face? Sare să privească de sus, prin lentila cea mare — și telescopul devine un veritabil instrument, care distruge pământul și oamenii, precum și toate gloriile și măririle noastre" (*L'umorismo*, pag. 221).

36) Mișcare.

novelistice italiene, unde ese mereu în evidență acel eu, care este fie scriitorul, fie o figură literară ce-l reprezintă. La polul opus stilului rece și impersonal al lui Maupassant Luigi Pirandello intervine activ în narrație, suferind împreună cu eroii săi, făcând reflecții în marginea destinului lor, a stărilor năzuinți de eliberare³⁷⁾. În timp ce nuvelele scriitorului francez «par crescute firesc și dela sine ca roadele pomilor»,³⁸⁾ Luigi Pirandello — întocmai ca ironicul dar bonomul său predecesor peste veacuri: Boccaccio, povestește viu și volubil, adeseori cu grabă febrilă întâmplările și desnodământul lor, prezența scriitorului și a lectorului fiind întotdeauna evidentă. Pirandello care se recunoaște pretutindeni în temerile, îndoielile, speranțele și desnadejdele personajilor sale, e firesc să participe chiar dialectic în nuvelele sale. Poate acesta e motivul pentru care Giuseppe Morpurgo îl numește un scriitor «tipic autobiografic»³⁹⁾.

Un scris simplu, bogat în sensuri intime, nervos și

purificat de leștul grațiilor stilistice, cu imagini «imediate și aderente»⁴⁰⁾ urmărind cu plasticitate sinuoșitățile devenirii psihologice a personajilor, iată stilul lui Pirandello. Dntre spațiile inter-verbale străbate murmurul fluxului subteran al vieții, iar dialogul pirandellian, cel mai nud și mai viu dialgo, susținut de o totală simplitate, din câte cunoaște literatura meridională, împrumută acea savoare care face din opera lui Luigi Pirandello o «clae de minuni».

GEORGE SBÂRCEA

B I B L I O G R A F I E

- Adriano Tilgher: *Studi sul teatre contemporaneo*, Roma, Libreria di scienza e lettera, 1928.
Adriano Tilgher: *Voci del tempo* (profili di litterati e filosofi contemporanei) Roma, Libreria di scienza e lettera, 1923.
Luigi Pirandello: *L'umorismo* (saggio) Milano, 1908.
Luigi Pirandello: *Novelle* (scelta, introduzione e commento di Giuseppe Morpurgo) Mondadori, Milano, 1937.
G. A. Borgese: **Luigi Pirandello** (in «La vita e il libro» seconda serie, Torino, Bocca, 1911, pag. 116—124).

Satu mare și sătmărenii

Mai de mult a scrie despre jud. Satu Mare și despre fiii acestui județ, aproape în întregime românesc, era o mângâiere; azi ne cuprinde jalea când luăm peana în mână ca să scriem despre un ținut, despre un județ care a fost un focar al propovăduirii idealului național.

Intre anii 1880 și 1914 aici s'au dat luptele, pe moarte și viață, între elementul român-autohton, și elementul maghiaro-judaic infiltrat.

Rezultatul luptei a fost: o dârză afirmare a tot ce e român și apoi eliberarea și unirea cu țara mamă.

În răstimpul indicat mai sus, nume de luptători iluștri au împodobit istoria neamului.

După unirea cea mare, oamenii au cam uitat pe aceia cari le-au procurat eliberarea de sub jugul asupritor și s'au obișnuit a se înfrupta din rodul îmbelșugat al bunei stări care a venit cu armata liberatoare.

După un timp scurt, a revenit însă jalea, durerea.

Românii au fost din nou despărțiți de folosirea drepturilor pe cari numărul și legea firei li-o dă.

Din liberi, din stăpâni, au devenit sclavi și iloți la barbari.

37) Vezi nuvelele „Tragedia unui personaj” și „A fluerat trenul”.

38) Lackó Géza în prefața volumului «Pirandello legszebb novellái» fordította Gáspár Miklós, Budapest, Pesti Napló.

39) Giuseppe Morpurgo în op. cit.

Reamintirea luptelor din trecut trebuie să ne dea însă puterea ca să înfruntăm urgia.

Înainte de anul 1880, au fost lupte duse în surdină — să zicem așa. — Urgia hunică nu s'a arătat în toată urâciunea ei. Probabil că nici nu a întâmpinat rezistență aprigă.

Dela această dată lupta începe însă aprigă.

Acela care ridică glasul său împotriva fărădelegilor; acela care cere respectarea drepturilor poporului român este: Dr. Vasile Lucaci, care pentru lupta dusă întru apărarea drepturilor poporului român, a fost supranumit „Leul dela Șişești”.

Intellectualii și țărani români l-au înțeles și l-au iubit: **cu toții au făcut zid în jurul lui.**

Familiile Lazăr Purcăreț, Cordaș, Nilvan, Achim, Costin, Barbu, Damian, Anderco, Serbac, Berinde, Șurani, Petrovan, Câmpeanu și alte multe, multe familii au fost acelea cari au luat parte la luptele aprigi și dârze sub conducerea marelui luptător Dr. Vasile Lucaci.

Maghiarimea s'a sguduit. Ingroziți de spectrul pierderii privilegiilor nedrepte, de afirmarea dreptului poporului român, au început persecuțiunile, cari sunt o rușine pentru cine le-a deslănțuit, și cari au încununat cu aureolă frunțile acelora împotriva cărora au fost deslănțuite și cari au trebuit să le sufere pentru apărarea drepturilor lor.

40) Adriano Tilgher, op. cit. pag. 244.

Furia hunică se deslănțue din nou, ca pe vremea lui Attila.

Europa vede cu îngrozire ce se petrece; neamul românesc este expus din nou la grea încercare: lupta se dă cu toată violența.

În haosul în care e învăluită Europa e greu să spunem timpul în care se va face așezarea definitivă a popoarelor, dar sigur că dreptatea are să învingă, ca și în trecut, când, după suferință milenară

a răsărit soarele libertății, și a unirii tuturor românilor sub un singur sceptru, într-o singură țară.

Atunci violența, barbaria, jaful, domneau în Europa. Era timpul lor. Era timpul de distrugere și prăd adus de hoardele barbare. Azi e timpul nostru, timpul de a se relua de la capăt firul culturii și civilizației noastre milenare, timpul de a reconstrui și a crea, timpul de a pune la locul lor aceste hoarde.

Epaminonda Lucaciu

Bunul simț

Bunul simț este o însușire cu care se naște de obicei un om plin de calități excepționale, de aceea cei ce-l au, sunt scutiți de a fi prea mult verificați din acest punct de vedere.

Bun simț, este atunci când ți-e foame și totuși nu întinzi talerul înaintea celor mai bătrâni la masă, când ești obosit mort, dai totuși locul tău alora în tramvai, bătrâni sau bolnavi — când te oferi să suferi tu în locul camaradului vinovat, dar nenorocit — când...

Bun simț, este când ți-ascunzi cu grije sărăcia și necazurile în fața parvenitilor și a tuturor decલાસ-tilor timpurilor noastre.

Bun simț, este când ai deaface cu un pungaș, cretin, îmbogățit, fripturist, totuși nu i-o spui în față.

Bunul simț, este o simfonie pe care o cântă omul de geniu, o pricep oamenii de calității și talente excepționale și n'o concep oamenii de rând, indiferent de poziția lor socială sau titlurile academice, pe cari le poartă doar în buzunar.

Bunul simț, este o simfonie înfrățită cu natura și numai exemplarele rare cari ating perfecțiunea o-menească, o cântă, o pricep și o difuzează.

Bunul simț, este o calitate specific legionară. Bunul simț, lipsește tuturor celor cari au fost profitorii nenorocirilor de până mai eri, cari cumpără din banii adunați, cum știm noi toți, din sângele tuberculizat de suferință al muncitorilor manuali sau intelectuali, ai diverselor instituții.

Bunul simț, lipsește unui „namut” care a supt ca o lipitoare toate instituțiile învățătoarești, adunând averi. Bunul simț lipsește unui fost rândas de moșie, la un fost mare călău, care, prin această rudenie, a ajuns în fruntea unei instituții și, chiar anul trecut, la parchet, de unde l-a scos telefonul misterios al lui Urdărianu, acuzat fiind de a fi autor moral, al morții unui funcționar concentrat și concediat în acest timp. Omul stătuse 6 luni pe zonă, unde

fusese decorat pentru bravură, iar când s'a întors la București și-a găsit postul suprimat. Disperat s'a sinucis — iar directorul acestei instituții, ajuns și multimilionar, prin ce mijloace, Dumnezeu știe, urmează să dea el și toți de felul lui, înapoi statului toate averile furate prin diversele tertipuri și adunate din sudoarea frunților nenorocite, apoi să-și pue cenușe pe cap și să meargă așa în lume pocăindu-se, iar când va simți că oprobiul public nu-l mai apasă, că i-a trecut os prin os de foame și frig, — când va vedea că tăpile ghetelor și peticele hainelor atarnă de pe el, să se gândească la dreptul constințit de suferințele martirilor de la cimitirul din Predeal. Ei nu vor moartea păcătoșilor, ci îndreptarea lor. Azi nu mai merge cum sunteți obișnuiți, cu ușile închise și dosnice eșiri. Toate se fac la lumina zilei, în văzul tuturor, pentru că nu e nimic incorect și deci, de ascuns.

Dar nu vă îmbrăcați clandestin cu haine de împrumut, căci nu vă prinde — iar cei cari vă cunosc, de nu vă bufnesc de râs în față, își zic desigur în gând, ce „lipsă de bun simț”.

MATHILDA M. SANDOVICI

Basarabia

Pe tine Basarabie fecioară
Te preamărim în cântece de slavă,
Tu, care ai un suflet de vioară
Și-o inimă de pasăre 'n dumbravă.

Când te-a jertfit istoria nătângă,
Au plâns: izvorul, codrul și norodul
Și-au venit privighetori să plângă
Și-a plâns la Putna 'n groapă Voevodul.

D. IOV

Reforma parchetelor

Din locul expus în care m'am găsit în timpul din urmă în care țara a trecut prin cele mai grele încercări, am avut ocaziunea ca să simt din plin toate suferințele ei. Am căutat și eu, cași toți fiii conștienți ai neamului, mijloacele de salvare. Din locul meu modest de apărător al ordinii publice, m'am nizuit să formulez în mod practic, unicul mijloc de a galvaniza rapid organismul social, corpul constituit al statului, pentru a-l scăpa de pieire.

Intr'un corp sănătos, sângele circula viguros și nestingherit, ducând în toate părțile organismului energiile vitale și asigurând curățirea lui de elementele cari ar putea să-i stânjenească libera funcționare. Intr'un corp social trebuie să domnească, mai presus de toate, justiția, care nu e tot una cu aplicarea paragrafelor de lege, care implică în primul rând noțiunea de dreptate și care e mai presus de paragrafe și se confundă cu fondul intim care animează, care dă viață, generațiilor succesive.

Conducătorul statului, D-l general Antonescu, ni-a vorbit de *dreptate*, ca fundament al activității de stat, iar Mișcarea Legionară are drept scop scoaterea la suprafață și punerea în funcțiune a elementelor eroice, a puterilor creatoare ale neamului; renașterea acestui neam prin spiritualizarea lui integrală.

Aceasta este în primul rând o operă de dreptate, de justiție, căci nu se poate concepe spiritualizarea unui neam, fără a se pune elementele cari îl compun la locul cel mai potrivit pentru valorizarea lor integrală, pentru realizarea maximului de folos pentru comunitatea națională. Dreptatea pretinde ca nici un element, oricât de umil în aparență, să nu se piardă pentru comunitate, ca orice individ să-și găsească desfășurarea integrală a personalității lui în comunitatea națională din care face parte. Buna stare generală, mulțumirea care ne dă plăcerea de a trăi și voluptatea de a munci, este în primul rând de ordine spirituală și numai în al doilea rând de ordine economică.

Trebue să ne gândim deci mai presus de toate la aceia cari sunt însărcinați cu împărțirea justiției. Personalul care o împarte și normele de drept cari îl călăuzesc sunt ele la înălțimea concepțiilor cari călăuzesc pe actualul Conducător al Statului și Legiunea menită a da viață nouă întregului organism de stat, sau sunt o rămășiță a trecutului, un balast care încurcă, care nu poate decât să stea de-a-

curmezișul marei opere de spiritualizare pa cale de înfăptuire ?

Din experiența pe care o am rezultă că una din primele opere pe care trebuie să o realizeze regimul legionar este reorganizarea completă a corpului judecătoresc, a normelor de drept, și, în primul rând, a justiției penale și a corpului de magistrați care o exercită.

O operă completă de reorganizare cere timp și osteneți. Bazele acestei opere se pot pune însă prin introducerea imediată în justiție a principiilor legionare prin mijlocul parchetelor. Prin parchete se poate galvaniza, se poate introduce un alt spirit, o viață nouă, o directivă sănătoasă, o energie creatoare, o spiritualitate nouă în corpul magistraților. Prin parchete se pot pune bazele viitoarei justiții legionare.

Iată cari sunt, după părerea mea, principiile călăuzitoare cari ar putea sta la baza acestei opere:

Să se stabilească că viitorul procuror este a-dânc înfipt prin strămoșii și prin străbunii săi în pământul Patriei, stabilindu-se astfel o autentică și integrală obârșie românească. Această pură origine românească va trebui să fie stabilită întâi, pentru că sângele care circula este singurul care dă garanția că viitorul oficiar în templul dreptății va face în adevăr dreptate. Căci, în adevăr, legea este un cadru și în cadrul ei trebuie să vieze un suflet. Este sufletul națiunii. Este spiritualitatea acestei națiuni în continuă devenire. Este fondul ei ancestral. E patrimoniul ei sfânt de ordine spirituală, care nu poate trăi în mod integral decât în acela care îl poartă în toate fibrele ființei lui spirituale transmisă prin moșii și strămoșii lui. Nu patrimoniul spiritual al Națiunii este făcut pentru lege, ci legea e făcută pentru păstrarea, pentru garantarea și amplificarea acestui patrimoniu. Este dela sine înțeles că un om în care nu se integrează patrimoniul spiritual al neamului, nu poate fi împărțitor al dreptății. Un asemenea om nu poate face decât justiție formală, să parodieze ce e sfânt. să pompeze anarhia în corpul social.

Să aibă elan ofensiv. Să fie stăpân pe verbul

său. Să impuie prin autoritatea sa morală. Să stăpânească directivele cari să-l ducă la cucerirea suflurilor omenești. Pentru aceasta, un dar oratoric impecabil se impune, pe lângă pregătirea sa spirituală și culturală care să-l pue la înălțimea tuturor progreselor generațiunii sale.

Să aibă pregătirea juridică socială și filozofică care să-i înlesnească mănuierea textelor de lege, fără a cădea în rigiditatea acestor texte și care să-l pue la adăpost de pericolul de a cădea în arguții juridice, părăsind terenul fecund, dătător de viață și singurul generator de dreptate al patrimoniului spiritual al națiunii care trebuie să fie prezent și să comande orice aplicare și interpretare de text.

În această privință trebuie să ținem seama că la bara justiției vin elemente disparate, că intuiția adevărului și a dreptății nu o poate avea decât un procuror cu pregătirea de mai sus, un magistrat care să fie la adăpost de spiritualitatea diabolică care se poate desfășura în jurul său. Să nu uităm că, nu numai dincoace de bară, dar și dincolo de bară, și mai ales acolo, mișună vermina tuturor păcatelor omenești, a acelor păcate pe cari Legiunea e chemată să le remedieze. În fața tuturor miasmelor pestifere trebuie să stea masivitatea de oțel a caracterului impecabil legionar.

Procurorilor astfel recrutați, va trebui să li se mai ceară o întinsă experiență pe teren juridic și social. Funcțiunea de apărător al ordinii sociale nu poate fi încredințată acelor cari ar putea ușor să cadă victimă a talentului și experienței altora. Ordinea publică și autoritatea statului cer ca procurorul să prezinte o superioritate incontestabilă din toate punctele de vedere, față de orice adversitate și să domine, prin spiritualitatea sa învăluitoare și prin masivitatea caracterului său, întreaga desfășurare a litigiului la bara justiției.

Îndeplinirea condițiilor de mai sus implică în sine întrunirea unei alte mari calități indispensabile unui împărțitor de dreptate: *este spiritul de sacrificiu și de eroism*. Expus în bătaia tuturor vânturilor, având menirea de a apăra și de a îndruma spre liberă dezvoltare patrimoniul spiritual al națiunii, procurorul trebuie să se desbrace de tot ceea ce constituie preocupările de interese personale, de orice ambiție, de orice deșertăciune omenească. El trebuie să aibă un singur țel: *să trăiască și să moară pentru opera sa*. Dacă orice român în general trebuie să aparție Patriei în toate fibrele existenței lui, cu atât mai mult procurorul trebuie să fie însăși Patria în continua ei devenire.

Introducerea principiilor de viață ale Legiunii în organismul justiției este o necesitate vitală de stat. Dacă principiile acestea ar deveni lege, legiunea ar

dobândi arma cea mai puternică cu care să transforme ca prin farmec în timp scurt întreaga structură morală a națiunii. Energiile naționale s'ar canaliza; forțele, azi destructive și dizolvante, s'ar transforma în forțe constructive, creeatoare.

Astăzi justiția penală este cum o știm. Cea civilă la fel. Cu privire la anumite cauze mari, am putea spune că nu am avut justiție. Anarhia crescândă a fost determinată de această carență. De aceea, prima exclamație a actualului conducător al statului român a fost aceea de a striga după *Dreptate*. Astfel cum stau încă lucrurile astăzi, decisiva în materie de represiune stă pe banca apărării. Acolo e energia; acolo e și talentul, talentul care se pune în serviciul intereselor particulare, de multeori în conflict cu interesele supreme de stat.

Noi cei ce am trăit în justiție ne dăm seama de monstruozitatea pe care o prezintă absența procurorului din cauzele penale. Este inadmisibil și constituie un imens pericol faptul că, în cauzele mari penale, Tribunalele și Curțile judecă în atmosfera creată de marile talente cari reprezintă părțile și interesele lor, în absența parchetelor, constituite din elementele cari nu le pot sta împotrivă. Starea de mai sus a fost simțită de sus până jos. Am putut constata anarhia rezultată din acest dezechilibru dezastruos.

Ea a dus însă la un alt dezechilibru, la un alt mijloc de anarhizare a corpului social, la reacțiunea celor de sus, cari au reușit să facă din justiție un instrument docil de execuție pentru salvarea propriilor lor interese, cu nesocotirea marilor comandamente naționale. Niciodată nu s'ar fi putut ajunge aici, dacă am fi avut parchete alcătuite din elemente purtătoare ale patrimoniului spiritual al neamului, din caractere de oțel cari, prin definiție, ar fi fost incapabile de a se transforma în ciocli ai Patriei lor.

Un procuror trebuie să fie o somitate națională. Când vorbește el într-o cauză mare, toată țara trebuie să fie suspendată pe buzele sale. Dela el trebuie să pulseze marile directive de însănătoșire în public. Hotărîrea prin care se rezolvă un mare litigiu, inspirată de marile principii călăuzitoare cari stau la baza justiției umane și divine larg difuzate de procuror, se transformă într-o puternică armă distructivă a curenților dăunătoare cari au dat naștere faptului care, în toate cazurile, nu este decât un simptom revelator. Toată pleava de sus, cași pleava de jos, poate apare într'un singur fapt penal în fața justiției. Prin soluționarea unui singur fapt penal, se poate însănătoși întregul corp social, dacă genialitatea procurorului îl pune pe adevăratul lui pedestal.

ROMÂNIA EROICĂ

Rusia Ţaristă a fost distrusă pentru că nu a avut procurori. Nu a fost cine să măture pleava. Nu a fost cine să ceară şi să impună *Dreptatea*, după care se însătoşează Conducătorul Statului Român şi pentru care luptă *Legiunea*. Franţa a intrat în actualul război tot din lipsa procurorilor. Lipsa procurorilor ne-a dus şi pe noi la dezastru.

De aceea, în primul rând, trebuie să ne gândim la procurori. Întreaga viaţă socială s'ar canaliza, s'ar transforma, s'ar transfigura. Statul ar căpăta alt aspect. Viaţa culturală, economică al lua alt avânt. Căci forţele paralizante, destructive, nu le-ar mai sta în cale.

Dacă, până în prezent, o asemenea reformă, care primează pe oricare alta, nu s'a făcut, aceasta se datoreşte faptului că partidele politice şi-au văzut în primul rând de interesele lor, caşi regimul dictatorial din ultimul timp; toate având interesul ca împărţitorii de justiţie să le poată servi de instrumente.

E într'adevăr simptomatic faptul că, de când există o constituţie, separaţiunea puterilor în stat şi magistratură organizată, nu s'a găsit un ministru de justiţie care să poată pe tapet chestiunea recrutării unui corp select al procurorilor. E simptomatică această stare de lucruri, pentru că, deşi ordinea publică în stat depinde de destoinicia Ministerului Public care reprezintă întreaga autoritate a statului în materie de represiune, totuşi nu s'au găsit până în prezent oameni cari să poată preciza problema şi să dea parchetelor rolul şi importanţa care li se cuvine.

Nu numai atât. Dar s'a omis a se organiza o magistratură pledantă. Individualismul francez cerea pasivitate judecătorilor faţă de interesele părţilor. Parchetele erau pătrunse şi ele de această pasivitate, fiind în acelaşi timp ţinute în stare de inferioritate faţă de ceilalţi membri ai magistraturii. Din această cauză trebuie să constatăm că magistratura pledantă, nu mai pot întârzia.

Este într'adevăr cazul de a dispera de sănătatea morală a acestei ţări, când ne gândim că, până în prezent, în sferele conducătoare, nu s'a înţeles şi în marele public nu s'a simţit că ordinea în stat nu se poate asigura, că profilaxia corpului social nu se poate face, fără un corp select al procurorilor. Nu s'a înţeles necesitatea recrutării lor, nu numai dintre cei mai distinşi şi experimentaţi membri ai ordinului judecătoresc, ci şi dintre cele mai distinse elemente ale întregului corp social. Nu s'a înţeles adevărul elementar, că este inutil a face legi de organizare, dacă nu se organizează în primul rând organul organelor, aparatul care înfăţişează însăşi

demnitatea şi autoritatea supremă de stat: *Parchetele Tribunalelor şi Curţilor*.

Este ştiut că la Parchetele Tribunalelor, în primul rând, se fierb cauzele penale. Interese formidabile se ciocnesc aici. Onoarea, viaţa şi avutul cetăţenilor, precum şi întreaga devenire a statului, stă în mâna reprezentanţilor Parchetului. Trebuie să se înţeleagă că este o crimă de Les Naţiune de a se pune aici elemente începătoare, sau insuficient pregătite. Şi totuşi aceasta este, din nenorocire, starea de lucruri. Nu avem justiţie penală, nu avem ordine în Stat pentru că nu avem procurori. Nu avem ordine, nu avem morală publică, pentru că justiţia penală este paralizată prin inexistenţa sau prin captarea şi degradarea celui mai important organ în stat, organ care reprezintă însăşi curăţenia, demnitatea şi autoritatea supremă a statului, în care toate se rezumă: *Procurorul*.

Statul Legionar nici nu poate tolera această stare de lucruri. Acest stat va trebui să facă din procurori *Mentorii* vieţii publice. Va trebui să facă astăzi ca, în cuvântul procurorului în cauzele mari, să poată palpa întregul suflet al naţiunii, ca, din înălţimea Tribunei sale, să poată crea curenţi de înaltă moralizare a corpului social şi de îndrumare sănătoasă a statului.

Procurorul în ordine penală este *Nemesis*, care prin activitatea sa pătrunde în cele mai mici cute, caşi în cele mai înalte sfere, viaţa statului. *O asemenea înaltă misiune nu se poate da decât elementelor celor mai bine pregătite, celor mai bine înzestrate, celor mai distinse, celor mai adânc înfipte în pământul Patriei, nu numai ale magistraturei, ci ale întregului corp social.*

De orice ne-am putea dispensa, dar nu ne putem dispensa de un corp select al Parchetului.

Starea actuală nu se mai poate tolera; trebuiesc puse în situaţia de a-şi putea îndeplini înalta lor misiune. Ne trebuie deci de urgenţă o lege de câteva articole care să schimbe imediat şi radical structura parchetelor.

Supun aceste modeste preocupări, eşite din cea mai caldă iubire de Patrie şi Neam, binevoitoarei atenţiuni a acelor cari, prin situaţia şi rolul lor, le-ar putea utiliza.

FLAVIUS.

Frânturi din inimă către mamele române

In această zi posomorâtă de toamnă, parcă ceva neobicinuit apasă pe umerii trecătorilor. Casele înșiruite ca soldații de veghe sunt mai învăluite de mister ca ori-când. Ce sbucium, ce pasiuni, ce neastâmpăr de trupuri și suflute, ce dureri, ce uri mocnesc acolo? Cerul cenușiu nu lasă să pătrundă o zare de nădejde.

Mama ferecată în odaia ei își retracează singură toată lungă și atât de grea călătorie ce i-a fost viața, împletită de bucurii puține și de dramatice desfășurări, la care ea înmărmurită a fost martoră, neputând opri firul destinului, care la unii de veche obârșie, se desnoadă prin grozave jertfiri, răscumpărări de păcate ale unor generații întregi.

Se întreabă sărmana de ce? de ce? de ce?

Precizându-și gândul îl revede mic, bolnăvicios, visător, sfios și se întreabă pentru ce l-a îngrijit atât, l-a ocrotit, i-a făruit sănătate fizică și un scut de fer ca voință și credință, ca deodată fără rost, fără drept să fie luat, purtat din temniță în temniță pentru că a vrut binele și a vrut prin jertfa de sine, împinsă până la ultimul grad, să fie pildă de nobleță, căci doar viță de Dimn, de Domn creștin a fost.

Cavaler neînfricoșat căută moartea, căci moartea este răscumpărare de păcate și din prinosul trupurilor și al sufletelor nevinovate, jertfite, iese mântuirea.

Mama chinuită îl revede înalt, falnic, frumos și atât de departe de lumea înconjurătoare. Traficanți de onoruri, de bani, vânzători de conștiință, călăi de tarabă, toți cei încununați cu onoruri, decorați cu înalte dregătorii, corbi adevărați ce se ridică îngâmfați peste morminte având o singură lozincă: «Totul pentru noi». Cum puteau ei să înțeleagă pe umilul creștin ce se dăruise neamului său obidit, care cerea, numai ca cuvântul dreptate să nu fie o veșnică și sfruntată minciună!

Noaptea vine și vedeniile o cuprind. Mama înfrigurată în colțul patului așteaptă parcă să sune și ultima ei clipă. Deodată aude o detunătură, o a doua, l-au împușcat!!! Acum fiul ei a coborât în pământul străvechiu, pentru apărarea căruia moșii și strămoșii și-au risipit sângele. Giulgiu ce-l acoperă se întinde și peste inima mamei. A murit și ea prin sufletul ei rănit de veci.

Domn creștin, neprihănit și dârz în credința lui, cins-tit cu el însuși, mădular din care din când în când reese caracterul specific al virtuților străbune.

*Domnul te-a dat, Domnul te-a luat,
Fie Domnul binecuvântat!*

ALEXANDRINA GR. CANTACUZINO



Antisemitismul marelui poet Vasile Alexandri

Cu ocazia revizuirii art. 7 din Constituție, bardul neamului a ținut un faimos discurs în ședința Senatului la 10 Octomvrie 1879. Noi mai cunoaștem și discursul ținut de Vasile Conta, cu aceeași ocazie. Deastădată, redăm integral concepția lui V. Alecsandri, ca o mărturie sinceră a iubirii lui de țară și suprema spulberare a «unora» care-l cred de origină judaică.

Citind acest discurs, ne putem da seama că trăește în noi astăzi mai mult decât a putut trăi, în masele largi, în timpul vieții marelui nostru poet, patriot și om politic.

DOMNILOR SENATORI,

Astăzi România se prezintă nouă cu istoria sa în mână pentru ca noi să înscriem pe paginile sale sau umilirea și predarea neamului nostru sau demnitatea și salvarea lui. Situație tragică pentru Patria Română! Situație gravă pentru senatorii Români! În prezența acestei situații, fără seamăn în analele istorice ale lumii, trebuie să știm a ne ridica cu inima și cugetul la înălțimea datoriei noastre, fără patimi, fără violență, dar cu spirit liniștit, cu patriotism luminat și cu nobilul curaj ce se cere dela oamenii chemați a decide de soarta țării lor.

Să ne urcăm dar pe această tribună conduși numai de glasul conștiinței noastre, și feriți de orice simțământ de ostilitate în contra nimănui, nici chiar în contra art. 44 din tratatul dela Berlin, nici chiar în contra alianței israelite, căroră datorește România cumpăna înspăimântătoare în care ea se găsește astăzi.

Voiu zice mai mult. Departe de a fi ostili, să le fim oarecum recunoscători, căci alianța israelită, prin dorința-i nerăbdătoare și nechibzuită de a obține grabnic drepturi civile și politice pentru coreligionarii săi, cât și art. 44 din tratat care ne impune nouă într'un mod draconic, realizarea acelei dorințe, fără a se preocupa de conveniențele noastre, ne-au deschis ochii asupra pericolului ce ne amenință și au deșteptat în noi instinctul conservării naționale.

Eram adormiți pe patul nepăsării, pat vecin cu urmântul! Suntem acum treziți!... Să fim dar trezi la postul ce ne-a încredințat patria noastră, și să privim cu ochi pătrunzători situația creată României de Congresul dela Berlin, pentruca, în cunoștință de cauză și cu mâna pe conștiință, să luăm o hotărâre fermă, justă, leală și demnă. Ce vedem azi pe scena acestei părți de lume ce se numește România?

Vedem un popor blând, generos, ospitalier, inteligent, iubitor de progres, apt a se asimila cu națiunile

cele mai civilizate, tolerant în materie de religie; un popor care în timp de mai mulți secoli de restriște, de lupte crâncene, a știut, prin o politică dibace și vitejia lui, să-și păstreze naționalitatea. și să-și scape moșia de poftete nesățioase ale puternicilor săi vecini; un popor care într'un număr mic de ani, a operat cu liniște în sânul țării sale reforme sociale de acelea cari la alte nații au pus sutimi de ani ca să se introducă prin torente de sânge; un popor care s'a afirmat în ochii lumii și prin calitățile spiritului, și prin calitățile inimei, și prin dezvoltarea intelectuală și prin bărbăția sufletului; poporul român! stăpân pe țară frumoasă, mănoasă și menită prin poziția ei de a fi pridvorul templului civilizației moderne la marginea Orientului încă barbar.

Acest popor a avut din vechime și până în zilele noastre soarta cea mai stranie, cea mai periculoasă, pentru existența sa națională, fiind o colonie latină pierdută între alte mari ginte de sânge strein. Vecinic el s'a găsit față cu un nou dușman, cu o nouă amenințare!... Când cu sălbaticile hoarde dela Nord, când cu torentul asiatic ce a inundat o parte din Europa orientală, când cu nenumăratele încercări de cotropiri ale vecinilor lui, Tătari, Unguri, Poloni, etc., când cu otrava corosivă și demoralizatoare a Fanarioților, când cu brațul apăsător al protectoratului rusesc, și câte alte calamități isvorâte din năuntru și din afară... Și bietul vultur românesc, prins în lupte gigantice și seculare, deși a pierdut două pene scumpe din aripele lui, una peste Carpați și alta peste Prut, a eșit învingător al relei soarte ce l-a persecutat, cu inima întreagă, cu capul teafăr!... În fine el a dat piept cu Turcul care-l ținea în vasalitate de 400 de ani, și-a recâștigat independența vitejește, atrăgându-și laudele Europei, și când sârmanul se credea scuturat de greutatea nenorocirilor, când se credea intrat într'o viață lipsită de griji și de lupte, iată ce se găsește față cu o nouă amenințare, față cu o nouă cumpănă, față cu năvălirea Israelită!... Și ce-i mai îngrijorător pentru el, față cu un verdict european, un verdict ce pune în

pericol viitorul lui, naționalitatea lui, și chiar avutul său strămoșesc, moșia lui !

Ce este această nouă cumpănă? Ce este această nouă năvălire? Cine sunt năvălitorii, de unde vin, ce vor? Și cine este noul Moise care-i conduce la noul pământ al făgăduinței, așezat astăzi pe malurile Dunărei ?

Ce sunt năvălitorii? Sunt un popor activ, inteligent, neobosit întru împlinirea misiunii sale; sunt adepții celui mai orb fanatism religios; cei mai exclusiviști din toți locuitorii pământului, cei mai neasimilabili cu celelalte popoare ale lumii!... Credincioși până la moarte religiei lor; șefii lor sunt Rabinii cari edictază legi speciale pentru ei; patria lor este Talmudul! Puterea lor e nemăsurată, căci se reazimă și se întemeiază pe alte două puteri: **FRANCMASONERIA ȘI AURUL !**

De unde vin acești năvălitori? Judecând după numărul înspăimântător ce curge neconținut pe toate frontierele țării, pe toate potecile munților, peste plaiuri și peste ape, ar crede cineva că ei fug alungați de biciul persecuției, căci năvălirea lor prezintă pericolul emigrațiilor din secolii trecuți... însă nu!... Ei vin în cea mai mare parte din Imperiul Austriei, unde Evreii se bucură de protecția legilor și unde au căpătat chiar drepturi civile și politice. Ei vin și din Rusia care le-a acordat dreptul de a deveni proprietari... Fug dar de bine!... Pentru ce?... Aici e misterul care trebuie să ne pue pe gânduri.

Ce vor la noi?... O poziție socială mai avantajoasă?... Nu, căci după plângerile lor, aici este țara persecuției... O patrie? Nu !! căci patria lor este Talmudul; în el cred, în el viețuiesc, în el mor...! Și acest fanatism secular face tăria lor, căci el îi oprește de a se asimila cu celelalte popoare și de a se contopi în ele; îi menține ca o nație streină între celelalte nații, ca un Stat în Stat. — Ei caută dar aicea, nu o poziție socială, nu o patrie, dar o proprietate lesne de dobândit, eștină de cumpărat; o proprietate pe care să o poată trece către oricine altul, când această tranzacție comercială ar conveni intereselor lor; o proprietate care prin poziția ei să prezinte avantajul de a fi ca o tabără deschisă de pragul ce desparte Orientul de Occident. Găsindu-se înecați între milioanele de locuitori ai marilor țări europene, ei vor la rândul lor să înec pe un popor mic, și, prin ajutorul capitalurilor ce posedă, să devie proprietari ai pământului aceluia popor, iar din vechii stăpâni ai țării să facă niște illoți, precum sunt astăzi țăranii din Galiția și din o parte a Bucovinei. Iată cum se explică această modernă... nu zic cruciadă, termenul nefiind potrivit cu judaismul... voi zice dar: această modernă judaizadă.

Țara e frumoasă, îmbelșugată; ea are orașe mari, drumuri de fier, șosele, instituții dezvoltate, și un popor cam neprevăzător ca toate popoarele de viță latină...

Ce-i mai ușor decât a substitui locuitorii acestei țări și de a face din țara întreagă o proprietate Israelită?

Dacă este acesta planul năvălitorilor de astăzi, precum tot ne induce a o crede, el probează încăodată spiritul întreprinzător al neamului israelit, și departe de a-i merita un blam, el e de natură a-i trage lauda și admirarea oamenilor practici.

Blamul s'ar cuveni nouă, Românilor, dacă prin nepăsarea noastră, sau prin aplicarea unor fatale și absurde teorii umanitare, am da înșine o mână de ajutor la îndeplinirea acestui plan. Blamul ar cădea pe capul nostru, dacă înșelați de acele teorii înțelese pe dos, sau dominați de o spaimă imaginară, sub influența unor amenințări imaginate, am uita că **PATRIA ROMÂNĂ ESTE UN DEPOZIT SACRU INCREDINȚAT NOUĂ DE PĂRINȚII NOȘTRI, PENTRUCA SĂ-L TRANSMITEM ÎNTREG ȘI NEPĂTAT LA COPIII NOȘTRI...**

Cine este noul Moisi care conduce poporul lui Israel către o nouă Palestină? Cine? O adunare de oameni eminenți, iubitori de neamul lor; puternici prin legăturile lor sociale în lumea politică, și mai puternici încă prin agentul producător de minuni, prin aurul posedat de bancherii israeliți, prinții finanței, după cum îi numesc cu măgulire unele gazete franceze... **ALIANȚA ISRAELITĂ !**

Alianța israelită! Nume misterios, dar răsunător și lugubru ca și numele de Nihilism.

Toți vorbesc cu o mirare cam îngrijită de aceste două firme răsărite de odată în ochii lumii, dar nimic nu poate măsura întinderea aspirărilor acelor puteri oculte.

ALIANȚA ISRAELITĂ! Admirabilă și colosală asociație! Voința ei este voința întregului neam judaic. Poruncile ei sunt legi nediscutabile! Un gest al ei, și sute de mii de oameni își părăsesc căminul strămoșesc ca să se înregistreze în tăcere sub drapelul negru al năvălirii; sute de mii, cu cea mai deplină abnegație, se îndrumează pe calea tristă a emigrației... Inșă alianța, noul Moisi, le arată viitorul aurit și ei merg înainte ca valuri inundaătoare a torentelor.

În prezența unui asemenea fapt de energică părtinire, cum dar noi Românii să nu ne îngrijim, și să nu ne întrebăm ce vrea alianța israelită la noi ?

Ea vrea și vrea să ridice seminția judaică dela cădere; vrea să dea o proprietate mare celor mai săraci și mai neluminați din neamul ei; vrea pentru scopuri ulterioare să ridice Evreii pe aceiași treaptă cu Românii din România, și au reușit a interesa pe Europa civilizată la realizarea acestui vis frumos, acestui plan dibaciu, acestei ambiții demnă de oamenii care compun alianța israelită.

Acum să examinăm pe ce se întemeiază alianța israelită ca să reclame pentru numeroșii săi coreligionari drepturi de cetățeni în România? Cari sunt serviciile

făcute țării de către comunitatea iudaică? Adus-a ea vreodată ajutorul ei bănesc la nevoile Românilor fără a căuta în acel ajutor un profit usurar? Unitu-s'a cu sufletul la durerile țării? Imprătășit-a bucuria ei în zilele de triumf? Nu!... Regret de a constata că Evreii din Moldova, afară de foarte puține excepții, s'au arătat vecinic nepăsători de soarta României, ba pot zice chiar ostili propășirii noastre naționale. Unirea principatelor a fost pentru ei un doliu! Independența română o îngrijire, și lupta Românilor pentru acea independență un motiv de a scumpi banii, de a crește camătă și de a specula asupra meseriei obștești! De la 1842, când a început năvălirea evreească, s'a crescut camătă și s'a produs ruina proprietății mari.

Fondat-au evreii la noi institute de folos public? Nu! Gânditu-s'au măcar așa numiții prinți ai finanței din străinătate ca să întreblișteze influența lor pe lângă puternicii diplomați ai zilei, în favoarea acestei țări române pe care o priviau ca o viitoare proprietate a neamului evreesc?

Nici una de acestea! Singurul israelit care a încercat la noi o întreprindere zisă de folos public, este vestitul Dr. Strusberg, și astăzi cunoaștem cât folos personal a tras el din construirea drumului său de fier, unic în felul său pe fața pământului, și tot odată câtă pagubă a suferit și suferă încă țara! Ea plătește scump încrederea ce a avut-o într'unul din cei mai celebri personaje din aristocrația israelită.

Încă odată dar să ne întrebăm prin ce manopere alianța a reușit a interesa Europa la soarta unui neam cu totul străin de neamul nostru, și care nu se poate recomanda simpatiei europene prin nici un act meritoriu săvârșit la noi? Toate acele manopere se reduc la una și singură, însă cea mai eficace, la influența calomniei!

«Calomniez, il en reste toujours quelque chose — zice Beaumarchais prin gura lui Figaro».

Tactica întrebcițată a fost de a arăta Europei pe nenorociții evrei ca pe niște interesante victime ale închișiției române pentru cauza de religie, iar pe poporul român a-l zugrăvi cu culorile cele mai înfiorătoare de netoleranță, de fanatism, de barbarie; astfel ca să deștepte mila Europei pentru evrei și indignarea ei contra Românilor.

Și în adevăr, D-lor senatori, ați observat cum de vreo câțiva ani foile din străinătate devotate evreilor, au devenit instrumente oarbe ale campaniei clevetitoare întreprinsă în contra Românilor. Orice calificări injurioase, scoase din vocabularul trivialității, ne-au fost aruncate cu semeție de unele jurnale din Viena, din Pesta și chiar din Paris. Am fost tratați de sălbatici, de barbari, chiar și de Iași în ajunul luptei noastre pentru independență.

Cel mai neînsemnat incident atingător de un evreu, a fost exploatat în defavoarea noastră și prezentat în străinătate cu proporții mari, pentruca să dispue opinia publică în contra-ne; și nota-bene: aici se vedește perfidie, toate faptele Românilor răstălmăcite, exagerate, au fost atribuite unui spirit de netoleranță religioasă ce n'a existat niciodată la noi.

De exemplu: un cârciumar jidov, dovedit de înșelător, de falsificator, era depărtat de pe moșia unde-și exercita traficul? Foile streine strigau: persecuție religioasă. Orice măsură administrativă luată de guvern pentru ordinea și moralitatea publică: Persecuție religioasă

Orice lege apăsătoare intereselor particularilor, votate de Corpurile Legiuitoare: Persecuție religioasă!

Tot funcționarul, primar, comisar de poliție, sub-prefect, prefect, procuror, judecător: agenți ai persecuției religioasă!

Chiar miniștrii au fost declarați de șefii unei armate biurocratice, organizată special, nu atât pentru guvernarea țării cât pentru menirea de persecuție religioasă.

Dar mai mult!... Un evreu fanatic, se introduce într-o biserică creștină, fură sculele sfinte și le aruncă într'un loc spurcat. Pretutindenea, aiurea, chiar în țările cele mai civilizate, acel profanator ar fi fost rupt în bucăți de către poporul indignat. La noi, furul sacrilegiu scapă teafăr, și pentrucă este dat sub judecată: persecuție religioasă!

Mai deunăzi în mijlocul Iașului, ziua în amiaza mare, cu ocazia înmormântării unui rabin, evreii au dat probe de cel mai sălbatec fanatism, insultând creștinii ce îi întâlneau, și maltratând femeile lor... însă poporul Român a stat liniștit... Nici un evreu n'a fost atins... Cine însă se plânge de persecuție? Tot evreul!

S'au făcut legi restrictive spre a feri pe locuitorul sătean de exploatarea evreilor debitori de băuturi spirtoase, și cu această ocazie, s'au depărtat de prin unele sate câțiva cârciumari ce făceau traficul cel mai nelegal, și erau chiar gazde de tâlhari... Țipete, răcnete, protestări în foile evrești; persecuție religioasă! căci religia a ajuns a fi târâtă și prin cârciumi ca un bun instrument de clevetire... Și încă, cu toată asprimea legilor restrictive, priviți: toate debitele de băuturi spirtoase și de tutun sunt în mâna evreilor... Probă de persecuție religioasă.

Țara e plină de sinagoge unde evreii se bucură de libertatea cultului lor... Probă de persecuție religioasă.

Evreii se bucură de libera circulație, de libera așezare în lungul și în lautul țării. Ei fac comerț fără împiedicare, chiar comerțuri ilicite!... au întruniri publice fără control, fondează gazete în cari uzează de libertatea presei până la licență, mânuind cu impunitate arma batjo-

curei în contra Românilor și a Parlamentelor noastre. Probă de persecuție religioasă.

Ce să mai spun?... Mi-ar trebui zile întregi să înșir aici închipuitele probe de persecuție religioasă, prin cari alianța israelită a căutat a depinge neamul Român ca un neam netolerant, barbar, bun de șters de pe fața pământului. Iată însă un document de o mare însemnătate care se găsește în dosarele congresului dela Berlin, un pasagiu din rechizitorul prezentat aceluia congres de alianța israelită, rechizitoriu care negreșit a servit de bază prescripțiilor ce ne privesc în tratatul încheiat în capitala Germaniei.

Veți vedea până unde a mers lipsa de lealitate, îndrăzneala calomniei și ura israelită în contra noastră.

Ascultați: «În România situația israeliților, foarte numeroși, este încă grozavă! De doi ani ei sunt jertfa celei mai crude persecuții... Mai în fiecare an Europa este uimită la povestirea răscloalelor, uciderilor, prăzilor și izgonirilor,... en masse, de cari evreii sunt victime».

Auziți, D-lor senatori? Răscloale, ucideri, prăzi!... Ar crede cineva că aude vorbind de Maroco, sau de Spania pe timpul lui Torquemada... Alianța a găsit «de bonne guerre» a pune pe seama României de astăzi cruzimile suferite aiurea de evrei în secolii trecuți prin țările cele mai civilizate.

Dar să citim mai departe: «La aceste violente s'a adăugat... en masse persecuția legală cu un șir de legi ce exclud pe jidani de la toate întrebunțările, de la toate carierele libérale, de la toate funcțiunile publice, și dela numeroasele ramuri comerciale, împiedecând până și «exercițiul cultului religios» și căutând prin toate mijloacele putincioase «a-i reduce la mizerie și a-i degrada». Ați auzit? Noi împiedicăm exercițiul cultului religios, și cu toate acestea țara-i plină de sinagoge!... Noi îi reducem la mizerie și cu toate acestea comerțul întreg și industria, și avutul monetar sunt în mâinile lor!... Noi îi degradăm, când se degradează ei înșiși prin fanatismul lor, și prin degradatoarele lor moravuri. Cum găsiți voracitatea acuzărilor, și ce nume se cuvine procedului israelit?

Mai departe: «În zadar Puterile garante, rezemându-se pe articolul 46 din Convenția dela Paris care acordă «israeliților drepturi civile cel puțin; reclamă în contra acestei politici funeste și barbare... România a rămas fără milă pentru israeliți... etc. etc.»

Auziți cum evreii ne înjură, cum ne califică de barbari chiar într'un act oficial menit a fi supus sub ochii Congresului.

Iată prevederile acelei Convenții din 19 August 1858, prevederi pe cari noi ne-am fi abținut de a le executa:

«Art. 16. Moldovenii și Valahii, de toate riturile creștine se vor bucura deopotrivă de drepturi politice. A-

ceste drepturi «se vor putea acorda și altor culte prin dispoziții legislative, etc. etc.»

«Se vor putea acorda» nu vrea să zică adică se vor acorda; nu are înțeles obligatoriu pentru Români. Cu toate acestea asemenea dispoziții legislative s'au înscris în codul civil din 1864. Care evreu însă a voit să profite de ele? Nici unul!... Pentru ce? Pentrucă evreii, afară de un prea mic număr, nu țin la naționalizarea română, nu țin la drepturi politice; ei țin numai la drepturi civile, adică la dreptul de a cumpăra pământuri, rămânând tot sub suferința streină. Ei țin la art. 7 din Constituțiune, pentruca odată puși pe aceeași linie cu ceilalți streini din țară, să profite de dreptul de a deveni proprietari de imobile rurale, și să ajungă astfel la scopul lor de a deveni stăpânii acestei țări.

Iată, D-lor, cum Alianța a exploatat cu profit câmpul murdar al calomniei, și Europa, indusă în eroare a crezut-o, dar! a crezut-o Europa luminată!... Noi am disprețuit aceste clevetiri zilnice prin foile de publicitate; am comis greșala de a nu ne apăra la timp dinaintea opiniei publice, și de a răspunde la niște acuzări false ce ascundeau un scop perfid, arătând la rândul nostru adevărul. Și acest adevăr este că nu noi Românii suntem persecutori, ci noi suntem persecutați; nu noi comitem crima persecuției religioase în contra evreilor, ci evreii comit crima unei persecuții complexe în contra noastră, persecuție și religioasă și economică și națională.

Am neglijat de a desfășura în ochii Europei tabloul îngrozitor al năvălirii sistematice și demoralizatoare a evreilor, unii isgoniți din Austria și din Rusia, pentru purtările lor nelegale, și cei mai mulți trimiși la noi din ordinul Alianței israelite. Am neglijat de a pune în privirea lumii lungul isvod de locuitori aduși la sapă de lemn, și de familii odată avute și astăzi căzute în sărăcie, prin unealta infamă a uzurei și prin hrăpirea nesățioasă a evreului ce exploatează mai cu seamă Moldova. Am neglijat de a publica în foile europene durerosul și înspăimântătorul martirolog al nenorociților Români otrăviți de evrei prin băuturi falsificate.

Spirtul, apa de foc, vărsat de Americani în gura sălbaticilor a contribuit a distruge mai mult proporția indigenă de cât armele de foc. Rachiul otrăvit vândut de evrei prin satele noastre are aceeași țintă și produce acelaș efect: Demoralizarea, secarea puterilor, tâmpirea și moartea!

Acesta este adevărul adevărat! iar nu câteva incidente izolate și foarte rare, cari sunt din domeniul poliției corecționale și pe cari Alianța israelită le grupează cu multă dibăcie, pentruca să compue din ele un tablou de persecuție religioasă.

Privească Europa nepăsătoare starea prosperă a celor

ce se zice persecutați de noi, în comparație cu starea de quasi-miserie a celor ce sunt acuzați de a fi persecutori, și declararea în conștiință din care parte este persecuție?

Explice Europa învățată acest fenomen straniu în istoria omenirii: Cum persecutatul se bucură de toate libertățile religioase și comerciale, cum poate el circula și a se așeza unde-i place? Cum poate clădi burguri și ridica sinagoge, și fonda jurnale, și avea întruniri publice fără nici o împiedecare, fără niciun control din partea guvernului? Și cum pe dealtă parte persecutorul să fie supus la toate sarcinile Statului, să fie exploatat până la măduvă de cel pretins persecutat, și în loc să prospere, să se îmbogățească în paguba persecutatului, din contra, el stăpân în țara lui, să ajungă la marginea mizeriei și în fine să tindă a dispărea sub valurile năvălitoare ale acelor persecutați de el?

Fac apel la Europa luminată, fac apel chiar la acei israeliți cărora simțul de echitate și de lealitate nu le este străin, să declare din care parte este persecuție?

Dar se va găsi poate un filantrop, om de stat, economist politic care ar zice că persecutorul român e leneș, și persecutatul evreu e harnic; că românul trebuie să dea pas evreului, fiind unul inert și celălalt activ. La această stranie aserțiune, voi răspunde acelui economist politic atât de aspru în privința românului, și atât de generos în privința evreului, îi voi răspunde invitându-l să-și arunce ochii pe câmpiile țării și să vadă cine muncește sub arșița soarelui în lunile de vară? Cine cu sudoarea lui scoate rodul pământului pentruca economistul politic să aibă cu ce trăi în lux, și pentruca evreul persecutat să aibă ce exploata fără muncă? *Românul e leneș? Dar!... El e leneș, la câștiguri ilicite, și această lene' l onorează, căci e o calitate, o probă de conștiință.*

În fine explică Europa luminată un alt fenomen: cum se face că evreii din țările în care se bucură de toate drepturile cetățenești, fug de acele țări, se leapădă de acele drepturi și vin cu sutele de mii să se arunce în ghiarele persecuției române? Cum se face că în timp de 20 ani numărul acelor nenorociți persecutați a crescut de la 80.000 până la 400.000?

Iată un tablou îngrozitor de creșterea numărului populației năvălitoare. Recensământul din 1859 arată pentru populațiunea României următoarele cifre:

4.299.00 creștini . . Populațiunea totală 4.434.000 suflete
260.00 jidani

Mișcarea populațiunei, adică sporirea prin excesul nașterilor asupra morților, după documente statistice, ne dă până la 1872, următoarele cifre:

4.586.500 creștini Populațiunea totală în 1872:
4.846.500 suflete

260.000 jidani

Pe baza aceleiași creșteri, populațiunea pentru sfârșitul anului 1889, se poate admite astfel:

4.759.500 creștini Populațiunea totală în 1879:
5.095.500 suflete

335.800 jidani

i

Cifra de 335.800 jidani, în 1879, este prea mică: 1. pentru că punctul de plecare adică, recensământul din 1859 este greșit în mai puțin; al 2-lea pentru că nimic nu este mai greu decât înregistrarea exactă a nașterilor și morților la evrei (mai ales dela 1859 până la 1870); și al 3-lea pentru că în acea cifră nu se cuprinde excesul emigrației evreești, asupra emigrațiunei, în intervalul dela 1872—1879. Așa fiind, cifra în genere admisă de 400.000 evrei astăzi în ființă, se poate privi ca adevărată și mai de grabă ca un minimum.

Din cifrele mai sus expuse rezultă că, pe când populațiunea creștină în 20 ani, de la 1859—1879 a sporit cu 480.000 suflete, adică cu a 9-a parte, populațiunea evreiască în același interval a crescut cu 200.800 suflete, adică cu de 2 ori și jumătate ei, întreaga populațiune evreească !!

D. Moseau de Jonnes, arată tabloul următor :

Suedia și Norvegia, 450 jidani, adică 1 la 7.500 locuitori.

Anglia,	12.000	jidani,	adică 1 la 1.750	locuitori,
Elveția,	1.970	"	"	1 " 1.100 "
Prusia,	135.000	"	"	1 " 800 "
Franta,	60.000	"	"	1 " 600 "
Italia ,	38.000	"	"	1 " 500 "
Italia,	38.000	"	"	1 " 500 "
Danemarca,	6.000	"	"	1 " 330 "
Grecia,	7.000	"	"	1 " 140 "
Germania,	150.000	"	"	1 " 40 "
Belgia				
și Olanda,	80.000	"	"	1 " 72 "
Austria,	453.000	"	"	1 " 60 "
Rusia,	658.000	"	"	1 " 60 "
Turcia,	380.000	"	"	1 " 60 "

Noi putem adăoga:

România, 400.000 jidani, adică 1 la 13 locuitori.

Prin urmare, România are relativ o populație evrească de 2 ori mai mare de cât Statul din Europa care conține relativ mai mulți jidani, adică decât Turcia, și de 600 ori mai mare decât Suedia, care conține cea mai mică populație evreească. Luând numai Statele cu cele mai mari cifre absolute de evrei, vedem că în:

Rusia, jidanii constituie a 110-a parte din populația totală;

Austria, jidanii constituie a 79-a parte din populația totală ;

Germania, jidanii constituie a 144-a parte din populația totală;

Belgia, jidanii consstituie a 112-a parte din populația totală ;

Franța, jidanii constituie a 600-a parte din populația totală ;

Italia, jidanii constituie a 800-a parte din populația totală ;

România, jidanii constituie a 13 -a parte !

Mare atragere are pentru neamul israelit această persecuție!... Mare, dulce-i se vede, de vreme ce toți aleargă la dânsa ca la un gheșeft plin de mari foloase. Bine-voiască dar Europa a înțeleg odată pentru totdeauna că precum în secolii trecuți evreii persecutați pentru cauza de religie în Franța, Anglita, Germania, Italia, Spania și Portugalia, găseau adăpost în țara Românească, tot asemenea și în zilele noastre evreii nepersecutați asăzi în acele țări civilizate, aleargă iar la noi, și astă dată cu sutele de mii... însă nu pentru ca să fie persecutați de România, dar pentruca să aibă și ei la rândul lor pe lume, rolul de persecutori, și să persecute pe acei ce le-au dat ospitalitate... Cifrele au o elocvență nemvinsă! Încă odată, iată adevărul! Și însă Europa a crezut și crede din contră, atât de dibaciu a fost surprinsă conștiența sa, atât a fost de activ, de influent, de neimpăcat, de victorios, sistemul clevetirei în contra noastră de Alianța israelită !

Aici stăm și ne întrebăm cu mirare: cum niște oameni atât de eminenți ca aceia cari compun comitetul Alianței israelite, s'au isjosit a se servi de o armă atât de degradatoare ? Căci nimic nu-i mai infam pe lume ca rolul de calomniator... și ne place a crede că însuși acei oameni au fost induși în eroare de niște fanatici și de rea credința corespondenței din țară. *Astfel, pe baza raporturilor mincinoase ce primeau, au indus și ei în eroare pe supremii legislatori ai Congresului dela Berlin.*

Prin urmare, România este azi victima unei erori izvorâtă dintr'o infamă calomnie !

Ce efect a avut asupra soartei noastre acea eroare ? Un efect dezastruos, inic, umilitor și stigmatizator pentru națiunea Română !

Europa indignată de tabloul atâtor cruzimi, atâtor nelegiuiri, atâtor preținse acte de barbarie comise de noi asupra nenorociților evrei ne-a condamnat fără a ne asculta. Europa, convinsă că suntem un popor netolerant, fanatic, barbar și persecutor, ne-a pus pe acelaș drum cu sălbăteciile din Africa, au găsit că facem pată în secolul XIX, în acest secol de lumină, și să merităm o penalitate. Europa deci a decis de a nu recunoaște independența noastră, până mai întâi nu vom pune capăt barbariei noastre, până nu vom înceta de a schingiui pe evrei, până ce în fine nu vom acorda acestora drepturi civile și politice.

Iată situația exactă în care ne aflăm: un popor acuzat, condamnat fără judecată în prezența altui popor calomniator și năvălitor !

Indignarea Europei a fost atât de mare, încât nu i-a rămas de a lua în considerație:

1. Că independența noastră ne-am recâștigat-o înșine cu arma în mână, cu prețul sângelui nostru; că independența noastră este un fapt desavârșit — un fait accompli — și recunoscut de marii Atleți ai ultimului războiu; de împăratul Alexandru și de Sultanul, fostul nostru suzeran; căci independența noastră nu ne-a fost acordată de pomană de către alții, dar că acea glorioasă pomană ne-am făcut-o noi înșine prin vrednicia noastră.

2. Că în calitate de beligeranți învingători... nu învinși... am meritat a fi scutiți de orice condițiuni umilitoare într-un tratat de pace încheiat în urma războiului la care am luat o parte glorioasă.

3. Că tratatul dela San-Stephano, care nu a fost abrogat în întregul său proclamase, independența noastră.

4. Că dreptul internațional pozitiv nu obligă pe o națiune care n'a fost reprezentată la un Congres, a se supune obligațiilor impuse ei de acel Congres, atunci mai cu seamă când ea este învingătoare nu învinsă.

Meșter prestidigitator a fost dar Alianța israelită dacă a reușit o introducere prin surprindere în tratatul dela Berlin o chestiune cu totul streină războiului Oriental, chestiunea israelita, și tot prin surprindere înțește a rezolva această chestiune în Parlamentele Române.

Elocvent avocat a fost Alianța israelită dacă aflând indignarea Europei în contra noastră, a prins-o în așa grad încât Europa să ne condamne pe noi romani a plăti pacea Orientului cu o bucata din pământul nostru, cu Basarabia; să ne condamne totodată a plăti recunoașterea independenței noastre cu sacrificarea dreptului nostru suveran de regitare; să ne condamne în fine a da drepturi la sute de mii de străini isgoniți de aturea, adăpostiți între noi ca dușmani făcarnici. Europa avea alte chestiuni de regulat în Congres, chestiuni mult mai importante pentru ea, precum de exemplu, aceea a interdicției înscrise în Constituția noastră în privirea colonizării cu neamuri streme (art. 3). Cum s'ar putea dar împăca ștergerea art. 7 cu menținerea art. 3, când cel dintâi impune colonizarea evreească, și cel de-al 2-lea o prește orice colonizare. Să aibe evreii mai multe avantaje decât Francezii, Germanii, Italianii? etc.

În zadar marele cancelar al imperiului Rusesc, prințul Gorceakof, cel mai autorizat a spune adevărul în chestia israelită, în zadar s'a ridicat în contra prescripțiilor art. 44, arătând marea deosebire ce există între evreii Orientali și acei din Occident, declarând chiar, că aceștia sunt un pericol pentru popoarele de dincoace de Carpați, glasul său n'a fost ascultat, căci trebuia să fim pedepsiți noi pentru fărâdelegile noastre de popor barbar, netolerant și persecutor ! De acolo a isvorât articolul 44 !

Și iată-ne dar stigmatizați în ochii lumii pe temeiul

unor simple calomnii! Stigmatizați! Căci art. 44 cuprinde în prescripțiile sale un subînțeles stigmatizator.

Cine este înfierat cu această denumire insultătoare? Noi! Poporul Român! Noi care cu tot dreptul putem revendica titlul de poporul cel mai liberal, cel mai emancipator din toate popoarele lumii moderne!

Noi, netoleranți! Noi care n'am avut niciodată un Ghetto în orașele noastre, și care ne-am deschis frontierele la refugiul tuturor acelor nenorociți evrei persecutați, disprețuiți, schingiuiți în Franța, Germania, Italia, Spania, etc.

Noi barbari? Noi care am emancipat Vecinii la anul 1749, pe când Creștinii erau servi în celelalte state occidentale.

Noi barbari! Noi care în timp de 30 ani numai am desrobit țiganii, lovind astfel un drept feudal și secular, fără lupte, fără vărsare de sânge ca pe aiurea, ci din contră cu cea mai creștinească compătimire.

Am emancipat Românii clăcași, desființând boerescul, și ridicând pe servii noștri la rangul de cetățenie, făcându-i chiar proprietari printr-o singură trăsătură de condeiu și aceasta fără lupte, fără vărsare de sânge ca aiurea, ci din contră cu entuziasmul cel mai viu. Desființarea unui drept feudal și secular, care ținea pe frații noștri sub jug, a fost cea mai frumoasă sărbătoare națională.

Am dat drepturi politice Armenilor stabiliți în țară de 400 de ani, oameni liniștiți, muncitori și iubitori de patria lor.

Am făcut încă mai mult, noi cei barbari, noi cei stigmatizați; am trecut Dunărea ca să contribuim la emanciparea unui neam strein nouă, la desrobirea Bulgarilor!

Noi suntem barbari, noi am meritat această insultă a doua zi după ce în lauda lumii, ne-am afirmat valoarea sub zidurile Plevnei? după ce ne-am probat toleranța într'un șir neîntrerupt de secoli?

Și cine a luat inițiativa în Congres pentruca să ne arunce pe frunte această crudă insultă!... Națiile de același sânge cu noi.

Franța! Acea țară generoasă și emancipatrice; Franța atât de simpatcă nouă! căreia îi datorăm convenția dela Paris, în sânul căreia noi românii mergem cu preferință de aproape o jumătate de secol spre a ne deprinde a fi liberali, și emancipatori. Franța ale cărei nenorociri au găsit un răsunet atât de profund în inimile noastre! Franța lui François I-lu care după bătălia dela Pavia a exclamat cu o noblețe cavalerască:

Tout est perdu, fors l'honneur!

Atât de puternică a fost influența calomniei vărsate asupra noastră de Israeliți și eroarea isvorită din acea sorginte necurată!

Italia! care a declarat cu mândrie în parlamentul ei,

că e sora României! Italia eroului rege Victor Emanuel și a marelui cetățean Cavour, doi giganti cari au fondat unitatea și independența Italiei fără a sacrifica onorul ei. Italia ne-a aruncat insultă!... sora a stigmatizat pe soră!

Atât de desnodătoare a fost influența calomniei vărsate asupra noastră, și eroarea isvorită din acea sorginte necurată!

Turcia singură, către care noi ne-am purtat dușmănește, s'a grăbit a recunoaște independența noastră, fără condiții, cu lealitate, și astfel a recăștigat simpatiile noastre.

Cu Turcia am avut o socoteală seculară de încheiat... Am încheiat-o sub zidurile Plevnei și am rupt legăturile noastre de vasalitate, rămânând în legături de amicitie... Am scăpat de un suzeran care se ferea de a ne da porunci, respectând autonomia noastră, și straniu capriciu al soartei!... Astăzi ne găsim față cu cinci alți suzerani, cari rezemându-se pe eroare, ne edictează legi și penalități. Ce am câștigat în schimb? Ce ne folosește independența dacă suntem constrânși a inaugura această independență cu un act de supunere... de servilitate deghizată sub lenumirea de deferență?

D-lor senatori!... În prezența unei sistuații atât de anormale ce avem de făcut? Care trebe să fie atitudinea noastră? Avem a ne pătrunde de caracterul sacru al mandatului nostru, și fermi și decisi, avem să spunem cu curagiu precum și cu deferență, Puterilor semnatare ale tratatului dela Berlin: «Am fost calomnizați în ochii voștri, calomnizați într'un grad astfel ca dintr'un popor liberal și emancipator ce suntem am ajuns a fi considerați de voi ca un popor netolerant, barbar și persecutor.

Această calomnie, a isbutit a naște în spiritele voastre o indignare, care v'a dictat art. 44 din tratatul dela Berlin.

Acel art. 44, prin condiția pusă recunoașterii independenței noastre, cuprinde un blam nemeritat de noi, o insultă care lovește demnitatea noastră română.

Deci, decât recunoașterea unei independențe pătate cu umilire, mai bine o recunoaștere ce o scutește de stigmat.

Calomnia a fost perfidă, — indignarea neîntemeiată, — penalitatea nedreaptă! Noi, Românii, cu tot respectul datorit marilor Puteri ale Europei civilizate, dar totodată cu toată demnitatea ce aparține de drept unui popor prin sine independent, venim a face apel la mărinimia voastră și la simțământul vostru de echitate pentruca să constatați adevărul și prin urmare să nu subordonați recunoașterea independenței României unei clause ce atacă dreptul ei suveran de legiferare, și toate fibrele onorului său.

Lăsați-ne propriei noastre inițiative, liberului nostru

arbitru pentru a regula chestia Israelită într'un mod conform cu principiile civilizației moderne, ce le-am aplicat cu generositate către alții, și cu interesele noastre economice și naționale, precum în libera noastră inițiativă am urmat în privirea Românilor, odinioară servi, a Țiganilor odinioară sclavi, a Armenilor și a Bulgarilor.

Recunoașteți independența noastră pur și simplu, pentruca să nu rămână nici urmă de blam, nici un vestigiu de stigmat pe fruntea României, și astfel promitem a face schimbare în unele dispoziții ale Constituției noastre.

La caz contrariu... o declarăm cu cea mai profundă regretare, datoria noastră de Senatori, chemați a păzi Constituția noastră, iar nu a o sfâșia într'un moment de surprindere; chemați a păstra neatinsă demnitatea națională, ne vom vedea obligați de conștiința noastră, a amâna până la un timp mai fericit revizuirea Constituției.

Această declarație o facem fără nici un spirit de sfidare, dar chiar sub forma unei regăciuni adresată de noi acelor mari Puteri, care știu a ține sus drapelul demnității lor, și care ne vor permite a urma exemplul lor, pentruca astfel să fim demni de a lua locul nostru alături cu ele.

Nu mă îndoiesc că toți D-nii senatori, precum și toată țara, resimte nedreptatea și insulta amară ce ni s'a făcut, din cauza unei simple erori provocată dintr'o calomnie; însă se vor găsi negreșit unii dintre colegii mei, cari conduși de un spirit de prudență cam exagerată, îmi vor face întâmpinări: Unul va zice poate că Europa luând odată o decizie în privirea noastră, nu ar putea să revie asupra ei; prin urmare refuzul nostru de a ne supune verdictului său ar fi din parte-ne o desfiidare imprudentă.

Voiu răspunde că, ar fi să nesocotim spiritul de echitate al Puterilor civilizate, dacă am crede că recunoscând eroarea în care au fost induse asupra noastră, s'ar înțeți a menține o clausă pedepsitoare, nemeritată, în tratatul dela Berlin; voiu adăoga că inculpatul ce-și reclamă dreptatea nu desfide pe judele său, și că a refuza stigmatul pe fruntea țării, a refuza sinuciderea neamului nostru, nu este un act de sfidare. Europa e prea luminată ca să pună în cumpănă amorul propriu al său de putere gigantică, cu dreptul sacru al unui mic popor ce a meritat totdeauna bunăvoința ei.

Europa cunoaște că demnitatea unei nații nu se măsoară pe numărul locuitorilor săi, precum onorul și curajul unui om nu se măsoară pe talia lui. Altul va zice poate că s'ar uni cu părerea mea, dacă din dosul refuzului nostru de a ne supune, am avea 300.000 de baionete. Voiu răspunde, că dreptul nostru e mai tare decât 300.000 de baionete, cari, dacă le-am avea și am vroi să facem întrebuințare de ele, ne-am găsi în față cu

3.000.000 baionete ale Europei coalizată în contra noastră. Prin urmare, nu 300.000 de baionete ne-ar putea dicta datoria noastră de a feri fruntea țării noastre de o insultă, dar dreptul nostru.

Altul va zice că art. 44 nu cuprinde nici o intenție de insultă în contra nației Române, ci numai o simplă condiție de admitere în marea familie Europeană, precum de pildă condițiile la care este ținut a se supune oricine are dorința și de a face parte dintre membrii unui club. Stranie întâmpinare! L-ași întreba pe acel întâmpinator, dacă ar primi să intre într'o adunare, cu condiția de a se sinucide mai întâiu, sau cel puțin cu condiție de a trece printr'o umilire degradatoare !

Altul va zice: că trebuie să facem orice sacrificii pentruca să intrăm și noi în marea familie Europeană. Voiu răspunde domniei sale, întrebându-l dacă nu a remarcat în unele familii câte o rudă mai scăpătată, care are mai mult rolul și aparența de slugă decât acela de rudă, care e tolerată în salon sub condiția de a nu se prevala de legăturile sale de rudenie cu stăpânii salonului; care e pusă la masă în capătul mesei și dacă sunt mai mulți meseni, sau meseni importanți, e trimis să prânzească jos cu ceilalți servitori. Această poziție de rudă scăpătată și umilită, eu nu o admit pentru România când e să intre în familia Europeană, și-mi place a crede că fiecare dintre noi gândește ca și mine: că România și-a recăștigat titlurile sale de noblețe pe câmpul războiului, că prin urmare are dreptul de a face intrarea sa în lume cu fruntea sus, iar nu cu capul plecat.

Altul va zice: că în fine tot trebuie să facem ceva în favoarea evreilor, pentruca să dăm o satisfacere Europei și să ștergem din Constituția noastră acel nenorocit art. 7, cauza situației noastre de astăzi.

Dar!... trebuie să facem ceva, însă ce, și cum și când! Iată întrebarea. Dacă Europa apreciind actele noastre din ultimii 30 ani, și convingându-se prin acele acte, că suntem un popor liberal și emancipator, ar fi recunoscut pur și simplu independența noastră câștigată de noi înșine, iar nu dată nouă pomană și dacă în urma acestei recunoașteri leale, ar fi cerut dela noi oficios, ca să desființăm stavila pusă în calea evreilor, noi Românii, cu generozitatea și simțul de grațitudine ce ne caracterizează, ne-am fi grăbit a face pentru israeliți mai mult decât vom putea face acum.

Lăsați la propria noastră inițiativă și la liberul nostru arbitru ne-am fi arătat mai liberali, mai mărinimoși în privința evreilor, decât acum când ne vedem loviți în amorul nostru propriu național, în dreptul nostru suveran de legiferare și apăsăți sub presiune streină. Alianța israelită prin răbdarea ei de a dobândi drepturi civile și politice pentru coreligionarii săi, au indus Europa în eroare, pentruca Ecropa să exercite o presiune draconică

asupra noastră. Rezultatul este că națiunea Română se simte ofensată, că România se simte amenințată, că poporul este iritat într'un grad care poate să producă regretabile evenimente. Prin urmare reprezentanții săi sunt ținuti a fi cu mare circumspecție în atingerea Constituțiunei noastre și pot zice, sunt obligați la o parcino-mie precedentă în chestiunea de acordare de drepturi nea-mului israelit. Iată rezultatul nerăbdării Alianței israelite, nerăbdare legitimă, o recunosc, dar imprudentă și nepolitică.

Eu însumi care am reputația de evreofob mă simt cu toate acestea destul de generos, pentruca să găsesc că trebuie să facem evreilor o condițiune mai corectă în țara noastră, dar când și cum, și 'n ce condițiuni. Nu sub presiunea directă a art. 44, nu sub presiunea indirectă a Alianței israelite... ci lin liberul nostru arbitru de Stat independent !

Căci dacă am urma alminterea, dacă ne-am supune a trece sub furcile caudine ale aceluia articol 44... știți cu ce ne-am alege ?

Am afirmat noi înși-ne acușările Alianței israelite și am recunoaște starea de barbarie ce ni se aruncă 'n față, făcând un «mea culpa» ce ar rămâne ca o pată eternă pe paginile istoriei noastre naționale. Supunându-ne cu capul plecat penalității cuprinsă în art. 44, am lua deprinderea supunerii, pe când alții ar lua vis-a-vis de noi deprinderea poruncii și ca Stat independent, am ajunge la o stare mai tristă decât aceea în timpul Regulamentului Organic, când eram conduși «à la baguette» de ordinele venite din Petedsburg și de firmele sosite din Istambul.

In fine ne-am expune la cea mai tristă umilire: aceea de a datora recunoașterea independenței noastre, nu sacrificiilor noastre, nu vitregiei noastre, nu Românului care și-a vărsat sângele pe câmpiile Bulgariei... nu simțului de equitate a Europei, dar am dori-o în parte... cui?.. ALIANȚEI ISRAELITĂ?...

Asemenea prințului nostru care a făcut campania ca șef suveran, în fruntea bravei sale armate, Prințul Carol de Hohenzollern, nepotul marelui împărat al Germaniei și domn al Românilor, el care și-a câștigat titlul măreț de Prinț independent «à la pointe de son épée», și-ar datora acest titlu istoric, nu vitejiei sale, nu bărbăției soldatului român... dar cui?... în parte Alianței israelite !

Ce-ar zice dar țara întreagă, dacă i-am creia o asemenea situațiune în istorie? Ce-ar zice Românul care s'a luptat voios pentru independența moșiei strămoșești !

Țara și-ar întoarce ochii cu durere dela noi.

Pământul ar zice: nu-mi mai cereți de azi înainte sângele meu, dacă acel sânge vărsat nu slujește decât la trunchierea țării și la înjosirea demnității naționale. Pentru aceste considerente, când astăzi România vine cu

istoria sa în mână pentruca noi să înscriem pe paginile sale al nostru «veto», eu unul rup pagina destinată pentru înscrierea umilirei țării, iar pe cealaltă pagină scriu cu inima mea: demnitatea și salvarea ei !

Iată cuvintele care susțin propunerea mea. Am zis!...

*

Este inutilă orice încercare a noastră de a mai comenta acest discurs care-i o perlă de confesiune sufletească sinceră și obiectivă.

Nimic dnu l-a oprit din mers pe marele nostru poet și bărbat de Stat, cu vederi atât de largi și umanitare, să nu ia poziție adversă față de cei mai primejdioși dusmani ai Neamului ajutați de alți dușmani, și mai periculoși, cozile de topor din fabulă.

Discursul acesta plin de atâta românism poate să fie un îndreptar moral pentru cei care sunt hărăziți de destin să conducă viața unui neam aproape sugrumat și a unui pământ atât de încercat în umiliri continui.

Poate Dumnezeu să ne mai dea mintea cea de pe urmă a Moldoveanului, chiar și în al doisprezecelea ceas al Istoriei.

ION FINTEȘTEANU

MITOLOGICE

P r i b e a g

*Sub părul din grădină, mi-am început povestea,
și voiu sfârși-o, poate, pe valuri de ocean,
mănat mereu din urmă de sabia lui Marte,
de-a lumii ineptie, de-al soartei uragan.*

*Sub părul din grădină, mi-am început povestea,
sub cerul țării mele deapururea senin;
Erato 'mi fu amantă, mă protejau Penații
și Manii și destinul pierdutului cămin...*

*Mă conducea adesea, prin răcoroase selbe
Dyana 'ndrăgostită de Anadyomene,
iar, eu, uitând de lume, mă transporta 'n extazuri
și 'n dulce farniente, hipnotice Selene...*

*Sub părul din grădină, mi-am început povestea
copilăriei moarte, iar azi, din loc în loc,
pribeag ca Ahazverus, în spate-mi duc povara,
arzând în vâlvătaia nostalgicului foc !*

*Pierdut e azi căminul și pustiit de Marte,
cu groază toți Penații pe vânturi au sburat;
doar numai tu, Erato, în greaua-mi pribeagie
îmi mai alini durerea c'un dulce sărutat...*

VICTOR HORTOPAN

„Fulg de nea”

Ii e cald... Da, Steluței îi e tare cald — căci — pe obraji-i catifelați bucățelele purpurii ale jarului și-au imprimat incandescența, iar ochii-i mari cu fulguri de întuneric, le-au finat pâlpăirea...

În jarul din sobă, Steluța, și-a dat.. încet... încet, în bobi: trecutul, prezentul și apoi... nimic... Viitorul ei, se neantizase în castelul dogoritor al dragostei ce-o simțea încă pentru Relu, căci în viitor ea nu putea să vadă clar decât o singură realitate: visul ei...

În picurări de vis, învăluită în parfumul alb al zăpezii, la gura călduță a sobei, Steluța, a început să toarcă urzeala visului său, nespun de frumos, vis prăfuit de aurul celor dintâi iluzii și tot odată de funinginea primelor deziluzii.

* *

Din albul moale al zăpezii se născuse Relu... Da, iubirea ce-o simțise pentru Relu, purtase pecetea albului imaculat al zăpezii: nevinovăția.

S’au cunoscut întâmplător... apoi s’au văzut în fiecare zi, timp îndelungat.

...Și zilele, au trecut cu lăsața viselor satisfăcute, învăluite ’n duiosia celor dintâi priviri de dragoste, până la cea din urmă...

Apoi... Jarul fășai sub povara a două lăcrămioare. Steluța plângea; plângea pe mormântul unei iubiri de curând distruse...

Jarul, în a cărui bobi de foc, Steluța și-a descifrat: trecutul și prezentul, nu i-a putut arăta misterul spontanei despărțiri a cărei cauză a rămas pierdută în indescifrabilul necunoscutului, cauză pe care Relu o luase cu el.

* *

*

Steluțe albe de zăpadă cerne nemărginirea, în ne-bunatece mișcări pe geamul camerei în care Steluța își pusese, prima, ultima și veșnică întrebare: „O mai iubește Relu? Sau, poate nici n’a iubit-o“...

Dar... albul unui fulg de nea rătăcit, ce în atingere cu geamul devenise invizibil, în agonia lui îi șoptise: „În tocmai ca și mine, micuță prințesă, visul tău de iubire a fost strălucitor și pur, pentru că a pornit din sufletul tău neprihănit încă, însă, în contact cu tot ceea ce e lut în voi, el s’a contopit cu el; — A fost prea ireală iubirea ta, pentru ca să poată suporta realitatea“...

Flavia

Plăeșul dela Chișinău

E luna lui Cuptor. Mai sunt cocori.
Lumina sboară — sturz din om în om
Și Cerul râde noaptea ca un pom
Prin care viscolește cu viori.

O să-mi adun toți zimbrii la un loc
Și-apoi tăia-voi fagii și gorunii
Să’ndop cu ei cotlonul blond al lunii,
Relicve bune azi, doar pentru foc.

I. D. Pietrari

Nu-s pentru mine-aceste frumuseți;
Mi-e inima închisă ca o carte
În care toate basmele sunt moarte
Și vulturii bieți iepuri sperieți.

Pe cât mi-era de’nvăpăiat trecutul
Pe-atât bujorul zilei mi-e de stins.
Nu m’am luptat cu nimeni și-s învins:
În loc de Nistru, la hotar e Prutul.

***Incurojași „România Eroică”
Citiți-o și răspândiți-o, faceți-o
să treacă din mână în mână.***

Familia și Neamul

Revoluțiile fascistă și național-socialistă și-au pus, din prima clipă a înscăunării lor la guvern, problema natalității și a întăririi familiei. Nici nu-și puteau dovedi mai bine caracterul lor naționalist, decât concentrându-și toate preocupările și eforturile asupra acestei probleme, fiindcă Națiunea nu înseamnă numai conștiință, ci și număr. În nucleul cel mai serios de viață, izvorul din care generează numărul a fost, în toate timpurile și în toate părțile, familia.

Numărul mare de naționali, excesiva prolificitate a unei națiuni, cu consecința ei inevitabilă: densitatea masivă a unui popor pe un anumit teritoriu, pot, desigur, să provoace dificultăți pentru guvernul unui stat. Mijloacele de subsistență, oferite de natură, nu cresc, după legile lui Malthus, într-o oarecare măsură îndreptățite, în proporție exactă cu densitatea populației la o națiune prolifică. Poporul acesta va trebui să se angajeze într-o luptă mai dură cu natura, mai ales când ea este vitregă, spre a-și asigura resursele de existență. Dar ce însemnează efortul uman de câștig al progresului? Din ce-a ieșit civilizația dacă nu din înțeleștarea omului cu natura pe care a voit să o domine și să-i descifreze cât mai multe din secretele ei?

O națiune nu moare decât prin lipsă de vigoare și nu trăiește decât prin vitalitatea ei, care însemnează, în primul rând, natalitate. Cu numărul, care nu poate fi lipsit, până la urmă, de conștiința forței pe care o reprezintă, un popor va putea totdeauna să-și asigure un loc mai fericit sub soarele umanității. Natalitatea este viață. Și unde este viață nu poate să lipsească mărirea, nu poate să nu înflorească speranța. Exemplul cel mai elocvent ni-l înfățișează Europa veacului trecut. Pe vremea lui Napoleon existau 30 de milioane de francezi și tot atâtea de germani. După o sută și ceva de ani, Franța, cu toate naturalizările care voiau să-i compenseze deficiența prolifică, numără azi 38 de milioane de suflete, în vreme ce Reichul german ajunge la aproape 90 de milioane. Avem în această fantastică disproporție a numărului toate explicațiile situației actuale și oglinda zilei de mâine a acestor două popoare.

Noi, Românii am trăit și ne-am strecurat prin toate vicisitudinile cu numărul, cu vigoarea noastră proli-

fică. Răspândirea noastră pe toate plaiurile românești a fost urmarea sănătoasei natalități. Pe ea am întemeiat și vom întemeia toate revendicările teritoriale, fiindcă, în definitiv, teritoriul nu este justificat decât de menirea lui de a satisface numărul.

Natalitatea nu este și n'a fost în trecut, nu numai la noi ci la toate popoarele, decât sbuciumul natural al vieții de familie. Prin familie s'au păstrat și s'au continuat rasa și toate virtuțile ei spirituale. Familia a fost piatra de boltă a neamurilor, acolo s'a plămădit nația ca sânge și ca suflet și ca aspirații.

Așa se explică de ce regimurile noi, europene, preocupate de a spori la maximum numărul naționalilor, n'au simțit numai nevoia de a legifera o serie de norme rasiale, ci au creat familiei un cadru complet de dezvoltare sănătoasă, în ordinea biologică și spirituală. Revoluțiile fascistă și naționalistă au început cu revoluționarea familiei, pe care au sgâlțâit-o și au eliberat-o din letargia, din pierzania libertinajului concepției judeo-democratice, spre a o înălța la rangul de celulă organică a națiunii, de entitate biologică și sufletească a unui popor.

Familia a părăsit și la noi, dela o vreme, legile sacre ale sănătății ei naționale. Nu socotim necesar aci să-i dezvăluim toate deficiențele; suntem datori, mai curând, să spunem că fără o restabilire a familiei în rosturile ei firești și tradiționale, fără o reîntoarcere a noastră la altarele curate ale vieții de familie, suntem pierduți.

Așa cum împotriva tuturor invaziilor, tuturor revărsărilor de horde asiatice n'am resistat, în trecut, decât prin vigoarea noastră, prin tăria rasei care s'a cristalizat într-o puternică natalitate și într-o sănătoasă viață de familie, tot astfel numai prin păstrarea legilor severe ale continuității noastre românești vom reuși în viitor să ne păstrăm ființa națională și să împlinim destinul hotărât Neamului nostru.

Se înțelege că nu indivizii singuri, nu conștiințele izolate, străbătute de aceste mari adevăruri, pot rezolva deplin problema. E datoria Statului, a acestui stat naționalist, să intervină, cu toată autoritatea și cu toate măsurile practice, spre a reda familiei misiunea înaltă pe care o are în viața Neamului Românesc.

Dr. ILIE RĂDULESCU

Evenimentele din Ardeal în Lumina Istoriei

Evenimentele petrecute în Ardealul cedat concomitent cu ocuparea lui de trupele maghiare și ulterior, impun o examinare a faptelor, pentru a se stabili semnificația lor și consecințele care se pot trage din aceste evenimente. Dela început trebuie să spunem că este iluzoriu să poată exista vreo modalitate de conviețuire între noi și unguri. Din tot trecutul Ungariei, cel mai îndepărtat până la acela care atinge generația noastră, rezultă că Ungurii au urmărit tot timpul patru ținte bine definite:

1. Eliminarea românilor din orașe;
2. Intrebuințarea populațiilor rurale ca iloți de muncă brută;
3. Pauperizarea și strivirea românilor;
4. Maghiarizarea lor în massă.

Din tot decursul istoriei se poate constata că masele românești au fost tolerate, numai în măsura în care se păstrau și fiarele din pădure, oile de tuns, vacile de muls, boii de jug și caii de călărie. Le trebuiau brațe de muncă, cari trebuiau utilizate cu minimum de sacrificiu. Doar atâta li se respectau acestor iloți: aerul pentru respirație, o cocioabă pentru locuit, o sdrăcăntă drept îmbrăcăminte și o mâncare, atât cât să-și poată ține zilele.

Alături de cocioabele iloților, străluceau castelele conților. Familii întregi de valahi erau întrebuințate pentru îngrijirea castelelor, ale parcurilor și ale dependințelor nobililor. În largă măsură această stare mizerabilă de lucruri a durat până la ocuparea Ardealului de români în toamna anului 1918.

În 1921—22, eu însu-mi, făcând exproprieri pe valea Someșului, a Șieului, a Mureșului și a Arieșului, am găsit numeroase familii de români îndatorate să lucreze trei și chiar până la cinci zile pe săptămână pe seama contelui în schimbul unei căsuțe înconjurată de câțiva metri pătrați de teren pentru legume și păpușoi. Am găsit în centrele satelor strălucind castelele și parcurile domnești și pe la margini, pe câte un vârf de deal abrupt, aplecate într-o rână, bisericuțele de lemn ale miilor de valahi, tratați de domnii pământului mai rău ca vitele de jug.

Un țăran de pe moșia contelui Bethlen dela Arcalia, dacă îmi aduc bine aminte de localitate, se lăuda cu puterea lui de rezistență la bătaile pe cari i le aplicau oamenii stăpânirii. Un țăran din Mănăstur de lângă Cluj îmi arăta palmele pline de crăpături în urma loviturilor pe cari i le aplica pe vremuri baronul Banfy.

Erau și măsuri legislative luate ca să se poată menține populația românească în această stare de mizerie

fizică și morală. Era lesne de înțeles că masele de iloți nu puteau suporta de bunăvoie această stare mizerabilă. Dar nobilimea avea și mijloace de a înăbuși rezistențele. Pe lângă bătai, mai erau și închisorile și spânzurătorile. E semnificativ ordinul pe care l-a trimes Maria Terezia nemeșilor unguri cu ocazia vizitei fiului său, — viitorul Iosif la doilea, — în Ardeal, ca să ridice din spânzurători cadavrele valahilor lăsate pradă ciorilor spre a inspira groaza. Cu toată această recrudescență de represiune, am avut, ca nicăiri în ținuturile locuite de români, răscoale sângeroase, dintre cari acelea a lui Dozsa și a lui Horia, Cloșca și Crișan au rămas celebre. Se știe și cu câtă cruzime specific turanică au fost înăbușite aceste răscoale.

Să dăm câteva pilde mai vechi și mai noi de gospodărie, de cultură și de civilizație turanică.

În «*aprobate*» găsim următoarea dispoziție: «*românul să nu poarte haine albastre, nici pantaloni, nici cizme, cămașă de giolgi sau căciulă în preț de un florin*». În aceleași «*aprobate*» se vorbește despre: «*olăh natio*» care a fost exclusă explicit din constituție «fiind numai «*tolerată*» «*usuque ad bene placitum*» și numai «*propter emolumentum*», adică pentru foloasele ce le aveau națiunile stăpânitoare pe urma exploatării brațelor de muncă ale milioaneilor de români». (Din art. Valeriu Moldovan «*Patria*» No. 158 din 10 August 1932).

Cu toată opreliștea românilor de a se stabili în orașe, câțiva Macedoneni s'au stabilit totuși în Cluj și la 1789 au cerut dela primărie permisiunea ca să ridice un local de rugăciune. Consiliul orașenesc, în ședința dela 6 Aprilie, refuză cererea înaintând-o comisarului regal *Adam Teleky* cu observarea că ortodoxii nu au dreptul să edifice biserică. În urma unei noi cereri foarte stăruitoare în care se arată între altele că... «din această cauză boerii, fugiți (din Moldova) din calea inamicului, anul trecut, s'au reîntors spre cel mai mare pericol al lor în țară neavând nici un lăcaș în care să-și facă rugăciunile vecinice».

În urma peripețiilor survenite, primăria Cluj, după ce a primit dispoziția prea înaltă ca să se dea voie românilor să-și facă biserică în afară de cetate, protestează în contra acestei dispoziții în modul următor: «*Prin acordarea dreptului de edificare valahilor (ortodoxi) aici lângă oraș, se deschide drum larg furăturilor, căci valahii dela natură hoți, de aici încolo tâlhăriile furăturile se vor înmulți*». (Națiunea din 28/11 1929, din «*Trecutul Bisericei Ortodoxe din Cluj*»).

O dispoziție care datează tot din secolul al 18-lea, ia

măsurile drastice și reiterate în contra ungarilor cari au primit în serviciul lor valahi în orașul Turda. În urma acestei dispoziții, valahii trebuiau să fie izgoșiți sub grele pedepte pentru patronii lor unguri.

Mentalitatea aceasta a ungarilor nu este de azi, de ieri. Este perpetuă și permanentă. În orice situație i-ai pune, ei vor proceda la fel, dacă au libertatea să o facă. Talentul distructiv, barbar, al ungurului nu e de nimic și de nimeni întrecut.

Când am făcut reforma agrară pe Valea Someșului am constatat deosebirea care sărea în ochi între mândrii grăniceri dela Năsăud și depe Someșul de Sus, și între românii cari au trăit iobagi și «jeleri» în slujba conților unguri. Dl. Ioan Agârbicianu constată același lucru, când se spune în *Patria* No. 240—932: «Să se studieze, sub toate aspectele trupesti și spirituale, economice și culturale, țărănimea română din regiunile în cari stăpânirea ungurească a fost mai puternică și din ținuturile unde am fost mai puțin fericiți de binefacerile acestei stăpâniri.

«Nu importă că de un deceniu trăește sub regim românesc unitar. Urmele pe cari vechea stăpânire le-a lăsat întipărite pe trupul și sufletul țăranului român, în regiunile unde ea a fost atotputernică, sunt așa de grele, așa de adânc săpate încât nu vor dispărea nici după un veac de tratament egal...

«Cerceteze oricine și azi, sau... să facă o călătorie prin Ardeal. Să vadă țărănimea noastră din regiunile în care stăpânirea și cultura ungurească n'au fost niciodată o realitate și pe aceea din satele depe fostele mari moșii nobilitare și să facă o comparație.

«Uneori îți pare că sunt două neamuri de oameni! Cei dintâi luminați, ageri, plini de viață și de inițiativă, cutezători, inteligenți de scapără; ceilalți pământii, opaci, grei la înțelegere, neîncrezători, analfabeți, bolnăvicioși, rău hrăniți și vecinic întunecați. După portul curat și alb al celor dintâi și după petecile celor din urmă, se cunosc imediat cei cari au trăit și s'au desvoltat departe de puterea ungurească și cei cari au fost părtași binefacerilor regimului regretat în propaganda ungurească de peste hotare».

Ungurii nu pot nici astăzi să aibă altă atitudine față de români, decât aceea pe care au avut-o întotdeauna. Să-i luăm pe cei dela noi, pe cei cedați, pe cei din Ungaria propriu zisă; îi vom găsi pe toți în aceeași apă scâldându-se. Românul pentru ei nu este un popor, este un element de exploatat. Românul capătă o valoare numai dacă își uită limba, își reneagă neamul și se dă prizonier în mâna specificului Turanic. Atunci, ca prin farmec, se botează cu «noblețea», «mărinimia», «liberalitatea» neamului unguresc, *calități pe cari ungarimea a trebuit să le împue cu spânzurătorile și cu frângerea pe roată*. Aceste eminente calități ale rasei maghiare

au lăsat și astăzi prin ținuturile Ardealului amintiri durabile. Nu rare ori găsești prin sate denumiri ca acestea: «*Moara Furcilor*», «*Poiana Furcilor*», «*La Furci*», etc. ilustrând delicia valahilor de a muri în spânzurători de dragul «nobilei», «mărinimoasei» și «liberalei» națiuni maghiare!

De aceea nobilii și mărinimoșii unguri aspiră cu drept cuvânt și astăzi de a ferici din nou pe nenorociții de valahi cu stăpânirea lor. Spicuesc prin amintirile mele de pe vremea nu prea îndepărtată, când eram procuror pentru presă la Cluj.

Iată ce scria vestitul *Nándor Urmanczi*, autorul masacrelor dela Belis într'un ziar din Budapesta: «*Ungaria trebuie să se refacă, nu mai poate tolera opinca tâlharilor. Stâncile Carpaților așteaptă nerăbdătoare pe honvezii unguri*». În același ziar Francisc Herczeg (șvab maghiarizat n. r.) ne vorbește de «*Mormântul Cristosului maghiar*», împrejurul căruia «*zadarnic sunt postati paznici înarmați. Dacă vor începe să cânte, șerile primăverii maghiare, adevărul nu va mai putea fi ținut în întuneric*».

Dar caracteristic pentru mentalitatea ungurească e «*Visul de Paști*» al scriitorului Victor Madersbach (un alt ungur autentic n. r.). Acesta se închipue în Valahia anexată la Ungaria și colonizată cu unguri depe pustă. El a devenit boer, stăpân peste sute de țărani valahi «*de o murdărie atât de obișnuită și de crasă*». El are oaspeți aleși. Tot nobili englezi pur sânge. Acestora le povestește cum a «*plesnit Rumunia Mare*». «*A izbucnit în această țară o revoluție țărănească care a determinat pe unguri să «elibereze» Ardealul și să pună mâna pe pământurile bogate dintre Carpați și Dunăre*. Nouii stăpâni au știut să câștige, în sprijinul acestei stăpâniri, și sprijinul marilor puteri, «*făcându-le însemnate concesiuni economice și cedând sondele petrolifere trusturilor engleze*».

Viziunea lui Madersbach se încheie cu urarea țăranilor valahi făcută boerului cu ocaziunea Paștelor. La urarea valahilor, *conduși de grăjdarul ungur* la conacul boerului, acesta răspunde la *Cristos a înviat*, cu: *Adeverat ká o înviat*, după care apare mărinimia specific turanică, grefată de astădată pe fondul șvab: «*dă ordin să se dea țăranilor un bou, zece berbeci și un butoi de tuică*».

Am dat rezumatele de mai sus după ziarul *Națiunea* din Cluj Nr. 61—1932, după traducerea din limba maghiară. Ele au toată garanția autenticității și vorbesc nela sine în ce privește starea de spirit care a dus la reslătirea Ardealului de nord. Din ziarul *Patria* Nr. 7 din 1932, aflăm că, la acea epocă, mai existau în Ungaria, la 60 de mii de români «*cinci biserici și nici un dascăl român*».

Tot din acel ziar aflăm că s'a tradus liturghia un-

gurește pentru ortodoxi, că Isaiea dăntuește s-a tradus după cum urmează: *Esaias bokázik, öreg isten flotázik*, ceea ce românește ar fi: *Isaiea dă din pulpe, bătrânul Dumnezeu cântă din flaut*. Ziarul ne mai spune că pe atunci Guvernatorul Băncii naționale din Budapesta era român, că acesta când voia să se înțeleagă cu un alt director, care era tot român, vorbeau românește, că tot român era și *Bud Ion* care a fost timp de zece ani ministru de finanțe al Ungariei. Încă o dovadă despre toleranța unică, mărinimia și libertățile ungurești; că poți ajunge în Ungaria orice dacă îți reneghi neamul și te faci complice cu călăii pentru nimicirea lui. În aceeaș categorie sunt desigur și șvabii maghiarizați despre al căror nume s'a pomenit mai sus, față de neamul lor.

Ar fi multe de spus pentru a ilustra teza ce ne-am propus. Ne oprim deocamdată aici. Crimele ungarilor în teritoriile cedate erau fatale. Ar fi fost o minune, dacă nu s'ar fi produs.

Ei au lăsat în Ardeal orașele pur maghiare, țărâni-mea iobagizată și cultura poporului român ținută sub cel mai strict obroc. După 20 de ani găsim orașele pline de valahi: în Cluj 44%, față de 3.300 români existenți la încorporare (după statistica maghiară); în T. Mureș, Satu-Mare, Oradea, situații asemănătoare. La Cluj găsim mari instituții de cultură și o catedrală mareată în centrul orașului. La T. Mureș găsim în piața centrală cele două catedrale românești înfipte mărte la loc de frunte ca o demonstrație elocventă a prezentei și eternității românilor în aceste părți. La Satu-Mare, la Zalău, la Oradea, pretutindeni; situații de nerecunoscut. Cu toate slăbiciunile pe cari le-am dovedit în cei 20 de ani, cultura, arta, edilitatea, negustorimea română, industriașii români, s'au înfipt prin centre făcându-le de nerecunoscut. Orașele au dobândit un aspect românesc și poporul de orice neam era în plină desfășurare de viață nouă, după normele și sistemele cari stăpânesc acum lumea civilizată.

Toate acestea nu le puteau tolera ungurii. Aceasta era marea lor durere: emanciparea valahilor și afirmarea lor în toate domeniile. Această afirmare apare în ochii lor ca o ocară sângeroasă aruncată în obrazul maghiarimei.

Numai cei ce nu cunosc pe unguri și propaganda lor își pot închipui că ar fi putut avea, cu ocazia reocupării Ardealului, o altă conduită de cât aceea pe care au avut-o. Prima lor grijă nu putea fi decât de a se răzbuna mai întâi și apoi de a repune cu orice preț lucrurile în starea în care au fost. De aci toate crimele, toate silni-ciile, expulzările și confiscările scandaloase.

Trebuia mai întâi aruncată teroarea în masse pentru a determina, pe deasupra arbitragiului dela Viena, un

curent de emigrare și de extirpare. Trebuiau golite orașele de valahi și extirpate focarele de cultură, de comerț, de industrie înfiripate de ei.

Orice am face noi și orice ar promite ungurii, ei nu se vor opri până ce nu vor fi reușit să repue lucrurile în starea în care au fost cu 20 de ani în urmă. Catedra-lele românești se vor ruina din lipsă de credincioși, dacă nu vor fi dărâmate mai curând prin vreun pro-cedeu specific maghiar. Cultura, negoțul, industria dis-par prin izgonirea conducătorilor, sau prin punerea lor în imposibilitate de a trăi.

Ungurii și-au atins în mare parte telurile de mai sus din primul moment. Noi am pus 20 de ani ca să tolerăm pozițiile dominante ale ungarilor. Ei în 24 de ore, cu forța brută, au maghiarizat orașele și au strivit viața românească. Nici nu intraseră bine trupele ma-ghiare în orașe și vitrinele, firmele românești au fost distruse; instituțiile, comerțul și industria românească, paralizate.

Tactica ungarilor nu poate fi alta. Ei vor continua a distruge specificul românesc dela orașe și dela sate. După ce vor fi suprimat pe conducători, vor începe marea operă de dizolvare a masselor românești ale cărei jaloane le-au aruncat de altfel din primul moment pe teren.

Nu există altă posibilitate pentru unguri: Sau ma-ghiarizează și desființează pe români, sau vor fi alun-gați din teritoriile cedate. Aceste teritorii, în starea de afirmare românească în care le-au primit, nu consti-tuesc pentru ei decât un balast imposibil de purtat.

Românul, astfel cum se prezintă azi, cu toate progre-sele realizate timp de douăzeci de ani, nu poate fi to-lerat în Ungaria. Această tară a fost și rămâne o vastă temniță. Adunătura hibridă de elemente etnice, smulse dela neamuri diferite și miluite cu specificul turanic, care o alcătuiește nu poate avea un ideal de existență în raport cu cerințele Europei noi. Stăpânirea acestui hibrid conglomerat nu putea să înceapă în teritoriile cedate, decât astfel cum a început.

Prin forță brută, prin teroare, se determină curentul, ritmul de aplicare al planului de exterminare. Restul vine dela sine.

Desființarea compactă a românilor din teritoriile din Ardealul cedat este pentru unguri o chestiune de a fi sau a nu fi.

Aceasta trebuie să o știe oamenii de stat români și noi toți cari simțim pumnalul otrăvit ce ni s'a înfipt în inimă și necesitatea care nu iartă de a-l scoate și de a vindeca rana de care am suferit.

Se mișcă Moșii

Se mișcă, Moșii, Căpitane... Dela Abrud până'n Vișag,
E numai freamăt de mărire. E numai flamură
de steag.

Lângă altare în biserici începe calda rugăciune,
Din turnuri clopotele cântă precum cântau în
vremuri bune,
E cântecul ce se înalță spre al dreptăței Dumnezeu,
E pentru tine, Căpitane, căci sfânt ești pentru
neamul tău...

Tu ai văzut pe Moși în lanțuri, i-ai auzit demult
cum gem,
Tu i-ai văzut murind de foame, te-ai îngrozit de-al
lor blestem,
Tu le-ai văzut copiii'n sdrențe, urmașii unor
mari eroi,
Și s'a născut revolta'n tine, și-ai dat semnalul
de război,
Să se cutremure tâlharii, s'audă cei ce fac dreptate.
Se mișcă Moșii, Căpitane, și te iubesc căci le
ești frate...

Tu ai auzit cum plânge doina cu melodiile'i adânci,
Cum plâng isvoarele în codru, în prăbușirea lor
pe stânci,
Tu ai văzut gemând pădurea, tăiată de securi
străine,
Și hidra cum întinde brațe peste moșiile creștine;
Tu ai simțit cum crește'n tine revolta, și'n acest
avânt,
Ai ridicat spre ceruri brațul, cerând dreptate pe
pământ.

Cu cercuri și ciubare, Moșii, cum rătăceau cuprinși
de dor,

Păreau străini în țara lor,...
Tot mai amară le-a fost viața, mai crudă soarta,
an de an,
Mugea în pieptul lor durerea, asemeni unui uragan,
Iar tu ți-ai aplecat urechea împins de valurile sorții,
Și-ai auzit cum din morminte se sbuciumă și strigă
moșii...

Indemnul ior ți-a dat curajul, să te ridici și să
înfrunți,
Furtuna ce venea turbată asupra falnicilor munți,
Și-ai ridicat cu-n gest eroic întregul zid al biruinții,
Făcând să strălucească'n larguri superbul soare al
credinții...

— Se mișcă Moșii, Căpitane ! dela Abrud până'n
Vișag,
E numai sfântă sărbătoare, e numai flamură
de steag —

Ingenunchează cu nădejde și stau cu capete
plecate,
Apoi se roagă pentru tine, căci tu le-ai dăruit
dreptate;

Sărută țărna desrobită, privesc la munții lor
cu drag,

— Se mișcă Moșii, Căpitane, dela Abrud până'n
Vișag... !

JUSTIN ILIEȘU

Veteranul

In satul meu — balade cu toiaș
Și case mici spetite de metanii,
Pe-o laiță oftează un moșneag
Și de sub tâmple-obosite sănii —
Desgroapă timpul ce i-a fost mai drag:

— „Pe vremea mea, eram știuți de frică.
Ne cunoșteau trei stepe împrejur.
Mi-era privirea — șuer de pandur
Și inima — dumbravă, sub tunică.

Aveam mustața — Bărăgan în spic
Și pieptul să mai intre-o Românie;
Iar umerii, Carpații să-i despice
Și să te 'mping până'n Urali, Rosie!

Sunt miruit cu unsprezece dode,
Că am vr'o trei resbele'n zodiac.
Măi, puilor cu frunți ce știu s'asude,
Să nu lăsați o iască la maghiar!

I. D. Pietrari

**Revista noastră se luptă cu
greutăți de neînvinș : vă rugăm
trimiteți abonamentul !**

Un anahronism în centrul Europei

Adesea ori vorbim de moarte, dar credem că e o eventualitate atât de îndepărtată, încât pare că nu ne poate atinge. Și cu toate acestea, ne poate surprinde în orice moment. După ce moartea a venit, fosta noastră existență în lumea materială își pierde urma. Parcă nici nu ar fi fost. În fapt, după fiecare din noi, nu rămân decât operele noastre.

Acelaș lucru este și cu popoarele, cu configurația lor geografică, cu statele pe cari ele le-au întruchipat într'un anumit moment istoric. Numai operele noastre rămân. În ordine materială nu este nimic stabil, nimic etern. Prea puțin timp a trecut decând ne mândream cu o Românie «dela Nistru pân' la Tisa». Parcă nici n'ar fi fost. Astăzi avem o graniță la câțiva kilometri de Iași cu un vast teritoriu românesc trecut în posesia vecinului nostru dela răsărit, peste noapte și în mod brutal. La sud am fost nevoiți să dăm o perlă care avea, prin ea însăși, o mare semnificație. Iar la apus, ni s'a înfipt un pumnal otrăvit în inimă.

Toate aceste pierderi sângeroase au avut darul de a ne face atenți asupra instabilității lucrurilor omenești. Popoare, granițe, state; totul este ca frunza 'n vânt. E suficient să vie o nouă ideologie, pentru ca totul să se sfărme ca o clădire de carton, să piară, ca și când nu ar fi fost.

Numai operele noastre rămân. Un stat, un popor, trebuie să aibă o misiune de îndeplinit. Această misiune trebuie să-l însoțească în tot timpul existenței. Este însăși rațiunea lui de a fi, însăși existența. În afară de această misiune, e un cadavru.

Un stat, un popor, trebuie să aibă un rol de jucat în lume. Care este rolul pe care trebuie să-l jucăm noi, cari sunt rolurile pe cari trebuie să le joace popoarele cari ne înconjoară; în ce constă substratul nostru de viață, acela al vecinilor, existența însăși pentru fiecare dintre noi!

PILDE VII

Până acuma nu ne-am prea dat seama că existența noastră nu trebuie căutată în ordine fizică, ci în ordine spirituală. Materialismul cu care au trăit popoarele Europei le făceau să privească spre pământ, spre moarte, nu spre înaltul cerului. Ne-am închipuit că succesele noastre de fiecare zi, interesele noastre mărunte, rezumă totul. Nu aveam aripi, nu aveam morală, nu aveam ideal.

Am obiceiul să mă amestec în lucrurile mărunte ale vieții și să scot din fapte mici semnificații adânci. În

altă parte a acestei reviste mă ocup de reforma magistraturii. Eram într'una din zile într'o sală de ședință dela Tribunalul Ilfov. Sunt câțiva ani de atunci. Comitetul era format din doi magistrați tineri, plini de viață, frumoși, eleganți, distinși. Președintele era grăbit, nervos și autoritar. Avocații erau mereu puși la punct. Vine însă la rând un tânăr avocat evreu, reprezentând pe un «maistru». Acest substitut de maistru, fără piedecă și fără vreun semn de nerăbdare din partea președintelui, a vorbit mai bine de două ore, bătând câmpii, repetându-se mereu și cu o rea credință intolerabilă. Insinuant, până la impertinență, mincinos și flecar, fără pic de bază morală, voia cu orice preț să capteze voința judecătorilor. Adversarul, un român, și el un avocat dintre cei mai buni, n'a avut acelaș noroc. A fost mereu chemat la ordine. Autoritatea și nervozitatea președintelui au reintrat în funcție. A trebuit să se rezume și să conchidă. Și astfel pledoariile s'au încheiat cu supremația vădită a «maistrului», reprezentat prin talentul pervers al jidanului, căruia judecătorii i se supuneau ca niște hipnotizați, fără nici un gest de revoltă, sau măcar de relevare a ținutei impertinente, fără nici un gest de protestare în contra minciunilor sfruntate cu ajutorul cărora se falsifica starea faptică și se urmărea mistificarea instanței. Această atmosferă viciată a trebuit să dispuie de soarta procesului.

E o stare de lucruri de o adâncă semnificație, dar care, din nenorocire, scapă în general observației celor ce frecventează palatele de justiție. Ne-am deprins cu răul și ni-a intrat în sânge. Era prestigiul «Maistrului»; dar și puterea de captare irezistibilă a jidanului cari decideau de ținuta magistraților, strălucind totuși de inteligență și prestanță. Privind în adâncul lucrurilor, aveai impresia că acești tineri magistrați, cu toată pregătirea lor după cerințele timpului, nu au eșit încă din epoca feudală, când voința despotului era voința tuturor. Independența lor de judecată față de stăpân, în speță «Maistrul» și «Jidanul», era slabă.

Intr'un alt mare centru din Țară, am avut, în alte împrejurări, o impresie nu mai puțin dezolantă. Un președinte, om în vârstă înaintată, al unei înalte instituții culturale, m'a invitat să le țin o conferință. Enthusiasm, lume multă, tot ce avea orașul mai reprezentativ. Am fost aplaudat, sărbătorit. La sfârșit a luat cuvântul președintele, mare proprietar local și stălp al unui puternic partid politic, eminent orator electoral. Atunci mi-am explicat extuziasmul cu care am fost primit. Eram invitatul «Șefului». Gestul lui era decisiv. Voința lui era totul. Era suficient să ea cuvântul, să caute câteva efecte oratorice, câteva fraze bine ticluite,

pentru ca publicul să izbucnească în aplauze frenetice.

E un caz care, ca și cel dela Tribunal, îl găsim repetat la infinit, oriunde și în orice domeniu. S'ar părea că această putere de dominare e folositoare, pentru că asigură o unitate de acțiune. Dar tocmai aici este pericolul. Este vorba de o unitate de acțiune de natură de a închide calea oricărui progres. Cu președintele instituției amintite mai sus, era suficient să schimbi câteva cuvinte, pentru ca să-ți dai seama că nu era animat de idei, de principii, ci numai de fraze, de forme,, cu ajutorul cărora urmărea un singur scop: *puterea*. Puterea, pentru că pe urmă să o utilizeze în interesele sale particulare și în interesele acelora cari îl ajutau să o acapereze. Frazele și oratoria sa, îl ajutau ca să-și adune partizani. În afară de interesul lui și al partizanilor, nu mai exista nimic.

Așa era lumea de eri, așa am moștenit-o, așa viează încă în jurul nostru: inteligență, știință, alături de completă opacitate, de lipsă de independență și de gândire. Este moartea. Este întunecul de nepătruns. Este aceeași mentalitate care stăpânește și pe magistrații despre cari am vorbit. Nu judecau prin ei înșiși. Judecau prin prizma «Maiștrilor»: Maiștri la bară, maiștri pe fotoliul Ministerului Public, maiștri la conducerea statului, maiștri la Paris, maiștri la Londra, maiștri pretutindeni. Nimenea nu se întreabă însă, care este baza lor morală, puterea lor de creațiune, idealul care îi animează și le călăuzește viața, ce stă îndărătul tuturor acestor maiștri!

Nu-și pune nimenea întrebarea că, dacă «*Maistrul*» este gol la suflet, toată asociația pe care o formează, merge la ruină; că, dacă «*Maistrul*» se înconjoară de instrumente în genul jidanului dela bara justiției sau a turmei necuvântătoare a omului politic; că, dacă toți uzează de asemenea mijloace și trăesc într-o asemenea atmosferă, ce fel de auxiliari ai justiției, ai justiției adevărate, nu ai anarhiei de drept, ce fel de conducători de stat, ce fel de conducători de instituții, de orice fel de activitate, pot fi?

Și așa sunt «*Maiștrii*» noștri: Știință de împrumut, inteligență, oratorie; toate ducând la captare, dominațiune, vanitate, strălucire, bogăție, parvenire. Acestea sunt singure cari impun și mai departe nu se merge. Nu se caută adevăratul fond, adevărata bogăție, bogăția bogățiilor, fondul moral, spiritual, idealul, puterea creatoare care să-ți dea intuiția realității vii, busola vieții care să te apere de rătăcirii și să-ți dea adevăratul rost în viață, rațiunea de a fi, viața însăși, care să-ți dea un rost în mijlocul națiunii, ca individ, și în mijlocul celorlalte națiuni, ca națiune.

Și iată, de aceea am pierdut granițele. Am petrecut și am benchetuit. Ne-am ascuns după străluciri aparente, alături de marii noștri aliați din apus și de cei-

laltă parteneri din jurul nostru. Am uitat că în lumea fizică nu este nimic stabil, că singurul lucru stabil este focul sacru care ne arde în artere, este idealul, elanul, creațiunea, spiritul de sacrificiu, este o misiune istorică bine definită pe care trebuie să o avem în concertul popoarelor, o existență, o viață.

Și iată, de aceea am pierdut granițele. Le-am pierdut pentru că eram morți, pentru că se stinsese viața în noi. Nu numai noi eram morți. Morți erau toți aliații și partenerii noștri. Cel ce renunță la luptă și adoptă stilul pasiv își pregătește moartea. Viața în ordine fizică este o continuă curgere, moarte și înviere, iar în ordine spirituală este ofensivă, sacrificiu și eroism.

FIECARE CU DREPTATEA LUI

Dar poporul acesta nu era mort. Moartă era numai clasa lui conducătoare. Poporul nostru fremăta în adâncuri. Din freamătul acesta a eșit o recoltă bogată: *Legiunea*. Acum, alături de popoarele cari făuresc istoria, suntem gata să trăim și să murim pentru idealul nostru. Acum nu mai trăim pentru interese, pentru coterii, pentru triburi constituite; trăim pentru Neam, pentru Țară, pentru Ideal, pentru Sacrificiu, pentru Creațiune, în ordine națională și internațională.

Odată ce am pornit pe această cale, cu tot elanul, cu toată vigoarea rasei și cu toate îndreptățirile ei istorice, granițele ni se largesc dela sine, pentru că aceste granițe merg, nu pot să nu meargă, până acolo, până unde merge puterea noastră de afirmare în ordine spirituală, puterea noastră de jertfire pe altarul Patriei.

Tinerimea noastră a dat lovadă, ca nici o altă tinerime, de sacrificiu și eroism. La temelile României de mâine s'a pus deja piatra fundamentală. Opera de clădire este în curs de executare.

Dar noi avem dușmani înăuntru și dușmani în afară. Cei din 'năuntru caută să ne paralizeze și cei din afară caută să ne uzurpe drepturile noastre milenare. Această uzurpare era posibilă, atât timp cât eram în stare de amortire cu o clasă conducătoare care ne condamna la moarte. Acum nu mai e posibilă. Acum dreptul e drept, pentru că se bazează pe dinamica spirituală, pe justiția immanentă care nu iartă.

Dreptatea nu este numai pentru noi. Dreptatea este pentru toate popoarele. Fiecare popor va eși cu dreptatea lui din vârtoarea în care s'a aruncat acum omenirea. Din momentul ce mentalitatea veche de coterie, de cointeresare, de complicitate pentru satisfacerea interesului tău în dauna vecinului; din momentul ce conglomeratele internaționale, bazate pe asemenea cointeresări, și-au trăit traiul, din momentul ce popoarele tind spre spiritualizare; o lume nouă de dreptate și de omenie tinde să se înfiripeze pe pământ. În această lume

nouă, prin definiție, popoarele năvăluite, coteriile parazitare, în interiorul sau în afară de granițele constituite, sunt condamnate pieirei.

TRIUMFURI EFEMERE.

Dar dacă așa este, se pune întrebarea: cum se face că anumite state și, în ce ne privește, statele ce ne înconjoară, au mers din triumf în triumf, constituind totuși coterii parazitare și fără să dea dovadă că se adaptează noului ritm de regenerare al omenirii? Întrebarea nu este lipsită de rațiune. Ea necesită un răspuns bine definit.

O lume nouă nu se naște niciodată ca un *Deus ex Machina*. Orice început are aspectul de haos. Ordinea și armonia se instalează mai târziu și în mod treptat. La început, și în viața internă a statelor și în raporturile dintre popoare, se poate pescui în apă turbure. Dar principiul rămâne. Spiritul crează materia. Tot ce-i stă împotrivă este caduc; *ca frunza în vânt*. De aceea, în epocile de mari prefaceri nu trebuie să te întrebi ce ai dobândit în mână, în materie, ci ce a-i dobândit în principiu, în ordine spirituală.

Am spus că un stat, un popor, trebuie să aibă un rol de împlinit în lumea nouă care se naște. Noi ne cunoaștem rolul nostru. Noi ne-am trezit la viață. Noi am pornit cu eroism pe drumul cel mare al realizărilor în ordine spirituală. Întrebarea pe care trebuie să ni-o punem acum este aceea de a ști ce urmăresc popoarele cari ne-au jecmănit de provinciile noastre, de bunurile noastre cele mai sfinte? De răspunsul la această întrebare depinde viitorul ce ne așteaptă. Sunt popoarele acestea pe drumul cel bun; merg ele pe drumul regenerării; realizările la cari au ajuns sunt în ritmul acesta, sau îi stau în cale ca o contradicție flagrantă? Să ne ocupăm deocamdată de vecinii noștri dela apus, de aceia cari ni-au înfipt cuțitul otrăvit în inimă și cari năzuiesc, cu orice preț, să stea deacurmezișul drumului ce vroim să ne croim în lume.

În lumea nouă care se naște popoarele merg spre solidarizare: solidarizare internă, solidarizare și colaborare, creatoare în ordine internațională. În lumea nouă care se naște n'au ce căuta otrăvurile trecutului. În această nouă lume nu vor mai fi posibile cloacele din cari să pulseze viții și nemernicie. Integritate teritoriale și sfărțicări naționale nu se pot înțelege, pe baze de intrigi, de minciună și de fals. Din războiul trecut a eșit dreptul popoarelor de a se conduce prin ele însele. Din acest război va eși necesitatea de solidarizare internă și externă, prin eliminarea mentalităților retrograde cari țineau popoarele în vrăjmășie și le împiedicau liberul exercițiu al facultăților lor creatoare în concertul vieții internaționale. În lumea nouă care se naște justi-

ția immanentă cere ca fiecare națiune să fie pusă la locul ce i se cuvine în raport cu înălțimea spirituală la care o așează pulsațiunea creatoare pe care o aruncă în univers.

Trebue să privim din înălțime, ca să putem vedea sinuozitățile vieții. Pentruca să ne dăm seama de pericolul pe care îl pot prezenta vecinii noștri dela apus, trebue să vedem dacă sunt capabili de a trăi în ordine spirituală, de a se adapta, în structura lor intimă, noului ritm de viață care ese din adâncuri. Trebuie să ne dăm seama dacă acești vecini sunt în stare să înnoate în apele eterne ale creațiunei culturale. În ce ne privește, noi știm că rolul nostru în lume este bine precizat. Noi știm că în aparițiile materiale determinate de pulsațiunile spiritului universal, noi vom îmbrăca acea formă pe care acest spirit o determină și vom evolua cu ea. Aici stă eternitatea noastră.

Sunt câștiguri cari implică prăpădul. Astfel de câștiguri au realizat vecinii noștri.

MISTIFICARE ȘI ADEVĂR

Vecinii dela Apus ne tăgăduiesc calitățile ce ne atribui. Ne privează de orice calitate. În ochii lor suntem plini de toate păcatele ce se pot imagina. După concepția lor, noi nu putem pulsa decât nemernicie și, ca atare, nu putem avea șansă de a trăi, oricât am țipa, ori cu cine ne-am asocia și oricât de universale și de puternice ar fi asociațiile menite a ne protegui.

Ungurii se cred în drept de a râvni la granițele noastre. Nu numai atât. Dar ei cred că numai ei sunt cultura, iar noi suntem cloaca. Generațiile de pe teritoriile de stăpânire maghiară, în trecut ca și în prezent, au fost și sunt crescute în spirit de ură și de dispreț, nu numai față de români, dar față de toate popoarele cari altădată formau conglomeratul «Ungariei Milenare». Dar noi nu suntem numai pleavă umană, noi mai suntem și incapabili de a ne guverna singuri și, pe deasupra, mai suntem și barbari. A încăpea sub opinca valahă este cea mai mare nenorocire ce poate lovi pe un ungur. Ar fi să insistăm prea mult asupra acestui punct, pentru a face să reese toată concepția degradantă pe care clasa dominantă a Ungariei a reușit să o infiltreze în generațiile succesive cu privire la valahi și la celelalte popoare din fosta Ungarie, în afară de jidani.

Credința aceasta a devenit și marfă de export. Mai ales după pacea dela Versailles, ungurii au înpanat lumea întreagă cu doleanțele lor, cari aveau drept punct central *noblețea, mărinimia, libertatea* fără seamăn ale rasei maghiare, în comparație cu *incapacitatea, sălbăticia, inferioritatea crasă* a popoarelor succesoare. Cu cât aveau mai mult de revendicat, dela un stat succesor sau altul, se marea și invectivele, insultele, calomniile

ce se aruncau în obrazul succesorului; toate luate drept adevăruri, drept realități prin cari se demonstrează, până la evidentă, până la revoltă, nedreptatea ce s'a făcut Ungariei prin reslătirea teritoriilor ei în favoarea unor astfel de pleve umane. Toate acestea sunt arhicunoscute.

Este evident că, dacă ar fi adevărat, dacă ar avea o bază reală substratul propagandei maghiare, granițele noastre, stabilite prin tratatul de pace dela Trianon, nu ar avea nici o justificare. Nu numai atât. Statele Europei, lumea întreagă, ar trebui să se revolte cu indignare.

Prin tratatul dela Trianon s'a comis cea mai mare imoralitate cunoscută în istorie, cea mai mare crimă ce s'a făcut în contra unui popor șampion de cultură și de civilizație. Nici un drept nu poate să vieze în contra dreptății umane și divine, în contra ordinii imanente a lucrurilor. Din această cauză, granițele stabilite, prin imoralitate și prin crimă, în favoarea unor uzurpatori nedemni și odioși, erau de mai înainte condamnate.

Orice organism trebuie să pulseze creațiunea spirituală, iar nu destrucțiunea, moartea. Ca să ne dăm seama de permanența unor stări de lucruri, trebuie să ne întrebăm, cine pulsează viața și cine moartea; cine trăește în ritmul spiritului universal și cine-i stă deacurmezișul. Să prindem lupul îmbrăcat în pielea oii!

Pentru a rezolva procesul dintre noi și unguri trebuie să ne cunoaștem bine pe noi, dar trebuie să ne dăm seama că să-i cunoaștem tot așa de bine și pe ei. Și atâta nu e suficient. Mai trebuie încă să creem armata de propagandiști cari, cunoscând bine adevărata stare de lucruri, să restabilească adevărul în suflete, în inimi, în credințe. Dacă Ungurii au ajuns la arbitrajul dela Viena, aceasta se datorește faptului că au creat o stare spirituală care l-a precedat, l-a făcut posibil și l-a impus.

Un fapt material se realizează prin realizarea prealabilă a spiritualității lui. El nu se poate desființa decât pe aceeaș cale. Să credem adânc, să credem puternic, să creem în sufletele și inimile adversarilor, în sufletele și inimile noastre, în sufletele și inimile tuturor acelor cari ar avea un cuvânt de spus în chestiune, atmosfera spirituală care să ne ducă la întregirea teritoriului nostru național, cu tot ce a fost, și cu tot ce ni se cuvine, în raport cu spiritualitatea noastră dinamică, cu moștenirea ancestrală, cu rolul istoric ce urmează să avem în colțul de lume în care am fost așezați.

Să știm bine că drepturile noastre de întregire, de edpansiune, sunt în noi, numai în noi; nicăieri în altă parte.

O ARĂTARE DIN ALTE LUMI.

Să trecem la mentalitatea specifică ungurească. Un scurt examen ne va da soluția chestiunii care ne preo-

cupă. Se știe că cel ce se izolează piere. Fudulul nu are sorți de izbândă. Progresul, victoria stă în luptă și lupta, în lumea care se întruchipează astăzi, își are centrul de gravitate în afară de noi. Omul nou, menit să conducă statele de mâine, se proiectează în afară. Lupta lui este de a crea în alții ceea ce vrea să aibă în el însuși. Lumea nouă ne cere dăruire, solidarizare, sacrificiu, eroism, dispariția în opera ce îndeplinim. Cel opac, cel fără suflet, cel ce se împintenează, se îmbracă în haine strălucite, privește pe alții de sus, și apoi te întreabă: *vezi cine sunt eu!* Acesta nu are ce căuta în lumea cea nouă care se naște. Este un anahronic, o arătare din alte lumi, dintr'o lume perimată, care nu-și mai poate găsi nicăieri existența pe glob.

Omul nou, omul lumii de azi, își are porțile sufletului deschise. Pentru el nu există pături sociale, crâmpene de popoare, pleve umane. Îngâmfarea, exploatarea, jaful, în viața internă, ca și în concertul internațional, sunt străine de el. Pentru el există numai material de prelucrat, operă de creațiune. Dacă sunt pături sociale, popoare desmoștenite, acestea pentru el sunt un obiect de iubire, de risipire de sine însuși. El nu va disprețui pe nimeni, ci va înălța pe oricine. El pătrunde și se lasă pătruns. Pulsează solidarizarea și creațiunea în juru-i. Deaceea vom găsi pe omul nou, pe omul de valoare, nu în cel ce strălucește, în cel ce nu încapă în piele de îngâmfare, ci în cel umil și muncitor, în cel ce trăește prin dăruire, prin abnegație, prin eroism.

O NECESITATE ORGANICĂ.

Dar, pentru ce ne-am mai opri la considerațiuni teoretice? Omul se vede în faptele lui. Cu 1000 de ani în urmă, Europa Centrală, a avut nenorocirea de a fi cercetată de noi hoarde barbare. Neobișnuite cu munca constructivă, ca toate hoardele de acest fel, aceste hoarde au devenit spaima vecinilor. Ele nu trăiau, nu puteau trăi, decât din jafuri și ruini. Cu toată influența occidentală, cu toată opera constructivă întreprinsă de emisarii Romei Papale, și ale vecinilor, pentru a le înblânzi, aceste hoarde și-au păstrat specificul până în zilele noastre, păstrându-și integral *noblețea, mărinimia și principiile de largă libertate și umanitate* aduse de pe stepele Asiei.

În adevăr, aceste hoarde nu se puteau perpetua și acomoda nouilor condiții de viață, dacă nu s'ar fi înfruptat din plin, atât din tezaurul de tradiții culturale ale popoarelor pe cari le-au găsit în stepa lor, și în jurul acestei stepe, cât și din tezaurul etnic ale acestor popoare. La această necesitate organică se reduce *mărinimia, libertatea, noblețea*, specific maghiare.

Incapabili de a se conduce și de a se perpetua prin ei înșiși, încă dela origine ei au căutat să capteze etnicul altor popoare, înzestrându-l cu specificul turanic.

Și astfel s'a produs această fabrică de maghiarizare care s'a instalat în centrul Europei. Jos, în etnicul masselor, sus în etnicul conducătorilor, porțile au fost larg deschise pentru toți intrușii. În felul acesta organizația de hoardă hrăpăreată a reușit să se perpetueze până în zilele noastre. Sus și jos, elementele străine, pe măsură ce erau rupte dela corpul etnic original și pe măsură ce erau înzestrate cu specificul turanic ca concepție de viață și ca limbă, elementele originale turanice își consolidau situația și-și perpetuau existența.

Existența maghiarimei în câmpia Panonică este una cu acest sistem de conservare și perpetuare. De aceea constatăm că în tot decursul istoriei «Milenare» a Ungariei, în toate epocile de afirmare și în toate ramurile de activitate și de progres, găsim în primele rânduri elementele captate dela alte neamuri, puse în serviciul specificului turanic.

Mongolii aceștia, stabiliți în centrul Europei, în decursul existenței lor aici, cu ajutorul puternicilor imixtiuni străine, au reușit să se păstreze, cu concepția lor de viață și cu idiomul lor turanic.

Hoarda năvălitoare, existentă pe vremea generației Arpadiene, este, din punctul de vedere al structurii sufletești, aceeași în decursul generațiilor și până în zilele noastre, sub diferitele ei aspecte de împrumut și sub diferitele ei camuflări de circumstanță: nu poate trăi decât din furat și din sclavie. Barbații, femeile și copiii servesc căpeteniilor pentru material de exploatare, iar elementele cu pregătiri speciale servesc acestor căpetenii pentru a le suplini insuficiența, incapacitatea și zelul distructiv,

UN PROCES UNIC ÎN EUROPA.

Ne găsim în fața unui proces unic în Europa. Ungurii în toată viața lor de 1000 de ani nu au făcut decât să fure. În epoca năvălirilor ardeau, omorau și furau în mod brutal averile și femeile. După ce s'au așezat, cu concursul și la adăpostul elementelor etnice autohtone, au trăit din jefuirea muncii populațiilor asuprite, trecute sau nu la specificul și la idiomul turanic. Dacă ne-am opri asupra acestui proces vast de pompă și dacă am avea mijloace de a constata originea etnică a populațiilor cari vorbesc azi ungurește, ca și originea etnică a căpeteniilor, nu știm cu ce-am mai putea rămâne în mână ca element pur turanic. În anumite cercuri germane se crede că, dacă s'ar cerceta etnicul populațiilor de pe pusta pur maghiară, s'ar găsi 75% germanic. Fac abstracție în ce privește elementul slav. Dacă ne oprim un moment asupra neamului nostru, am putea dobândi rezultate surprinzătoare, dacă am cerceta originea etnică a unor anumite elemente de dincolo de Dunăre și, în orice caz, am constata puternicile ero-

ziuni făcute în masa etnicului românesc dintre Tisa și munții Apuseni.

Constatările de mai sus sunt bogate în consecințe politice și sociale. Dacă am căuta în decursul secolelor substratul etnic care a produs în ordine culturală și politică, îl vom găsi de orice origine, numai de origine asiatică nu. Nu e o întâmplare că ungurii se laudă cu Corvinii, cu regii, artiștii și oamenii lor de suprafață de diferite origini, camuflați, cu toate calitățile lor genuine, supt aspect turanic. Populațiuni nenumărate au îmbrăcat haina maghiară păstrând substratul lor etnic pulsator de energii creatoare și au galvanizat, au transmis puterea lor de viață în hoardele asiatice incapabile prin ele însele de a se adapta condițiilor de viață ale Europei.

«NU LĂTRĂM CA CĂINII» !

Nu am obiceiul de a trăi din cărți și din teorii. Mă cobor la fața locului și iau pilda dela origine. Ce au făcut ungurii în trecut, fac și astăzi. Ce e în sângele unguresc, în sângele conducătorilor maghiari, nu poate dispărea decât prin dispariția statului însuși maghiar de pe harta Europei. Să ne oprim un moment la o pildă vie constatată prin propriile mele simțuri.

În ziua de 10 Mai 1935, eram într-o comună cu foste majorități românești din Ungaria, în imediata apropiere de frontiera română. Am umblat din casă în casă și am putut constata cum, sub ochii noștri, s'au pompat în masa maghiară, în decursul ultimilor ani, dela război încoace, continuându-se un proces mai vechi deja existent în tot lungul graniței, totalitatea populației de naționalitate română.

Bătrânii din această comună vorbeau românește ca oricare dintre noi. Oamenii mijlocii vorbeau românește fără accent, însă fără să aibă vocabularul necesar. Tinerii, până la 20 de ani nu știau nici o vorbă românește. Desnaționalizarea lor era completă, nu numai ca limbă, dar și ca spirit. În biserică li se cântă și li se predică ungurește. Dacă vorbesc românește în familie, sunt supuși la represalii barbare. În școală copiii sunt crescuți în sentimente pur maghiare, adică în spirit de ură și de dispreț față de propriul lor neam: — Ați fost până acum valahi greco-catolici; deacum înainte sunteți unguri greco-catolici. Nu numai că limba română (valahă) este proscrisă, dar cel ce o vorbește este disprețuit și batjocorit. Astfel copilul dela prima silabisire învață că este o rușine să fii român și să vorbești românește.

Prin comună am fost condus de o Doamnă care vorbea binișor românește, româncă din moși strămoși, soră cu judecătorul din orașelul alăturat de pe teritoriul român, cu o întinsă progenitură și cu numeroase rudonii.

Ne găseam în această situație bizară. Judecătorul român, fratele ei, deținător de suveranitate în statul nostru, iar rudeniile lui cele mai apropiate de vârstă fragedă și mijlocie, complet străine de neam și de aspirațiile noastre naționale. Am întrebat pe cei în vârstă, pentru ce nu și-au învățat românește copiii? Mi-au răspuns: — Cum i-am fi putut învăța, dacă nu e permis. Mi s'a istorisit cu această ocaziune, cum un român, exprimându-se în public că era mai bine când se cânta la biserică românește, a fost dus la jandarmerie și bătut până a rămas infirm. Tot satul a fost ținut sub teroare, până ce a pierit pofta valahilor de a-și mai vorbi limba și până ce sufletul tineretului a fost pervertit în așa măsură, încât să-și urască și să-și disprețuiască propriul lui neam.

Comuna este bine înstărită. Casele sunt bine clădite, bine și românește mobilate. Intr'o asemenea casă fiind, și având în jurul meu mulțime de locuitori de toate vârstele, un bătrân de 70 de ani, ca să-și dovedească sentimentele lui românești și curajul față de stăpânire, ni s'a lăudat că el, cu toată opreliștea, îndrăznește totuși să ceară peste gard, dela vecinul lui «dohany» în limba română. Tineretul ne asculta, bine înțeles fără să priceapă o iotă din cele ce vorbeam. La un moment dat, m'am adresat tinerilor întrebându-i pentru ce nu au învățat românește? Mi-au răspuns revoltați: — Cum Domnule! să învățăm SĂ LATRĂM CA CAINII?... Pentru aceste progeneruri românești, a vorbi românește însemna să «latră ca câinii». Așa i-au făcut să creadă învățătorul dela școală, preotul dela biserică, notarul dela primărie și toată atmosfera ambiantă în care a fost învăluit satul.

Era atunci mare sărbătoare națională. Șefii statelor înconjurătoare erau la București. Era mare prasn timeric național. Românii din acest sat nu aveau nici o cunoștință de cest fapt. Tineretul era așa de străin de noi, ca și când ar fi fost crescut la mii de klm. de unde nici nu ar fi avut posibilitatea să afle că există un regat și un popor român înfloritor, de aceeaș rasă cu el.

Fiind pe punctul de a părăsi teritoriul Ungariei, mă plimbam pe o pajiște din apropierea gării vorbind românește cu un partener. Am observat că niște copii cari păzeau vitele în apropiere se agitau și râdeau batjocoritor. I-am întrebat prin interpret, pentru ce râd? Mi-au răspuns provocator: — Cum să nu râdem, dacă lătrați ca câinii! I-am întrebat pe câțiva cum îi cheamă. Pe unul îmi amintesc că îl chema «Pop». Se vede că părinții lui au întârziat cu schimbarea de nume. Toți acei copii erau români și maghiari proaspeți de religie greco-catolică.

Aceasta este fabrica seculară pe care conducătorii Ungariei de azi și de ieri știu să o puie în funcție așa de bine. Nu ași fi crezut, dacă nu ași fi văzut cu ochii

mei această metarmofoză rapidă. Tineret de ambele sexe, strălucind de volubilitate românească și latină, răspunzându-ți ungurește că ei consideră ca o rușine și o degradare de a vorbi românește și de a aparține acestui neam și râzând batjocoritor și apostrofându-te cu cuvinte ofensatoare, atunci când te aude vorbind limba părinților, moșilor și strămoșilor lor.

MIZERIE ȘI STRĂLUCIRE APARENTĂ

Aceasta este opera generală pe care pe întreg teritoriul statului maghiar o îndeplinesc autoritățile de stat, directivele venite din sferele înalte și cultivate pretutindeni, menite de a nimici orice rezistență și de a pompa în sânul națiunii maghiare orice element eterogen. Pentru ca să completez impresiile din comuna de mai sus, trebuie să spun că, conducătorii mei, când ieșam pe stradă, dela o casă la alta, vorbeau cu voce tare ungurește, ori de câte ori se apropia un trecător. Mai adaug pentru completarea tabloului, că între acești trecători a fost și o caleașcă trasă de patru cai ca smei purtând două figuri tinere simandicoase ca niște prinți. Am căutat să mă pun în curent cu situația locală din punctul de vedere al proprietății. Cei «doi prinți» erau doi jidani, arendași ai moșiei. Proprietară era o contesă care sta închisă în castelul ei fastuos. Atât îi mai rămăsese. Moșia era plină de datorii. Cei doi jidani îi luau toate roadele. Contesa, prizonieră în castelul ei, primea dela jidani atât cât îi trebuia ca să trăiască modest. Stăpânii reali ai moșiei, ai contesei și ai locuitorilor din sat, cari nu aveau moșie proprie, erau jidanii.

Starea aceasta este generală în Ungaria. Pe unde am fost am găsit strălucire, mizerie, constrângere, opacitate, exploatare și jaf în profitul conților prin intermediul jidanilor.

FABRICĂ SECULARĂ DE MAGHIARIZARE

Acești jidani nu servesc numai pentru exploatarea masselor. Ei mai sunt și puternici stâlpi ai maghiarizării. Ei sunt totdeauna cu stăpânii. Sunt instrumentele lor, până ce reușesc să-i nimicească. Pretutindeni pe unde am fost am constatat stări de lucruri similare. În satele rutene, în cele șvăbești, oriunde, populațiunea ce prezintă mai mult sau mai puțin amestecată, oriunde există o posibilitate de desnaționalizare forțată, se procedează la fel. Se asfixiază întâi populațiunile, se izolează ermetic de conaționalii lor și apoi li se inoculează cu forța specificul turanic.

În chipul acesta regiuni întregi sunt scoase din făgașul lor natural, sustrase neamului din care au făcut parte, sustrase dela posibilitatea de cultură, dela soare

și dela lumină și introduse în masa distructivă, în întunecul ideologiei maghiare. Dat fiind că procedeul acesta nu este nici de azi nici de ieri, că este în sângele conducătorilor maghiari, că face una cu ființa lor, ne putem da seama cum s'a putut ajunge dela puțin numeroasele hoarde sălbatice cari au năvălit în Panonia acum 1000 de ani la poporul maghiar de astăzi. Dacă am avea posibilitatea de a cerceta, am putea constata că imensa majoritate a populațiilor minoritare maghiare din statele succesorale și, suntem în drept a crede, și cele din Ungaria propriu zisă, sunt furate dela aceste popoare, prin aceleași mijloace și prin mijloace similare în decursul timpului. Germani, slovaci, români, sârbi, au fost smulși din neamul lor și făcuți unguri, atât în straturile de sus cât și în cele de jos. Nu trebuie să uităm că și religia a jucat un mare rol în această pompare. Spre deosebire de alte popoare, ungurii au Dumnezeu lor propriu (a magyarok Istenne) iar sfânta Fecioară Maria, este protectoarea lor specială. Sup această protecție și cu Dumnezeu lor special, ei au reușit să-și facă un sfânt imperiu, în care activau și dispăreau toate elementele eterogene, cari îmbrățișau catolicismul mai întâi, și apoi, după reformație, confesiunile ungurești. În chipul acesta au dispărut nobilii noștri din Ardeal și depe pustă precum și regiuni întregi la periferii și în secuime.

DESNĂȚIONALIZARE, EXPLOATARE ȘI JAF

Dar atunci se pune întrebarea, marea întrebare: poate un popor păstra ceea ce a furat în decursul timpului și care este utilitatea, câștigul, pentru culturalizarea omenirii, ca aceste populațiuni, după ce au fost smulse prin mijloace silnice dela neamurile lor, să fie lăsate pradă ideologiei distructive, criminale, ce s'a încetățenit în pusta Panoniei.

Ungurii turanici pur sânge nu se mai văd azi decât în monumentele lor. dăm seama că a existat odată acest pur sânge turanic examinând monumentele ungurești din ținuturile Ungariei, monumentele lui Tuhutum și Arpad și alte monumente de acest fel și examinând înfățișarea monumentală și artistică cu care e îmbrăcată capitala Ungariei și centrele ei principale. Dar dacă îl vedem în aspectul monumental, nu tot așa îl putem vedea în aspectul populației. În ce privește populațiile în general, cu toată maghiarizarea de nume, menită de a excroca realitățile prin aparențe, și astăzi găsim ideologia maghiară pusă în valoare în țară și peste grăiță de elemente încă nedigerate complet de stomacul atât de vorace al poporului așa zis «maghiar». Nicăieri, la nici un popor nu vom putea găsi acest mixtum compositum de rase diferite pus la punctele de reazem în toată structura statului maghiar. Ce fel de unitate spirituală poate să aibă acest popor, ce fel de uni-

tate de cultură, când, dacă vei sgârșia pe mării lor oameni, ca și pe cei umili și muncitori, vei găsi Germanul, Valahul, Slavul sau Jidanul? Nici nu se poate ajunge decât la un rezultat hibrid, dat fiind că necesitatea care comandă această frenezie de asimilare forțată, nu este o necesitate de cultură și progres, ci necesitatea conților de a-și creia domenii de exploatare și de jaf, fie în sens concret, pământuri, fie în sens uman, ființe docile cari să le stea la dispoziție, pe socoteala cărora să poată trăi și prospera. Acesta este statul și poporul maghiar. E o adunătură de pretutindeni și de oriunde, pusă la dispoziția conților și stropită cu aghiazmă și cu idiom turanic. Dumnezeu maghiar și Sfânta Fecioară, confiscată pentru ei, protej și conduc prin secole această operă de jaf și de degradare umană.

POPORUL MAGHIAR : MASSE ETEROGENE, IN MÂNA UNEI CASTE PARAZITARE

Dacă am cerceta deci în adâncuri, am găsi masse eterogene, luate dela popoarele vecine, scoase din comerțul culturai și progresului european, izolate ermetic prin idiomul turanic, fără nici o legătură cu celelalte limbi europene, aruncate în întuneric și sclavie, închise ermetic în temnița maghiară, pentru ca să rămâie estropiate din punct de vedere spiritual și instrumente de îmbogățire, slugi plecate, sclavi ai clasei suprapuse parazitare care, deși ea însăși invadată de elemente covârșitoare eterogene, reprezintă de fapt ca deprindere și concepție turanică, rasa maghiară prin definiție, și este singura care în decurs de secole a făcut coeziunea poporului maghiar și o face și astăzi.

Am putea spune că poporul maghiar nu este decât o masă de exploatare în mâna acestei caste suprapuse. Massele ungurești, prinse și adunate de pretutindeni, nu au altă menire decât pe aceea de a forma teritoriul de vânat, de exploatat și de jefuit al grofilor. Dacă pe lângă acest folos masele acestea, ungurimea în general, de toate proveniențele și rasele inclusiv cea jidovească și mai ales aceasta, mai produc și ceva cultură, artă civilizație, este treaba lor. În această direcție conții nu au amestec. Pe ei îi privește numai vânatul, exploatarea, jaful, jocul de cărți și curse, petrecerile, strălucirea și politica cu ajutorul cărora să poată impune înăuntrul și în afară. Dacă ilotii mai produc și ceva cultură, artă, știință, e cu atât mai bine. Se vor împăuna și cu aceste produse: vor fi cu atât mai strălucitori și mai impozanți.

MORE HUNGARICO

Aceasta este o ideologie pur asiatică. Despotismul adus din stepele Asiei s'a instalat în centrul Europei. Toată existența statului maghiar în trecut cași în prezent nu are altă rațiune de a fi: păstrarea și perpetua-

rea specificului turanic în centrul Europei. De aici rezultă că, cu toate metamorfozele suferite în aparență de blocul unguresc, cu toată cultura strălucită și sfințenia acestui bloc format din toate elementele eterogene despre cari am amintit, el continuă de a fi tot atât de periculos în zilele noastre, cași în epoca năvălirilor. S'au schimbat metodele, dar scopurile și mijloacele de execuție au rămas aceleași. Căci, ce sunt năzuințele de a domina popoarele vecine?

Pentru ce Ungaria ține cu orice preț să reentre în granițele «Regatului Sfântului Ștefan»? Pentru ce a reocupat Rusia Subcarpatică, parte din Slovacia, și pentru ce ne-a jefuit pe noi, prin mijloace perfide, de Ardealul de Nord și de Răsărit? Astăzi, popoarele nu mai pot fi în mâna oricui, o pastă ușor de manevrat. Ocuparea teritorilor acestora nu s'a făcut pentru a li se da o cultură și bunăstare superioare, pe cari nu le-ar fi putut dobândi în statele de origine. Aceste teritorii au fost luate pentru a fi transformate în teritorii de jaf «more hungarico». Achiziționarea acestor teritorii nici nu poate avea o altă rațiune. Păstrarea lor ar constitui pentru Ungaria chiar un pericol, dacă ele ar fi păstrate în starea în care le-a primit. Teritoriile acestea au o valoare pentru unguri, numai dacă tot ce trăcește pe ele se transformă în pură pastă turanică.

UN CANCER ÎN MIJLOCUL EUROPEI

Dacă nu ne lăsăm duși în eroare și înțelegem bine sufletul unguresc, vedem că nici nu poate fi altă eșire: sau averile și populațiile din teritoriile redobândite vor deveni ungurești pur sânge, sau se vor reîntoarce la posesorii lor anteriori.

Când aceasta este ideologia turanică, când am înțeles întregul substrat de viață al maghiarimei, întrebarea pe care am pus-o despre rostul acestei maghiarimi în centrul Europei capătă o importantă capitală.

Din tot ce am dezvoltat până aici rezultă că clasa dominantă a Ungariei, în care se rezumă tot specificul populațiilor de limbă maghiară, proiectează în afară și împroască popoarele vecine cu venin, pentru a-și acoperi propriile ei slăbiciuni. Rezultă că cloaca nu este la noi, ci la ei. Noi am suferit de ultimile consecințe ale individualismului francez, rezumat în democrația partidelor politice, în corupția și debandada cari ne-au dus pe marginea prăpastiei. Partidele acestea nu erau însă ale noastre. Erau o suprastructură interlopă, de proveniență străină, care nu aveau nici o legătură cu masele noastre populare, cu masele alcătuitoare de stat și cari, în urma victoriei instinctului popular, polarizat în Legiune, au fost svârlite dela conducerea statului. Dar noi, cu toate lipsurile dovedite cari emanau din sferele conducătoare, am avut totuși o linie de conduită care implica ridicarea maselor populare și îndrumarea poporului român în întregimea lui, inclusiv a minorităților

aflate pe teritoriul nostru, spre limanul emancipării, al culturalizării și al conștiinței de sine.

În Ungaria însă nu se poate imagina și nici întrevedea o asemenea îndrumare. Acolo poporul nu a apărut până în prezent în arena vieții publice. Noi nu am văzut în decursul secolelor eșind în arenă un popor maghiar. Căci, dacă ne referim la «națiunea» maghiară din Ardeal, aceasta, așa zisă națiune, se rezuma în cele câteva mii de familii cari reprezentau noblețea. Dacă, în afară de aceste familii, mai existau și alte populații cari vorbeau ungurește, acestea, în afară de secui cari erau constituiți aparte, se confundau în masele anonime pe cari le constituiau valahii desmoșteniți.

Dacă trecem în Ungaria, constatăm același lucru. În tot decursul istoriei milenare, noțiunile de magnat și de maghiar, merg împreună. Până acum nicăeri și nici când nu a eșit la iveală un popor maghiar de sine stătător care să-și revendice drepturi și să apară în arenă ca unitate constituită. Dacă au apărut corifei în cultură, în artă, în știință, pe câmpurile de bătaie, în timp de pace sau în timp de război, aceștia au fost recrutați din rase diverse și puse în serviciul maghiarimei reprezentată prin clasa ei nobilitară.

O OPERĂ DE PROFILAXIE EUROPEANĂ : DESFIINȚAREA UNGARIEI

Din tot ce am dezvoltat nu se poate trage decât o singură concluzie: populațiunile furate trebuiesc readuse la matca lor, redate popoarelor respective și culturi europene, iar Ungaria însăși trebuie desființată pentru a extirpa cancerul care s'a înfiripat în centrul Europei și care amenință consolidarea și liniștita dezvoltare a popoarelor vecine, cași pe vremea primelor năvăliri, ținând în același timp în sclavie și în stărpiciune milioanele de locuitori aflate astăzi în cuprinsul Ungariei mărite, cari merită altă soartă și cari pot juca un alt rol în lume, decât acela de a servi de teren de vânătoare, de exploatare, ideologiei specific turanice, pe care o întruchiează aristocrația maghiară, unica rațiune de a fi a așa zisei rase ungurești.

În marile transformări cari sunt în perspectivă, fiecare popor va veni cu energia sa, cu specificul său. Cu ce vor veni ungurii? Cu populațiile furate, cu spânzuratorile, cu jurământul celor șapte duci *more barbarico*, cu coroana Sfântului Șteafn, cu crimele istorice, sau cu alte fosile de felul acesta? La luptă trepue să apărem fiecare cu armele vremii, nu cu săgețile timpurilor perimate.

Noi suntem creierul și inima pământului nostru, în care ne dezvoltăm de mii de ani. Pământul acesta, în tot cuprinsul Daciei Traiane și mai departe până 'n zări îndepărtate, respiră prin noi, după cum glopul respiră prin omenire.

I. Colfescu-Delaturda

De Nașterea Domnului

Anul acesta nașterea Mântuitorului Lumii are o semnificație mai mare ca de obicei. Prefacerile mondiale cari sunt în curs, pun bazele unei lumi noi. Gigantice schimbări sunt în perspectivă. În aceste schimbări poporul Român va avea cuvântul lui de spus, hotărît, eroic.

Pentru noi românii în special, sărbătoarea Nașterii Domnului anul acesta ia înfățișarea de simbol național. Christ Copil s'a născut și în sufletele noastre. Noua directivă de stat nu este altceva decât o primenire totală, o renaștere a fiecăruia dintre noi în



Patria și Neamul nostru. Prin spiritualizarea fiecăruia dintre noi, se spiritualizează întreaga viață de stat. Iată pentru ce Sărbătoarea Nașterii Domnului din acest an are pentru noi o însemnătate atât de mare.

Sfintele Sărbători se cuvine să le petrecem, nu în petreceri și îmbuibări ca altădată, ci în adâncă și sfântă reculegere, pentru ca să ajungem să înțelegem și să trăim adevărația cea nouă spirituală pe care o întruchipează Christ Copil.

Anul Nou, 1941, trebuie să ne găsească în această stare sufletească: pregătiți în stăntă reculegere pentru orice sacrificiu și cu toate puterile noastre, în plină organizare și ofensivă, pentru aducerea la îndeplinire a marilor înfăptuiri ce ne așteaptă.

În acest spirit, „România Eroică” urează iubiților cititori „Sărbători Fericite” și un An Nou care să aducă cu sine îndeplinirea aspirațiilor noastre integrale.

„ROMÂNIA EROICĂ”

Ce este astrologia?

MOTTO

DĂMON!

Wie an dem Tag, der dich der Welt verliehen,
Die Sonne stand zum Grusse der Planeten,
Bist alsobald und fort und fort gediehen,
Nach dem Gezetze wonach du angetreten.
So must du sein, dir kanns du nicht entfliehen.
So sagten schon Sibyllen, so Propheten;
Und keine Zeit und keine Nacht zerstückelt,
Geprägte Form die lebend sich entwickelt.

Goethe. Uhr-Faust

Astrologia s'a născut odată cu primul observator al Cerului — un păstor chaldeean. Acesta a fost atras în nopțile senine ale celui mai frumos Cer din lume, de astrul nopții, Luna, care, pentru el era o apariție fantastică și neliniștitoare. Fazele ei mereu schimbătoare — când o seceră, când un cap de om — repetate neconținut și asemănător l-au dus la constatarea unei periodicități și la stabilirea unei coincidențe între fazele ei, ființa umană și natura însăși.

Când a tras consecințe, din observațiile lui, asupra mecanicii cerești simple, păstorul nostru a fost primul astronom al omenirii; când a tras consecințe asupra variațiunilor vremii, a fost meteorolog, iar atunci când a văzut, bunăoară, că rar scapă de cum-păna morții toți cei născuți atunci când Luna e oarbă sau că greu de tot — sau niciodată — se mărită fetele născute la răsăritul Soarelui, atunci el a fost primul nostru Astrolog.

Observațiunile lui simple, s'au înmulțit și intensificat purtând, apoi, asupra stelelor căzătoare — cometele —, asupra stelelor fixe și asupra celorlate planete, vizibile cu ochiul liber: Saturn, Jupiter, Venus, Marte și Mercur.

Această corespondență între Cer și viața omului a luat o amploare atât de mare și a dus la concluzii atât de impresionante, încât Corpul, doct și sacru, al preoților chaldeeni și babilonieni, a înscris pe tablele lui toate observațiunile făcute, fundând, în același timp, și Zodiacul.

Știința, acaparată de Corpul Sacerdotal, s'a difuzat, din Mesopotamia, în tot Orientul, Astrologia căpătând nuanțele: greacă, arabă și egipteană. Ea a fost onorată, în timpurile vechi, de un Pitagora, Solon, Hermes, Trismegistos — cel de trei ori cel mai înțelept — și de Ptolomeu Alexandrinul, care a fundat Astrologia științifică, scriind Aforismele și Tetrablonul, cari sunt baza Astrologiei de azi.

În Evul Mediu, a fost de aceeași distincție, adică accesibilă numai anumitor cercuri și minți, fiind tra-

tată, de data aceasta, cu cele mai înalte procedee ale matematicii superioare, Astrologia luând, prin aceasta, caracterul și aspectul unei științe de primul rang. Reprezentantul ei cel mai strălucit din această epocă a fost Sfântul Tomas d'Aquin.

În Timpurile Moderne, ea constituie preocuparea cea mai fantastică a Papilor, a Regilor și a savanților. Leon al III-lea, Iuliu al II-lea, Alexandru al VI-lea, Ecaterina de Medicis, Henry IV, Louis XIII, Louis XIV, Rudolf al II-lea, Napoleon, José Cardan, Tiho Brahe, Copernick, Newton, Kepler, Morin de Villefrance, toți aceștia au dat Astrologiei întreaga lor atenție.

În Sec. al XVII-lea, totuși, năpădită de șarlatani și dezonorată de horoscoape profesionale, Astrologia devine o marfă la îndemâna publicului cel mare și se înconjoară, prin aceasta, de un discredit nemeritat.

O mișcare viguroasă pornită din Franța, începută în jurul anului 1900, condusă de Paul Chaignard, Maillaud și Caslant, toți elevi străluciți ai faimoasei Politehnice parisiene, caută și izbutesc să restabilească Astrologiei vechiul ei prestigiu științific și distinctiv al aristocrației intelectuale. Școala franceză o supune unui tratament riguros de frecvențe comparate, ieșite din calculul probabilităților și al statisticilor comparate, dovedind că:

1) Ereditatea astrală (între un Cer de naștere al unui părinte și acel al copilului său iese în evidență un factor astrologic propriu, care este în mai mare proporție decât între Cerurile unor străini de sânge) este o realitate;

2) Pentru un perfect cunoscător al Astrologiei, este posibilă găsirea orei exacte de naștere într'un Horoscop, atuncea când aceasta nu e dată sau nu se găsește, și acest lucru bazat pe caracteristica ce o prezintă tipul planetar al omului, față de Cerul său de nativitate.

3) Intotdeauna când oamenii mor, fie violent, fie

normal, se întâmplă ceva particular în Cerul lor de naștere, pentru că „moartea nu survine sub oricare Cer, ci coincide, în mod regulat, cu anumite treceri, a unora sau a mai multor factori mobili, peste punctele determinante ale temei nașterii și ale căror condiții speciale sunt caracterizate de această temă. Un anumit Cer de naștere atrage un anumit fel de moarte“. K. E. Krafft — *Traité d'astrobiologie*, 1939;

4) Un individ, odată cu venirea sa pe lume, primește o orientare magnetică proprie a lui, pentru tot decursul vieții, orientare, asemănătoare polarizațiilor, care este rezultatul unei imprimări permanente pe linii de forțe magnetice — neuroni și protoni, anumit dispoziți — ceea ce duce la constatarea că un anumit individ are o selectivitate proprie, la care va răspunde toată viața lui și că, în definitiv, diferitele faze ale existenței omenești vor corespunde cu armoniile sau desarmoniile magnetismului planetar, când acesta ajunge pe punctul de a modifica magnetismul care a impresionat pe noul născut, la nașterea lui — de unde, furtunile stărnite de destin, pe de o parte, și perioadele de succes, pe de alta, svântând însușirile bune sau rele — Choissard — *Influences astrales*.

Cu alte cuvinte, Astrologia este o știință de observație experimentală, care își poate revendica, cu succes, rândul în cadrul științelor pozitive, numele ei modern, intinerit — și propriu — fiind acel de Cosmobiologie. Denumirea arată valoarea ei de știință naturală, bazată pe statistici și utilizând în sprijinul ei matematica cerească, — trigonometria sferică —, aritmetica superioară și cosmografia.

Această știință pune în plină actualitate eterna problemă a liberului arbitru și a determinismului, rezolvând-o complex: omul este liber în acțiunile sale în limitele determinismului astral.

Liberul arbitru absolut este o sfidare adusă Creațiunii — care a rânduit în omenire și în Cosmos: armonie, echilibru, spirală și undulație. Fatalismul este o dezonoare adusă ființei omenești, care este capabilă de amendare și de dirijare. Taina vieții omului este, astfel, cunoașterea posibilităților din el. De unde, valoarea pedagogică a acestei științe și rolul ei creator de fericire și de realizări proporționale cu tezaurul și cu carențele pe cari natura le-a pus în el, la ora venirii lui pe pământ.

După cum universul este o armonie de forțe magnetice cosmice, tot așa și ființa omenească — ceea ce este sus este și jos“, după cum o formula Hermes Trismegistos în Tablele de Smaragd — urmează același ritm și aceeași socoteală, dela protonul care se învârtă în jurul nucleului, ca și planeta în jurul Soarelui, până la cometa îndepărtată, care își dă la secundă precisă aceeași întâlnire matematică cu omeneirea pământească.

„Un peu de philosophie nous éloigne de Dieu, un peu plus nous nous ramène à lui“ — Fr. Baçon.

Ce posibilități deschide această știință conducătorilor de oameni...

...Ce sens adânc are testamentul lui Socrate: „cunoaște-te pe tine însuși“...

...Și ce adevăr turburător îl pune Biblia în gura lui Dumnezeu, când îi grăește lui Iov — 38, 31:

„Prins'ai tu legământul Pleiadelor?

„S'au desprins'ai tu lanțurile Orionului?

„Au faci tu să iasă Zodiacele la timpul său

„Și Ursa Mică cu fiii săi, tu o conduci?

„Cunoști tu așezămintele Cerului?

„Hotărât-ai tu domnia sa presie pământ?

Armand Constantinescu

O vorbă, către vechii și credincioșii noștri cititori:

După atât de grele încercări, după un timp care a aruncat o turburare adâncă în rândurile noastre, ne găsim din nou față în față. Parcă văd cum ne uităm unii la alții și ne întrebăm: CE VA FI?

Iubiți cititori! noi, cei dela „România Eroică“, cu toată tăria și cu credință neclintită, vă răspundem: VA FI BINE.

Reluați colecțiile „României Eroice“ și urmați cu atenție și cu credință rândurile noastre și vă veți convinge că, credința noastră și viitorul Patriei și al Neamului nostru stau pe temelii de granit.

C r o n i c ă

Pe marginea ultimelor evenimente :

GENERALUL ION ANTONESCU

Revista noastră trebuia să apară în Septembrie, la tipografia „Lumina” din Cluj. Avalanșa de nenorociri cari au trecut peste noi ne-au adus la București. Ne-am pierdut căminul, am pierdut țara mândrilor români din Bihor, Satu-Mare, Năsăud și din celelalte regiuni ale Ardealului de Nord și Răsărit, animați de cea mai puternică conștiință națională și constituind floarea românismului din Ardeal și de pretutindeni. Această nenorocire, pe lângă cele anterioare și cele ce i-au urmat, ar fi aruncat neamul într-o cumplită descurajare, dacă nu ar fi sosit la timp, în persoană Generalului Ion Antonescu și în legiunea lui Corneliu Zelea Codreanu, ERA CEA NOUĂ.

Ziua de 6 Septembrie 1940 va rămâne înscrisă cu litere de aur în istoria neamului românesc. A fost o piatră de hotar. Un început de ev. O piatră de temelie. Fundamentul unei noi clădiri.

Autoritatea și experiența Generalului Antonescu și tinerețea legionară sub comanda lui Horia Sima au realizat minunea de a izgoni într-o noapte dela conducere pe aceia cari, cu tenacitate, cu perseverență diabolică, în decursul ultimului deceniu, au pregătit dezastrele ce ne-au lovit, au martirizat tinerimea, garanția viitorului acestei țări, și au aruncat jalea în suflete.

La pornire pe drum nou se cuvine să încreștăm cu recunoștință acest mare eveniment. Semnificația lui adâncă nu trebuie să scape nimănui. Românii de pretutindeni au azi o stea călăuzitoare care-i va duce spre limanul mântuirii.



INTRAREA ROMÂNIEI ÎN AXA BERLIN—ROMA

Un alt eveniment de o importanță capitală care a avut loc în timpul din urmă este intrarea României în axa Berlin-Roma și aderarea ei la pactul tripartit.

Noi am militat tot timpul pentru intrarea României în axă. Lupta noastră în această direcție a luat loc în rândurile noastre, dela primul număr, din Mai 1937. Aderarea la Roma și Berlin ne era în sânge. De Germani ne leagă un întreg trecut istoric. Nu numai legăturile noastre economice și culturale, dar și situația noastră geografică ne obligă să facem front comun cu marea națiune germană.

În ce privește Italia, atitudinea noastră a fost totdeauna bine definită. Comunitatea de rasă, afinitatea culturală, și un destin comun ne comandă cea mai strânsă colaborare.

Alianța Berlin-Roma nu se putea să nu ne atragă în orbita ei. E suficient să privim în jurul nostru, ca să vedem cât de fragile sunt anumite legături politice, cât de bogate în evoluări pot fi anumite altele, ce pericole ne pândesc și cât de importantă și vitală este adeziunea noastră la axa Berlin-Roma și la pactul tripartit.

Este locul să accentuăm celalalt aspect al axei Berlin-Roma. Cele două mari națiuni s'au unit pentru a impune o revoluție mondială. Statul nostru național legionar, prin aderarea la axa Roma-Berlin, nu face decât să se integreze acestei revoluțiuni. Prin această integrare întră în concertul popoarelor europene creatoare de istorie, se încadrează în ritmul renașterii universale. Trebuie să relevăm spre mândria rasei noastre, că dintre popoarele cari ne înconjoară, mari sau mici, noi suntem singurii cari ne-am integrat, fără reticențe și ca puteri active, în lumea care se naște. O dovadă și de noblețe de rasă și de adâncă înțelegere a evenimentelor epocale prin cari trecem.

Faptul acesta care decide de viitorul nostru ne impune și o linie de conduită care să facă tot mai strânse legăturile noastre cu puterile axei de cari ne leagă, cea mai strânsă comunitate de gândire și de aspirațiuni.

Vizita la Roma și Berlin a conducătorului statului Român, generalul Antonescu, este punctul de plecare și directiva acestei strânse colaborări cu cele mai

strălucite rezultate în perspectivă. Ne vom năzui ca să mergem cu tărie pe drumul larg deschis. Roma Cezarilor va fi deacum înainte Roma noastră, Ini-mile celor două națiuni vor bate împreună. Acelaș ideal, aceeaș stea călăuzitoare ne va conduce pașii. Iar marea națiune germană va găsi în noi o tot atât de prețioasă și eroică colaborare, în lupta pentru în-tronarea ordinei noi în Europa și în lume.

Poporul român va dovedi celor două mari popoare și lumii întregi că nu face parte din stofa acelora cari stau la răspântii pentru a pândi coniecturile și a culege roadele complicităților perfide. El se aruncă în vâltoare pentru a-și dobândi locul ce i se cuvine sub soare prin credință în ideal, prin bravură și prin cinste.

DRUMUL CĂPITANULUI SPRE VEȘNICIE

Capitala și țara întreagă, românii de pretutindeni au avut zile de mare jale și de adâncă și sfântă reculegere: **desgroparea și transportarea la locul de veci a rămășițelor pământești ale Căpitanului, Nica-dorilor și Decemvirilor.** Țara întreagă a îmbrăcat vestmântul de jale. La biserica Gorgani din Capitală, unde au fost depuse cosciugele, sute de mii de ce-tățeni au ținut să dea ultimul salut sfinților nea-mului. A fost un pelerinaj cum n'a mai fost altul. S'a putut vedea cu această ocaziune marea dragoste de care se bucura Căpitanul și ceilalți martiri și rolul ce l-a jucat, pentru reînvierea României. Tot atât de grandios a fost cortegiul care i-a condus la locul de veci de la Casa Verde de la Bucureștii-Noui.

Ceremonia înmormântării Căpitanului a avut dar-ul de a dovedi că omul nou pentru care el s'a sa-crificat, este pe cale de înfăptuire. Se naște românul a doua oară în Patria și Neamul lui. Sufletul Căpi-tanului planează peste noi, peste țara și poporul român de pretutindeni. Ne-a luat sub Sfânta lui pro-tecție. Clădirea lui se poate ridica falnică. Căpitanul va veghea de dincolo de mormânt pentru ca țara și neamul lui să se ridice „Ca soarele mândru de pe cer“.

IAȘII, CETATE LEGIONARĂ

Ritmul cel nou de viață pe care-l imprimă poporu-lui român legiunea ne-a creat o cetate sfântă: **Iașul.** Proclamarea Iașului ca cetate legionară este bogată în urmări pentru dezvoltarea viitoare a țării. I s'a recunoscut rolul ce l-a jucat în apariția fondului ideologic, legionar.

De Iași se leagă atâtea amintiri și atâtea suferințe. Se cuvenea să facem din el loc de pelerinaj și de inspirație eroică: cetatea Arhanghelului Mihail, Co-mandantul oștilor cerești, arhitipul celor pămân-tești.

MAUSOLEUL DELA PREDEAL

Neamurile cari au un rol de jucat în lume au ne-voie de eroi legendari. Acelea cari nu-și cultivă eroii nu merită să trăiască.

Predealul este un alt loc sfânt pentru românism. Aici s'au adus și s'au înmormântat osemintele eroi-lor. Mausoleul martirilor neamului la Predeal va fi un etern memento pentru generațiile succesive. De acolo vor isvorî energiile cari vor făuri neamului acestuia pârgă de înălțare.

VIZITELE TINERETULUI ITALIAN, GERMAN ȘI ROMÂN

Legăturile noastre tot mai strânse cu puterile axei au adus cu sine un eveniment, pe care nu-l putem îndeajuns pune în evidență: au fost vizitele pe cari tineretul celor trei popoare și le-au făcut reciproc. Aceste vizite constituiesc un mijloc de cunoaștere re-ciprocă și de caldă camaraderie. Nenorocirea dela Carlton a avut darul de a ne dovedi calda prietenie și camaraderie a tineretului german și italian care a lucrat cot la cot cu tineretul legionar pentru sal-varea sinistraților, dându-ne un mare și prețios con-curs.

Ne facem o datorie de a trimite acestui tineret și țărilor respective caldă noastră simpatie și recu-noștință.

CONGRESUL ASTREI

„Asociațiunea“ dela Sibiu și-a ținut în Noembrie, anuală adunare generală. A fost poate cea mai tristă din câte a cunoscut bătrâna și venerabila „Asociațiune“ a lui Șaguna. Pentru întâia oară în istorie ființa Ardealului, cu a cărui viață și-a confundat „Astra“ rosturile, a fost împărțit în două. Marea familie a „Asociațiunii“, cu despărțămintele ei, a fost și ea înjumătățită. Fotoliile rezervate reprezentanților din Cluj, Oradea, Sighet, Satu Mare, Zalău, Simleul Silvaniei, Bistrița, Năsăud, Gherla, Dej, Tg. Mureș, Reghin, Miercurea Ciucului și Sf. Gheorghe, au rămas goale. Peste capetele celor prezenți, absența dure-roasă a celor care întruchipau „cealaltă“ jumătate ardeleană, a apăsător și muștrătoare, ca o acuzare. Dar, din această muștrare, Astra își va trage puterile renăscute pentru a doua luptă, părăsită în 1919, la marea unire. Rosturile „Asociațiunii“ se definesc din nou, așa cum le-a fixat părintele ei sufletesc Mitropolitul Șaguna: „Lupta pentru solidaritatea națională, jertfa pentru comunitatea românească și munca pentru ridicarea țărânimii“. Atât în jumătatea rămasă nouă, cât și dincolo, între frații supuși robiei ungurești.

Astfel, „reînnoindu-și tinerețele ca vulturul“, „Asociațiunea“ își va asuma încă odată rolul de călăuzitor al Ardealului, pe drumurile cu multe și dure-roase meandre ale istoriei, spre matca oblăduitoare a pan-românismului.

NOUL DIRECTOR GENERAL AL CĂILOR FERATE ROMÂNE

O instituție trebuie să fie în primul rând unitară. Numai unitatea desăvârșită, de năzuinți, disciplină și activitate, poate stimula la maximum randamentul ei. Cu aspirații disparate, cu divergențe de vederi între conducători, înfăptuirile se reduc, evoluția se întârzie și instituția e diriguată spre făgașele desăvârșirii.

Căile noastre ferate s'au bucurat dintru început de acel spirit de corp, de nituită unitate, care garantează propășirea. În ceasurile grele ale țării, activitatea drumului nostru de fier, a corespuns așteptărilor noastre. Războiul trecut, concentrările recente și dramaticele ceasuri ale evacuărilor provinciilor

cedate, au găsit C. F. R.-ul nostru pregătit pentru greaua misiune. Disciplină și spirit de sacrificiu, material tehnic și bună administrație, au făcut din căile ferate române o instituție vie, perfect organizată și corespunzând asrcinilor ce-o compeau.

Totuși, au fost și lapsuri. Mai ales în ceea ce privește asigurarea unui trai mai omenos slujbașilor și pe țărâmul conducerii.

D. Colonel Orezeanu, venit în fruntea drumurilor noastre de fier, în ceasurile tragice ale actualelor primeniri, este o personalitate marcantă a vieții noastre publice. Ostaș destoinic, pătruns organic de spiritul de disciplină, cunoscând aspectul tehnic al instituției în fruntea căreia a fost chemat de încrederea regimului, nu ne îndoim că d-sa va desăvârși evoluția spre desăvârșire a C. F. R.-ului, căutând să înlăture lipsurile care mai persistă și îmbunătățind mai ales viața slujbașului ceferist.

Li urăm o perioadă de calm constructiv, pentru a-și putea realiza planurile de robuste concepții.

PRESA CEA NOUĂ

Odată cu venirea regimului național legionar un vânt nou de caldă afirmare bate în presă. Ziaria misionară își face drum. Presa zilnică, ca și celelalte publicații periodice, au dat un ritm nou propagandei naționale. Publicațiile cari au reapărut, comparate cu exponențele regimului căzut, dovedesc, prin însăși existența lor, imensul rău ce s'a făcut țării prin înăbușirea în tot timpul tiraniei a spiritului care le stă la bază. Această nouă presă este strâns legată de marile comandamente naționale și bine încadrată în consensul general al țării și al neamului. Este o dovadă vie că neamul și țara au pornit cu vigoare pe drumul cel sănătos.

Dar guvernul a mai luat o inițiativă care ne umple inima de bucurie. A înființat universitatea liberă pentru ziariști. Inaugurarea acestei universități a fost o sărbătoare pentru țara întreagă, pentru că era o necesitate adânc simțită.

Știri triste ne vin însă din provinciile pierdute. Aici sufletul neamului este strivit. În Ardeal pâlpâie deabea o gazetă la Cluj, iar în Basarabia comunismul stă de veghe. Noi toți trebuie să fim cu inima și cu sufletul la frații aceștia căzuți în grea nenorocire și să ne gândim în orice moment la mijloacele de a le salva sufletul.

Presa cea nouă și spiritul eroic care o animează sunt o garanție și o certitudine.

Insemnări

Pagini de Istorie și Critică Literară de I. E. Torouțiu, București, „Bucovina“ 1936. D-l Torouțiu a avut bunăvoința de a ne trimite la Redacție volumul de Critici Literare cu titlul de mai sus. Cartea fiind din 1936 și dat fiind talentul care caracterizează pe autor și spiritul său ascuțit, o dare de seamă despre această valoroasă lucrare ar fi tardivă. Pentru a caracteriza însă ascuțimea de spirit a autorului și justetea vederilor sale, nu ne putem opri de a nu reproduce din „proscriptul“ scris la 10 Iunie 1936, a treia zi după cunoscuta catastrofă dela Cotroceni:

„Ziua, săptămâna sau luna cărții — durată nu interesează — a devenit subiect de tragi-comedie, vagabondând cu scena dela Cercul Militar, la Fundația Dalles și în anul acesta într-o baracă de scânduri acoperită cu saci văruiți, într'un complex de asemenea potemkiade, pentru care însă s'au cheltuit treizeci sau patruzeci milioane lei, adică atât cât ar fi fost necesar să se construiască în zece centre înăbușite de străinism câte un cămin modern și trainic pentru bieții purtători ai condeiului sau cât ar fi fost suficient pentru salvarea populației rurale în câteva colonii-provincii periferice din ghiarele tuberculozei, sifilisului și pelagrei...

„Și filmul înșelător rulează mai departe, cu lustru, cu paradă oficială, până când asemenea iureșuri de forme, reforme și uniforme încremenesc la un trăsnet venit de sus, ca cel dela 8 Iunie 1936, cu semnificația că risipa ce se face nu-i a bine, că scândurile putrede nu sunt decât un simbol al întregului putregaiu suprapus păturilor muncitoare și că vaetele celor mutilați, blestemele celor rămași fără de mâini sau picioare, tragedia celor cari s'au stins sufocați, numai fiindcă au crezut în frumusețea unei idei, plutesc în atmosferă, ca un sinistru și amenințător avertisment: „desmeteciți-vă!“...

Catastrofa de atunci a fost un avertisment tragic. Din nenorocire „putregaiul“ de sinistru augur, pe care cu atâta clarviziune D-l Torouțiu îl denunța la 1936, a trebuit să aducă catastrofa dela 1940, fără ca, în interval, să fi avut loc imperativul: „DESMETE-CIȚI-VĂ!“.

„Umanismul legionar — scrie d. Ion Frunzetti într'un eseu publicat de Universul Literar — e in-

tegralist și nu individualist. Nu puterilor unui „ingenium“ se închină spiritul legionar, ci Omului ca reprezentant sintetic al unei Națiuni. „Omenia“ legionară e omenia românească, tocmai pentru că limitările pe care le are în vedere sunt limitările putințelor spiritului românesc, în condițiile geografice, istorice ori eterne, ale sale. „Destinul“ acceptat nu sunt contingențele, imediatul, evenimentul istoric, ci sensurile profunde ale lor. Pentru realizarea „istoriei, gândire a lui Dumnezeu“, luptă Omul Legiunii. Supunerea sa față de destin, e în funcție de concepția despre destin, pe care și-o crează, convins că ceea ce se întâmplă nu e întotdeauna necesar să se întâmple. Fatalitate istorică, da! Însă fatalitatea împlinirii sensurilor profunde ale istoriei, relevate de CREDINȚĂ. De aceea, lupta împotriva a tot ce e construcție arbitrară omenească, reîntronare a destinului împletit din vrerea lui Dumnezeu și vrednicia omenească, în rosturile sale adânci.

Fatalism în treburile credinței, pragmatism în treburile rațiunii și nicidecum de-a'ndoaselea, e formula sintezei umanismului cu antropologia în spiritul legionar“.

Ion Vlasiu, sculptorul clujan, cel care a însuflețit cu talentul său de unică vigoare în tânăra proză ardelenă romanul autobiografic „Am plecat din sat“, a terminat corectura noii sale cărți. E vorba de un volum de notații lirice, un roman în sens gide-an, care cearcă să desprindă din tragica experiență a dragostei, sensurile intuite numai de creatori. Ion Vlasiu are nerv și observație. Are, mai ales, acea noutate, acel non-conformis, care-i îngăduie să vadă „altfel“ lucrurile decât le-au văzut cei ce îl preced. Nu ne îndoim că, datorită acestui „altfel“, cartea sa „Poveste cu năluci“ va fi o surpriză literară, pentru toți cei care mai iubesc non-conformismul și lirismul dens, dramatic, al personalităților de cert contur spiritual.

„Meșterul Manole“, îngrijita și proaspăta revistă a trinității Ovid Calendoniu, Vintilă Horia și Miron

Suru, a reapărut după o zăbavă de câteva luni. Cu un sumar bogat, revista își inaugurează noua etapă (fiindcă, evident, este vorba de o nouă vârstă a „Meșterului Manole”: mai matură, mai conștientă de roadele coapte ale frământărilor lui din trecut), cu un articol al d-lui Ștefan Theodorescu, despre fundamentele spirituale ale mișcării legionare. Iată, cum definește autorul fizionomia intimă a spiritualității legionare:

„Pe când revoluțiile fasciste și național socialiste se efectuează cu un efort specific de simplificare, ba chiar de unilateralizare cu o anumită finalitate a naturii umane (specializare extremă, transformarea individului în instrument total la dispoziția statului) și se mențin într-o specifică adversitate față de umanism, liberalism și creștinism, revoluția legionară prezintă aspectul unei restituiri a omului în sensul cel mai întreg al cuvântului. E surprinzător, într'adevăr, pathosul uman al multora din afirmațiile lui Corneliu Codreanu și camarazilor săi. Explicarea o găsim însă în caracterul profund specific al „omeniei” românești, care ar trebui să facă obiectul unei cercetări sistematice speciale. Al doilea motiv constă în situația specifică a istoriei noastre politice și sociale: marile instituții, împrumutate odată cu cultura modernă, optimau mai degrabă prin neautenticul trăirii lor substanța umană și diformau individul, silindu-l să treacă prin situațiile tipice expuse mai sus. Înălăturându-le, mișcarea legionară a efectuat adevărata eliberare a omului“.

Ștefan Baciu, tânărul poet ardelean, a publicat în colecția „Universul literar” o nouă culegere de versuri „Cetatea lui Bucur” se întitulează volumul ce închide între filele lui treizeci și cinci de aspecte lirice ale Bucureștilor. Sunt versuri citadine, urzite în marginea faptului sau peisagiului cotidian al acestui Moloch de beton și asfalt, care înghite entuziasmele, macină tinerețea și înfrânge năzuințele către cer. Ghidul liric al poetului Ștefan Baciu, care te ia de mână și-ți arată Bucureștii, așa cum nu i-ai cunoscut, se cere citit pentru atmosfera lui cuminte și simțită.

Horia Filip a publicat recent un interesant și actual volum. E vorba de „Idei biruitoare din Mein Kampf”. Desprindem din prezentarea făcută lucrării de către d. Radu Gyr, aceste rânduri:

„In câteva capitole, fiecare constituind un capitol de sine stătător, sunt înfățișate, cu precizie și limpezime, într'o expunere luminoasă și concentrată, concepțiile de elită cari au fulgerat istoria contemporană, au dăruit ritm triumfător națiunii germane și au germinat însăși destinul întregii omeniri“.

„Groapa cu draci” se întitulează romanul plin de frăgezime și viață al d-rei Magda Raiu, redactorea „Poruncii Vremii”. Inzestrată cu observație și fină intuiție, posesoarea unui stil matur, bine rotunjit, d-ra Magda Raiu este o scriitoare de talent și serioase făgăduinți viitoare.

